

1472

NINA Rapport

Brukerundersøkelse i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Sommeren 2017

Sofie K. Selvaag
Line C. Wold

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er NINAs ordinære rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig..

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Brukerundersøkelse i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Sommeren 2017

Sofie K. Selvaag
Line C. Wold

Selvaag S.K. & Wold L.C (2018). Brukerundersøkelse i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Revidert utgave. NINA Rapport 1472. Norsk institutt for naturforskning.

Lillehammer, april, 2018

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426-3250-0

Revidert utgave. Verdier i figur 21 side 36 i opprinnelig versjon er rettet opp.

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

KVALITETSSIKRET AV

Oddgeir Andersen

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningsleder Øystein Aas (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Miljødirektoratet

OPPDRAGSGIVERS REFERANSE

M-1022 | 2018

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Sigrid Elise Lium, Inge Sollund Ingvaldsen

FORSIDEBILDE

En av svarkassene som ble brukt i Saltfjellet (Semska) Foto: Sigrid Elise Lium

NØKKEWORD

- Nordland fylke
- Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Verneområdene i Saltfjellet
- Friluftsliv
- Brukerundersøkelse
- Spørreundersøkelse
- Ferdseleksregistreringer

KEY WORDS

- Norway, Nordland county
- Saltfjellet-Svartisen National Park
- Protected areas in Saltfjellet
- Outdoor recreation
- Visitor survey
- Questionnaire
- People counting

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Torgarden
7485 Trondheim
Tlf: 73 80 14 00

NINA Oslo

Gaustadalléen 21
0349 Oslo
Tlf: 73 80 14 00

NINA Tromsø

Postboks 6606 Langnes
9296 Tromsø
Tlf: 77 75 04 00

NINA Lillehammer

Vormstuguvegen 40
2624 Lillehammer
Tlf: 73 80 14 00

NINA Bergen

Thormøhlensgate 55
5006 Bergen
Tlf: 73 80 14 00

www.nina.no

Sammendrag

Selvaag S.K. & Wold L.C. (2018). Brukerundersøkelse i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Revidert utgave. NINA Rapport 1472. Norsk institutt for naturforskning.

Sommeren 2017 gjennomførte nasjonalparkforvaltningen i Saltfjellet-Svartisen, i samarbeid med NINA, en brukerundersøkelse i verneområdene i Saltfjellet. Undersøkelsen inkluderte en kasseundersøkelse der de besøkende i området ble oppfordret til å fylle ut et kortfattet spørreskjema da de var på tur. Spørreskjemaene var plassert i kasser ved de viktigste innfallsportene til området. Det var utplassert tolv svarkasser i Saltfjellet. I etterkant ble brukerne som hadde oppgitt e-postadresse på kassekortet invitert til å delta i en internettbasert etterundersøkelse. Det ble samlet inn svar fra 1607 brukere i kasseundersøkelsen og 241 av disse deltok også i etterundersøkelsen. Svarprosenten i etterundersøkelsen var 46 og representativiteten sammenlignet med kasseundersøkelsen var relativt god. For alder, lokalt bosatte og nordmenn var det små forskjeller, men det var noe lavere andeler av førstegangsbesøkende, kvinner og brukere uten erfaring med lang-tur friluftsliv som besvarte etterundersøkelsen.

Noen indikatorer oppsummeres i tabellen under. Gjennomsnittsalderen var 44 år og kjønnsfordelingen var relativt lik – 53 % kvinner. Andelen utenlandske besøkende var relativt lav – 33 %, og det var dermed en høyere andel nordmenn og også mange som var bosatt i lokalkommunene (48 %). Det betyr at kun 52 % var tilreisende til området. Splitter vi ytterligere opp ser vi at 20 % hadde hytter i nærheten av Saltfjellet. Dette er trolig noe av årsaken til at det er relativt få førstegangsbesøkende og at så mange som 57 % hadde besøkt området tidligere. Med bakgrunn i disse funnene er det ikke overraskende at det er en relativt høy andel som føler en sterk tilknytning til Saltfjellet. Syttifire prosent av de besøkende var på dagstur da de fylte inn kassekortet.

SALTFJELLET-SVARTISEN NASJONALPARK

Antall innsamlede skjema 2017: 1607

Andel nordmenn (n=1603)	67 %	Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger, n=1511)	25%/24 %
Andel førstegangsbesøkende (n=1556)	43 %	Andel lav-purister (n=1249)	65 %
Andel som er på dagstur (n=1557)	74 %	Andel mellom-purister (n=1249)	23 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer, n=1109)	3,7 t.	Andel høy-purister (n=1249)	12 %
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager, n=398)	4,6 d.	Kvinneandel (n=1600)	53 %
Andel som er med på organisert tur (n=1602)	5 %	Andel lokalt bosatte (Rana, Rødøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål eller Bodø, n=1607)	48 %
Alder, gjennomsnitt (n=1527)	44 år	Andel som går med barn under 15 år i følget (n=1599)	19 %

Å oppleve helt spesiell natur og at området er godt tilrettelagt med stier og turisthytter var de viktigste motivene for å besøke Saltfjellet. De besøkende verdsatte mange fysiske tilretteleggingstiltak, og da spesielt i utkanten av verneområdene og tradisjonelle tiltak for å lette fremkommeligheten. For det meste ser de besøkende i Saltfjellet ut til å utøve «tradisjonelle» aktiviteter. Fottur var den aktiviteten flest oppga at de hadde bedrevet i området siste år og en stor andel hadde også drevet med ulike høstingsaktiviteter. Et overveiende flertall brukte for det meste tydelig eller merket sti/vei på sine turer i Saltfjellet.

En relativt lav andel innhentet informasjon om Saltfjellet før de besøkte området. Dette kan henge sammen med at mange av de besøkende er godt kjent i området fordi de er bosatt eller har hytte i nærheten. De som innhentet informasjon fikk den i hovedsak fra internet eller venner/slektninger/bekjente. Dersom de besøkende skulle motta mer informasjon fra forvaltningsmyndigheten er de foretrukne tidspunktene helt klart enten på parkeringsplasser/innfallsporene til området i form av informasjonstavler eller før avreise hjemmefra gjennom internet.

I overkant av 90 % av brukerne visste at Saltfjellet-Svartisen var vernet som nasjonalpark før de besøkte området, men det faktum at området er vernet påvirket for en stor andel ikke valget om å besøke Saltfjellet. Brukerne var relativt godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv, men noen mente at stier er dårlig merket og/eller at det er slitasje/gjørme på stier i Saltfjellet.

Til slutt i rapporten presenterer vi hvordan utvalgte indikatorer varierer mellom de ulike innfallsportene, og vi summerer kort enkelte funn opp mot føringer eller ambisjoner i forvaltningsplanen for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Sofie K. Selvaag, Fakkeldgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no
Line Wold, Fakkeldgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no

Abstract

Selvaag S.K. & Wold L.C. (2018). Visitor survey in Saltfjellet-Svartisen National Park. Revised edition. NINA Rapport 1472. Norwegian Institute for Nature Research.

In summer 2017, the National park management, in corporation with NINA, conducted a visitor survey in the protected areas in Saltfjellet. The survey included a two-step process: first, an on-site self-registration survey where visitors were encouraged to fill in a short questionnaire when being in the area. The questionnaires were placed in boxes at the most important entrance points to the area, all together nine boxes were used in the area. Second; the respondents in the on-site survey were asked to provide their e-mail addresses and a more comprehensive questionnaire were sent to those that did. We collected responses from 1607 respondents in the on-site survey and from 241 in the follow-up. This gives a response rate of 46, and the representativeness was considered good for comparable variables in both data sets. For age, percentage of local residents and Norwegians differences were small, however there was somewhat fewer first-time visitors, women and visitors with no experience with longer hiking in the follow-up than in the on-site survey.

Some of the mapped indicators are shown in the table below. The mean age was 44 years, and the gender balance was quite even –53 % women. Foreigners constituted a relative small share of the respondents – 33 %, and thereby it was more Norwegians and a larger proportion were residents from the local municipalities (48 %). This also means that 52 % of the users were visitors to the area. We also found that 20 % had a cabin or leisure home inside or nearby the national park. This is probably one explanatory factor for the finding that relatively few were first-time visitors – as many as 57 % had previously visited Saltfjellet. Seventy four percent of the visitors were on a day-trip when they filled in the self-registration card.

SALTFJELLET-SVARTISEN NATIONAL PARK

Number of respondents 2017: 1607

Norwegians (n=1603)	67 %	Earlier experience with longer hikes (percentage for respectively never/more than 20 times, n=1511)	25% / 24%
First-time visitors (n=1556)	43 %	Low-purists (n=1249)	65 %
Visitors on a day-trip (n=1557)	74 %	Medium-purists (n=1249)	23 %
Duration day-trip (mean hours, n=1109)	3,7 h.	High-purister (n=1249)	12 %
Duration Multi-day trips (mean days, n=398)	4,6 d.	Women (n=1600)	53 %
Being part of an organized group (n=1602)	5 %	Local residents (within Rana, Rødøy, Salt-dal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål or Bodø municipality, n=1607)	48 %
Age (mean, n=1527)	44 yrs	Children < 15 yrs in the group (n=1599)	19 %

To experience special nature and that the area is facilitated with paths and tourist cabins were the most important motives for visiting Saltfjellet. Many appreciated physical measures, especially measures in the fringe area of the protected area and traditional measures to ease accessibility. Traditional outdoor activities are the activities that most visitors participate in and hiking by foot was the activity most said they had done in Saltfjellet last year. A large proportion had also taken part in various harvesting activities. The majority used distinct or marked paths/roads on most of their hikes in Saltfjellet.

A relatively low proportion obtained information about Saltfjellet prior the visit. This may be because many of the visitors are familiar with the area because they live or have a cabin nearby. The most common sources to obtain information from were internet and friends/relatives. If the management authority were to provide more information, the preferred places were clearly either

at the parking lots/entrance points by using information boards or before leaving home on the internet.

Over 90 % was aware of Saltfjellet-Svartisen national park, but the protection status was generally not a reason for deciding to visit the area. For the most part the respondents were satisfied with the facilitation for outdoor recreation, but some pointed at poorly marked trails and / or wear and tear on paths in Saltfjellet.

Finally, we present some selected indicators in a comparable outline for entrance points, to show possible geographic variations throughout the area. We also include a short discussion concerning some of the important and relevant issues in the management plan for the Saltfjellet-Svartisen National Park.

Sofie K. Selvaag, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no

Line Wold, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold	7
Forord	9
1 Innledning	10
2 Metodikk	12
2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser	12
2.2 Selvregistreringskasser i verneområdene i Saltfjellet	15
2.3 Etterundersøkelse.....	18
2.4 Representativitet i etterundersøkelse sammenlignet med	18
kasseundersøkelse.....	18
2.5 Analyse og fremstilling av data.....	20
2.6 Automatiske ferdselstillinger.....	20
3 Data fra ferdselstellersen i Tollådalen	22
4 Indikatorsett for Saltfjellet	25
5 Hvor mange brukere/besøkende?	26
6 Generelle trekk ved de besøkende	27
6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted	27
6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse	29
6.3 Turfølget.....	31
6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Saltfjellet	31
6.5 De besøkendes årsaker til å besøke Saltfjellet	33
6.6 Idealområde og purisme	34
7 Bruken av området	38
7.1 Romlig bruk.....	38
7.2 Bruk av sti og vei	40
7.3 Sesongbruk.....	41
7.4 Type bruk.....	41
7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året	41
7.4.2 Tid i verneområdene og overnatting.....	42
7.5 Verneområdene i Saltfjellet som besøksmål.....	45
8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media	46
8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon	46
8.2 Foretrukket måte å innhente informasjon.....	47
8.3 Bruk av sosiale media	49
9 Opplevelse av dagens tilstand i Saltfjellet	50
9.1 Saltfjellet som villmarksområde	50
9.2 Saltfjellet som nasjonalpark.....	53
9.3 Tilretteleggingen for friluftsliv.....	54
10 Synspunkt på reindrift i verneområdet	57

11 Sammenligning av brukere ved ulike innfallsporter	60
12 Sammenligning av Rago, Junkerdal og Saltfjellet.....	64
13 Diskusjon – om bruk og forvaltning.....	74
13.1 Representativiteten.....	74
13.2 Bruk og vern, tilrettelegging og informasjon.....	74
13.3 Fare for konflikter mellom ulike brukere?	76
13.4 Videre utvikling	78
14 Referanser	79
15 Vedlegg.....	81

Forord

Med bakgrunn i den nye merkevare- og besøksstrategien for norske nasjonalparker og store verneområder lyste Miljødirektoratet i 2016 ut en rammeavtale for brukerundersøkelser i verneområder. NINA var en av to leverandører som ble tildelt oppdraget. Oppdraget består i å analysere data fra brukerundersøkelser i et tildelt antall nasjonalparker/større verneområder i perioden 2017-2019. Oppdragene gjennomføres altså under rammeavtale med Miljødirektoratet, men med respektive nasjonalparkstyre/verneområdestyre som oppdragsgiver/kunde for det enkelte verneområde. Midtre Nordland Nasjonalparkstyre er oppdragsgiver for undersøkelsene i verneområdene i Saltfjellet.

Brukerundersøkelsene er todelte og består av en kasseundersøkelse ved innfallsportene til området, der de besøkende i området oppfordres til å fylle ut et kortfattet spørreskjema, samt en oppfølgende internettbasert etterundersøkelse til de som oppgir e-postadressen sin i kasseskjemaet.

NINA har kun hatt ansvar for analyse av data fra undersøkelsene, samt det praktiske ansvaret med utsending av den internettbaserte undersøkelsen. Spørreskjemaenes innhold er bestemt av Miljødirektoratet og standardiserte, like skjemaer blir benyttet i alle verneområder – dog med mulighet for mindre lokale tilpasninger dersom forvalterne ønsker det. NINA har kommet med råd i forbindelse med denne tilpasningen. Valg av lokaliteter for plassering av selvregistreringskasser, praktisk utplassering, ettersyn av kasser og punsjing av data fra kasseundersøkelsen i felt har forvaltningen selv hatt ansvar for.

Denne rapporten oppsummerer funnene fra undersøkelsene som ble gjort. Vi takker verneområdeforvalter Sigrid Elise Lium og Inge Sollund Ingvaldsen for samarbeidet både i de innledende fasene av arbeidet og for innspill til rapporten.

Lillehammer, April 2018
Line C. Wold,
Prosjektleder

1 Innledning

Formålet med rapporten er å beskrive karaktertrekk ved de besøkende til verneområdene i Saltfjellet og forsøke å beskrive bruken og bruksmønsteret i området. Informasjonen skal videre benyttes av nasjonalparkstyret og verneområdeforvaltningen for å vurdere tiltak i forbindelse med besøksstrategi for området. En ambisjon er at forvaltningen med bakgrunn i økt kunnskap om bruk av verneområdene vil være bedre egnet til å prioritere forvaltningstiltak og utarbeide en god besøksstrategi.

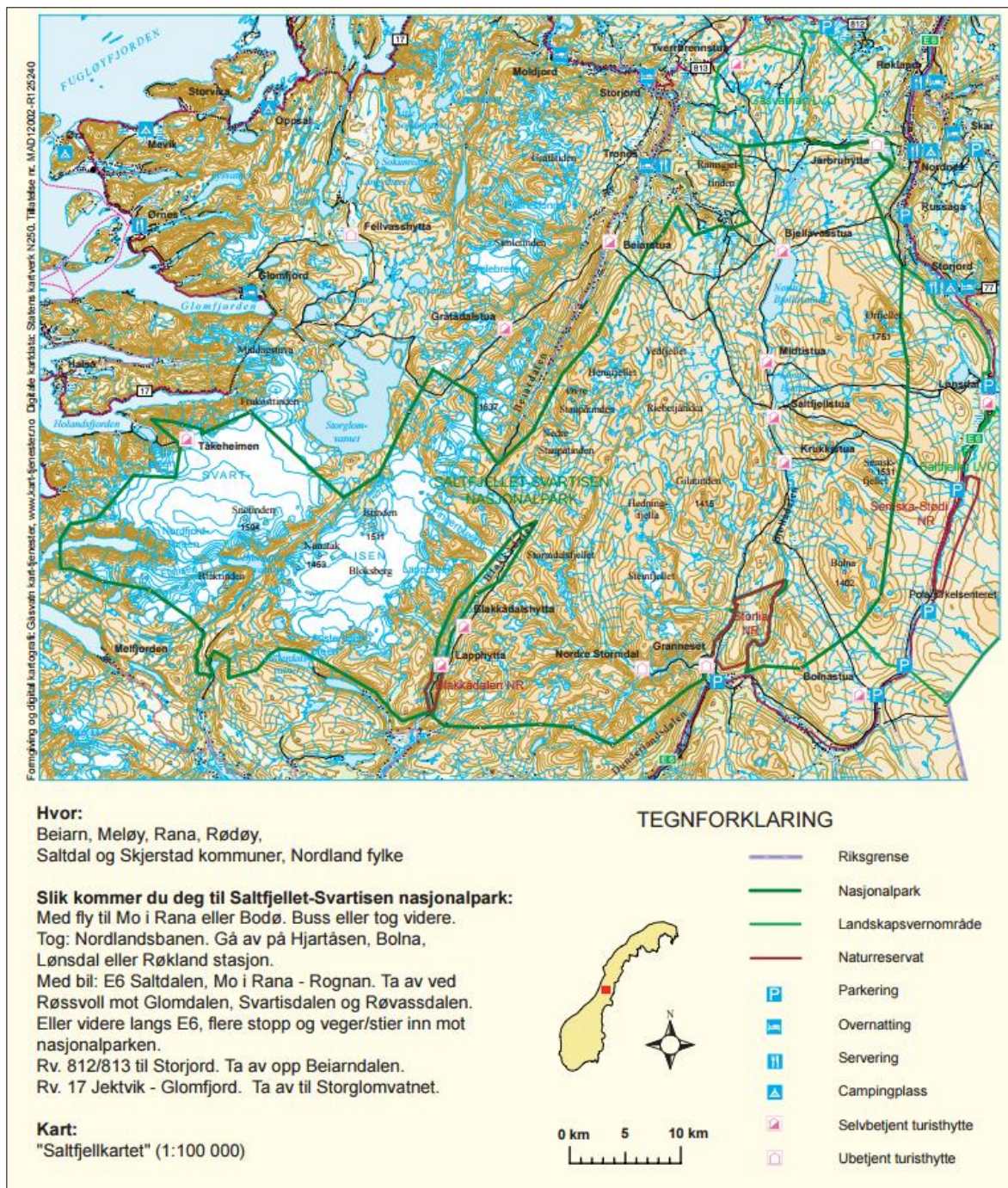
Saltfjellet-Svartisen ble vedtatt nasjonalpark i 1989 og utgjør et område på 2102 km². Nasjonalparken ligger i Beiarn, Meløy, Rana, Rødøy, Saltdal og Bodø kommuner i Nordland fylke. Nasjonalparken utgjør, sammen med de to landskapsvernområdene (LVO) Gåsvatnan og Saltfjellet og de fire naturreservatene Storlia, Dypen, Fisktjønna og Blakkådalen et sammenhengende vernet område på ca. 2839 km². Brukerundersøkelsen er gjennomført i hele dette området og heretter i rapporten benyttes *Saltfjellet* som en fellesbetegnelse. I verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark fremgår det at et av formålene med opprettelsen er «å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull». Området har en veldig varierende natur med kystgradient fra Nordfjorden i vest, via høyfjell til fjellbjørkedaler og åpne fjellvidder i øst. Svartisen er Skandinavias nest største isbre med et areal på 370 km² og ligger sørvest i området. Saltfjellet har mye kalkrik berggrunn som gir en rik flora med flere sjeldne arter.

Det andre uttalte formålet med opprettelsen er at Saltfjellet nasjonalpark sammen med Gåsvatnan LVO, Saltfjellet LVO og Storlia naturreservat bidrar til å bevare et sammenhengende naturområde som inneholder mange kulturminner, også samiske. Det lange tradisjoner for samisk reindrift knytta til parken. Saltfjellet- og Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikter har beiterett i Saltfjellet. I 2014 hadde disse to reinbeitedistriktene et reintall på 4783 rein, men distriktene bruker i stor grad også arealer utenfor verneområdene til reindriften. Det er også tre svenske samebyer som har beiterett i juli og august innenfor Saltfjellet. Når det gjelder annen tradisjonell bruk som landbruk og skogbruk er dette av lite omfang per i dag.

Det tredje formålet er å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området, og dette gjenspeiles i at Saltfjellet brukes mye til friluftsliv og rekreasjon. Saltfjellet er et viktig friluftsliv- og rekreasjonsområde og det meste av ferdselen foregår til fots i tilknytning til t-merka stier. Det finnes et ganske omfattende tilrettelagt og merka stinett i området og merkingen blir gjort i regi av Den Norske Turistforening (DNT). Ellers foregår det en del mer «moderne» friluftslivsaktiviteter i form av grotting, brevandring, kiting og liknende. Det er mange ulike hytter i Saltfjellet. Det er ca. 60 private hytter som er konsentrert i områder ved Viskis, Kvitbergvatn og Store Gåsvatn (Lium pers. med.). Bodø og omegns turistforening og Rana turistforening (lokallag av DNT) har i alt 7 hytter i Saltfjellet, lokale jeger- og fiskerforeninger (Saltdal, Bodø og Beiarn) har til sammen 5 hytter og Statskog har 7 hytter som er åpne for allmennheten innenfor og i tilknytning til nasjonalparken (Lium pers. med.). I tillegg til det ordinære friluftslivet foregår det også noe kommersiell aktivitet knyttet til ferdsel. Dette er i hovedsak guidete turer som tilbys gjennom hele året i form av ski-, fot- og breturer (Lium pers. med.).

Saltfjellet landskapsvernområde ligger øst for nasjonalparken. Europavei 6 og jernbanen går gjennom området. Langsmed E6 er det god tilgjengelighet via bil til Saltfjellet. Kollektivtilbudet er sparsommelig rundt hele parken. Det går imidlertid tog direkte til innfallsporten på Lønsdal, og man kan også ta toget til både Røklund og Dunderland stasjon for å komme seg til nasjonalparken, men disse stasjonene ligger lengre unna parken. Det finnes også noen bussforbindelser fra Bodø til holdeplasser der man kan nå parken (f.eks. gjennom Saltdal, over Beiarfjell/ til Beiarn og til Meløy).

Det foregår nå en revidering av verneforskriften og vurdering av utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og en ny forvaltningsplan er under utarbeidelse.

Figur 1 Kart som viser lokaliseringen til Saltfjellet. Skjerstad kommune er nå en del av Bodø kommune. Kartet er hentet fra [www.miljodirektoratet.no](http://www.miljodirektoratet.no/global/dokumenter/tema/verneomr%C3%A5der/Nasjonalparker/Saltfjellet-Svartisen.pdf) (<http://www.miljodirektoratet.no/global/dokumenter/tema/verneomr%C3%A5der/Nasjonalparker/Saltfjellet-Svartisen.pdf>).

2 Metodikk

Brukerundersøkelsen i Saltfjellet besto av en todelt spørreundersøkelse. Den første delen var et kortfattet spørreskjema som ble fylt ut av brukere mens de var i området (selvregistrering, kasse). I kasseundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi e-postadresse dersom de var villig til å delta i en mer omfattende undersøkelse om sin bruk av Saltfjellet. Den andre delen var altså en internett-basert undersøkelse som ble sendt til de som hadde oppgitt korrekt e-postadresse.

Valg av lokaliteter for plassering av kasser med spørreskjema (kasseskjema) ble gjort av verneområdeforvaltningen. De har videre hatt ansvar for tilsyn av utstyr mens det har vært utplassert og for innlegging (punsjing) av data fra kasseskjemaene. Spørreskjemaene (både kasseskjema og etterundersøkelse) har fulgt en standardisert mal utarbeidet av Miljødirektoratet.

NINA har hatt ansvar for den praktiske utsendelsen av den internettbaserte etterundersøkelsen. I forbindelse med mindre justeringer/innsjutt fra nasjonalparkforvalter for å lokal-tilpasse etterundersøkelsen til Saltfjellet, har NINA kommet med innspill/vurderinger på disse forslagene, men har ellers ikke hatt faglig eller forskningsmessig ansvar for innholdet i spørreskjemaene. NINA har videre hatt ansvar for analyse og rapportering av data fra begge undersøkelser.

Det var også utplassert en automatisk teller i Tollådalen, ved stien som går inn til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Ferdselstelleren var plassert innenfor nasjonalparkgrensen like før et stikryss, der den ene stien går til en gapahuk som er et naturlig og populært dagsturmål. Herfra er det også mulig å gå videre innover i parken til ulike turistthytter eller ta en lengre rundtur. Den andre stien i stikrysset går også videre inn i nasjonalparken. En teller vil ikke kunne gi god indikasjon på den romlige bruken i området som helhet, men vil si noe om bruksintensiteten på målepunktet og eventuelt kunne vise utvikling over tid. Statskog/Fjelltjenesten har benyttet egne tellere og hatt alt ansvar for utplassering, tilsyn osv. med disse. NINA har fått tilgang til dataene via leverandørens datalagringsbase. Data fra ferdselstelleren i 2017 innlemmes i rapporten etter ønske fra verneområdeforvalter.

2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser

Når det gjelder den metodiske beskrivelsen av planlegging/utvelgelse av lokaliteter og det praktiske arbeidet med utplassering av kasser, refererer vi til veilederen som Miljødirektoratet har utarbeidet: «Brukerundersøkelser som verktøy for forvaltning av verneområder» (Miljødirektoratet 2018). Veilederen har blant annet kapitler om «Hvor mange selvregistreringskasser bør settes ut hvor?» og om «utsetting av kassene – plassering langs sti» som beskriver generelt hvilke prinsipper som er lagt til grunn for valg av lokaliteter og utplassering. Erfaringene fra undersøkelsene i de første områdene tilknyttet rammeavtalen ga innspill til utviklingen av veilederen. Dermed forelå ikke veilederen da lokalforvaltningen måtte begynne sin planlegging, veilederen var først klar en stund ut i datainnsamlingsperioden. Det kan derfor ha vært enkelte avvik i den praktiske gjennomføringen jamført med veilederen. Så langt vi kan vurdere ser dette i liten grad ut til å ha hatt negativ betydning for kvaliteten på undersøkelsen i Saltfjellet.

Kasser med kortfattet spørreskjema er en forholdsvis ressurseffektiv metode der en får samlet inn data for større områder og over lengre tid. Men metoden bygger på noen forutsetninger. Den viktigste er at ferdselen er forutsigbar og følger linjer (stier/veier); brukere som går utenfor sti/vei fanges ikke opp. En annen utfordring er bortfall og bortfallsprosenten (dvs. andelen som passerer kassen uten å svare på undersøkelsen), som kan være relativt stor (se f.eks. Fredman m. fl. 2009). Våre erfaringer fra nasjonalparker/verneområder der vi har testet spesifikt for dette, viser at bortfallsprosenten varierer fra lokalitet til lokalitet, uten at man har entydige svar på hvorfor det er slik. Men ulike plasseringer påvirker brukernes mulighet for å oppdage kassa, eller lyst/vilje til å stoppe opp og fylle ut skjema. Flere undersøkelser har vist en tilleggsfaktor: lokalbefolkningen fyller i mindre grad ut spørreskjema enn tilreisende (Kaxrud Wilberg 2010, Vistad 1995).

Figur 2 Kassa Tverrådalen i Saltfjellet sommeren 2017. Foto: Sigrid E. Lium

Figur 3 Kassa ved Dypen i Saltfjellet sommeren 2017. Foto: Sigrid E. Lium

Spørreskjemaet i kassene er et standardskjema som skal brukes i alle nasjonalparker/verneområder under rammeavtalen (se vedlegg 1). Spørreskjemaet inneholder mange av de samme variablene som har blitt benyttet i andre lignende områder tidligere – både av NINA og andre aktører – men enkelte ulikheter/variasjoner har det vært. I tillegg til bakgrunnsvariabler om brukeren, kartlegger spørreskjemaet steds-/turspesifikke data. Spørsmål 8 er unntaket, der besvarende svare i forhold til en generell kontekst, for å få et bedre inntrykk av hvem de ulike brukerne er når det gjelder eventuelle ønsker om tilrettelegging og trivsel/mistrivsel med mye/lite folk i deres «idealområde». Spørsmålet lyder: «*Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt «idealområde» for en slik tur.*». Respondentene blir bedt om å ta stilling til åtte utsagn, på en skala fra 1 *Svært negativt*, via 4 *Nøytralt* og til 7 *Svært positivt*. De åtte utsagnene er:

Vil det være positivt eller negativt for deg:

- ... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker*
- ... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker*
- ... at det finnes merkede stier i området*
- ... at det er god skilting ved stistart og stikryss i området*
- ... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr*
- ... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området*
- ... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen*
- ... at du kan gå milevis uten å møte et menneske*

Poenget er å få fram hvor brukerne ligger på den såkalte «purismeskalaen» - en skala som går mellom «lav-purist» (trives best med god tilrettelegging og mye folk) og høy-purist (trives best med lite tilrettelegging og lite folk). Ved å snu svarskalaen på de sju første variablene og så summere svarene på alle åtte spørsmålene (for de som har besvart alle åtte) og deretter dele på åtte, så finner vi en «gjennomsnittsholdning» til fysisk tilrettelegging og det å møte andre mennesker i turområdet. Skårverdien ligger mellom 1 og 7, der 7 er den mest høg-puristiske verdien. Gjennomsnittsholdningen er altså uttrykk for folks «purisme-grad», og vi sorterer mellom lav-purist (1-3,5), mellom-purist (3,51-4,49) og høy-purist (4,5-7) – for ytterligere detaljer om purismeskalaen, se Vistad & Vorkinn (2012).

Med utgangspunkt i spørreskjemaets variabler kan vi utarbeide et indikatorsett som sier noe om de viktigste karaktertrekkene ved brukerne (se **Tabell 1**). Da det ofte kan være variasjoner i disse indikatorene for ulike innfallsporarter, vil variabler kunne brukes for å synliggjøre forskjeller og likheter mellom de ulike innfallsportene.

Tabell 1 Indikatorsett som viser karaktertrekk ved brukerne.

XX NASJONALPARK	
Andel nordmenn	Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger)
Andel førstegangsbesøkende	Andel lav-purister
Andel som er på dagstur	Andel mellom-purister
Varighet dagstur (gj.snitt timer)	Andel høy-purister
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager)	Kvinneandel
Andel som er med på organisert tur	Andel lokalt bosatte (xx, yy)
Alder, gjennomsnitt	Andel som går med barn under 15 år i følget

2.2 Selvregistreringskasser i verneområdene i Saltfjellet

Det ble utplassert 12 selvregistreringskasser i Saltfjellet (se boks under og kart i **Figur 4**). Sommeren 2017 var det unormalt sen snøsmelting i Saltfjellet, dette medførte at stiene ble snøfrie senere enn vanlig. Syv av kassene ble plassert ut i perioden 7-10. juli, mens hele fem kasser måtte vente til 14-21. juli før de kunne settes ut. I mesteparten av området går snøen vanligvis i løpet av mai/ juni, men i sentrale områder er det de fleste år vanligvis ikke farbart til fots før noe ute i juli (Lium pers. med.).

Kasseplasseringene ga en god oppdekkingen av det meste av området og alle kasselokalitetene var nær stier som fører inn i nasjonalparken. Innfallsportene i vest er derimot ikke inkludert i undersøkelsen. Isbreen Svartisen skiller seg fra resten av verneområdene og dekker det meste av de vestlige områdene, og tilgjengeligheten inn mot verneområdene er også mye mindre som følge av dette. Det var planlagt en «postkasse» på Tåkeheimen som ligger nordvest for Svartisen, men dette ble av praktiske årsaker ikke gjennomført. Også Svartisbåten, som går til Austerdalsisen, kan til senere undersøkelser være et alternativ for å nå besøkende på vestsiden av parken. Bruken i de vestlige områdene foregår i all hovedsak utenfor nasjonalparkgrensa. Engenbreen og Austerdalsisen er de mest (og bortimot eneste) besøkte brearmene og båttransport benyttes for å komme til områdene (Lium pers. med.). På begge brearmene kan besøkende gå til fots på egenhånd, eller de kan delta på guidede turer. Innenfor nasjonalparken er guidede turer av kommersielle bedrifter søknadspliktig, og for tiden foreligger det kun én dispensasjon for denne typen tur på Svartisen (opptil 18 personer). Dette er en lengre tur som gjennomføres én gang i året og i 2017 var det 6 deltakere på denne turen (Lium pers. med.).

Tradisjonelt er det kommunene Rana og Meløy som har hatt styring med turisme, ferdsel og tilrettelegging i tilknytning til brearmene, og nasjonalparkforvaltninga har i liten grad hatt disse områdene som sine arbeidsoppgaver. Nylig er det tatt initiativ til arbeid med en felles «offensiv» i forbindelse med at Engenbreen har blitt tildelt midler gjennom «Nasjonal turiststi» og at Nordland fylkeskommune har satt i gang en prosjektstilling til å jobbe med besøksforvaltning i dette området.

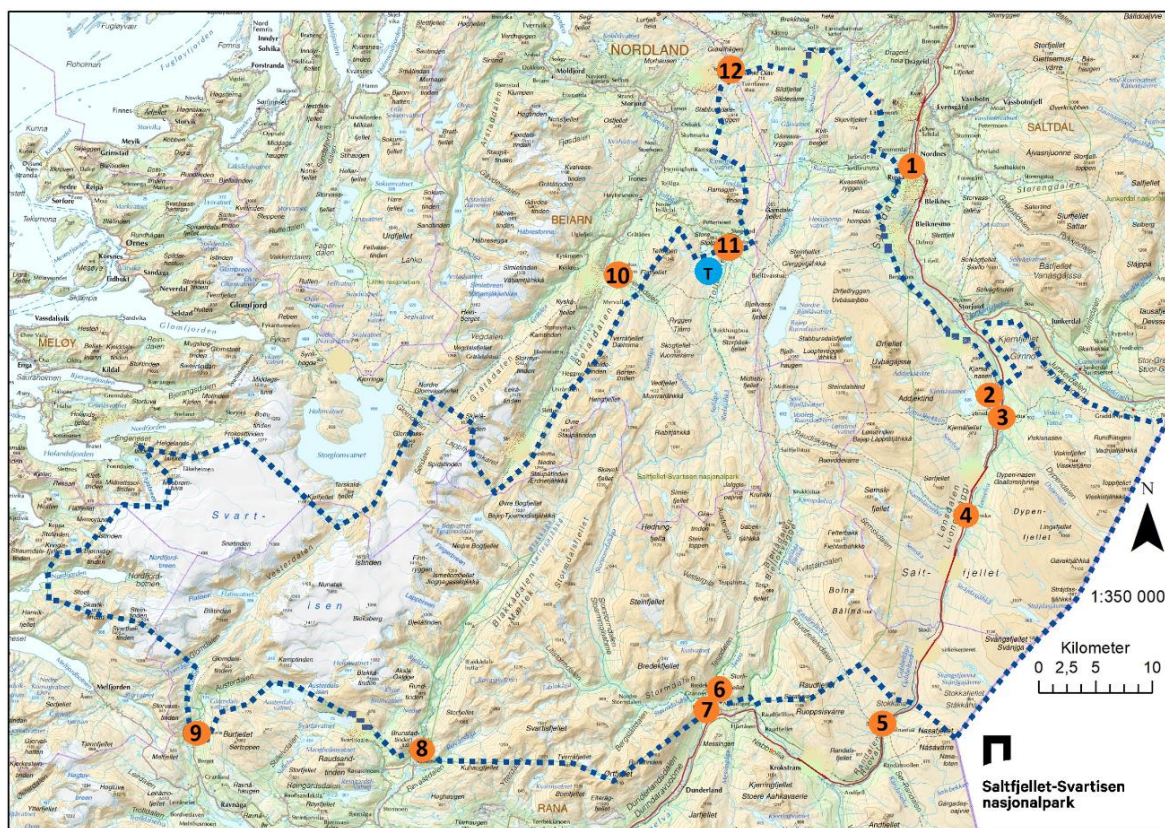
I tillegg til vestområdene var det også noen andre innfallsporter som ikke ble dekt opp i undersøkelsen, disse var: Beiardalen (lengst inn), Fykan, Engenbreen, hengebrua ved Semska-Stødi naturreservat og Graddis fjellstue/Graddisområdet. Disse ble valgt bort av ulike grunner: vanskelig adkomst, antatt lav bruk osv. Det var i tillegg planlagt en kasse ved Trettnes i Saltdal, som ligger nordøst i området, men der fikk forvaltningen ikke tak i grunneieren. Lokalkunnskap tilsier at Trettnes er en lokalt viktig og mye brukt innfallsport som bør med i senere undersøkelser. Når det gjelder tilgjengelighet er det verdt å nevne at langs E6 over Saltfjellet er det såpass flatt at man kan begynne å gå innover i terrenget nesten overalt langs veien, noe en del av brukerne nok også gjør – en del av disse vil trolig ikke gå forbi en kasse.

LOKALITETER MED SELVREGISTRERINGSKASSER

1. **Russånes:** Kassen var plassert ved stien mot Jordbruhytta, der denne tar av fra traktorveien opp fra Stolpen. Lokalkunnskap tilsier at turområdet er mye brukt av de som bor på Russånes og det er et stort nettverk av stier og veier som går helt over til hytteområdet ved Lilleallmenningen nord for Russånes. Kassen ga færre svar enn man hadde forventet og burde vært plassert ca. 25- 50 meter lengre frem på stien. Da kassen ble satt ut var det lite tråkk i området og ingen tydelige stideler, men da kassen ble tatt ned var det et tydelig stidele lengre frem på stien der mye av trafikken forvaltningen hadde forventet at passerte kassen antakelig har gått. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 500 meter.

2. **Lønsdal:** kassen var plassert hvor stien deler seg mot Kjemåvatn, litt opp i bakken ovenfor Lønsdal stasjon. Kassens plassering fungerte tilfredsstillende. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 600 meter.
3. **Dypen:** kassen var plassert på vestsiden av hengebru like ved E6 på vei mot Dypen naturreservat. Dekket opp stien mellom Saltfjellet og Junkerdal nasjonalpark. Kassens plassering fungerte tilfredsstillende.
4. **Semka-Namlausdalen:** kassen var plassert langs med DNT-stien innover Namlausdalen på østsiden av elva Svartbekken. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 1,5 km.
5. **Bolna:** kassen var plassert ved sti på bakketopp ovenfor Bolna stasjon. Bolna stasjon er en jernbanestasjon på Nordlandsbanen, men det er for tiden ingen tog som har ordinær togstopp der. Slike stopp for persontrafikk har det heller ikke vært de siste årene. Det ble samlet inn få svarskjema og forvaltningen lurer på om dette er et uttrykk for et lavt antall besøkende.
6. **Tespdalen:** kassen var plassert ved stien innover Tespdalen, rett ved grensen til Storlia naturreservat. Stien går gjennom reservatet og inn til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 900 meter. Det ble samlet inn få svarskjema.
7. **Bredek:** kassen var plassert på sti inn til Bredek fjellgård, rett nedenfor skilt som viser vernegrensen. Bredek fjellgård ligger inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark rundt 320 moh. Rana museum drifter gården som stammer fra første halvdel av 1800-tallet. Gården er en attraksjon som blant annet besøkes av lokale barnehager og skoler. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 900 meter.
8. **Blakkådalen:** kassen var plassert på parkeringsplass til Blakkådalen. Dette ble gjort fordi det var utfordringer med å få tak i grunneier på ønsket lokalitet her. Det går en sommermerket sti mellom Blakkådalen og Beiardalen og det var på denne stien forvalterne opprinnelig ønsket kassen. Stien går langs østsiden av elva Blakkåga opp Blakkådalen. Rundt 12 km fra parkeringsplassen ligger Blakkådalshytta som tilhører Rana turistforening. Selvregistreringskassen ble utsatt for hærverk ved at noen hadde brudd opp låsen til «postkassen» hvor de besvarte skjemaene lå. Det var ingen tydelige tegn på mangel av skjema som følge av dette, men det er usikkert om noen av skjemaene fra denne kassen ble borte som følge av dette.
9. **Fisktjønn-Marmorslottet:** kassen var plassert ved informasjonstavle om Fisktjønn naturreservat like før vernegrensen i nedre del av Glomdalen. Stien ved kassen fører til Marmorslottet, en turistattraksjon som består av jettegryter og vannslipte fjellformasjoner laget av elva Glomåga. Parkeringsplassen for besøkende ligger rundt 250 meter fra kasseplasseringen. Kassen fungerte tilfredsstillende.
10. **Tverrådalen:** kassen var plassert ved stien på høyden rett etter hytta Beiarstua. Hytta er eid av Bodø og omegns turistforening, er ubetjent og ligger ved bilvei. Kassen fungerte tilfredsstillende. Avstand fra nærmeste parkeringsplass var rundt 200 meter.
11. **Tollådalen:** kassen var plassert ved siden av informasjonstavle på parkeringsplass ved Skulneset øverst i Tollådalen. Dette ble gjort fordi forskjellige stier som man ville dekke opp deler seg raskt etter parkeringsplassen. Herfra kan man blant annet gå rundt Djupevatnet, opp Reinhornskaret eller til Bjellåvasstua som er en av de mest populære hyttene til Bodø og Omegns Turistforening. Det ble samlet inn få svarskjema som kan indikere en ikke optimal plassering.

12. Beiarfjell- mot Tverrbrennstua: kassen var plassert på sti som går inn til Tverrbrennstua etter en liten haug ved først elv/bekk man kommer. Tverrbrennstua består av to ubetjente hytter på Beiarfjellet og ligger rundt 2 km. fra bilveien. For langturgåerne ligger Tverrbrennstua passende til for overnatting mellom Lurfjellhytta og Bjellåvasstua. Avstand fra nærmeste parkeringsplass som ligger ved riksvei 813 var rundt 150 meter. Kassen fungerte tilfredsstillende.

Figur 4 Kart som viser plassering til selvregistreringskassene til innfallsporer i Saltfjellet. Se over for navn på kasselokalitetene som tilhører de ulike tallverdiene. Den blå prikken viser posisjonen til ferdselstilleren som stod ute sommeren 2017.

Tabell 2 Liste over lokaliteter med selvregistreringskasser. Se **Figur 4** for kart som viser lokalitetene. Selvregistreringskassene var utplassert i perioden fra juli til oktober i 2017.

Lokalitet	Antall respondenter (N)	Tidspunkt kasse var utplassert
1. Russånes	36	21.07-23.10
2. Lønsdal	240	10.07-10.10
3. Dypen	264	10.07-10.10
4. Semska- Namlausdalen	77	17.07-19.10
5. Bolna	24	17.07-19.10
6. Tespdalen	41	10.07-uke 43
7. Bredek	243	14.07-uke 41
8. Blakkådalen	31	07.07-uke 42
9. Fisktjønna-Marmorslottet	438	08.07-uke 43
10. Tverrådalen	55	10.07-uke 43
11. Tollådalen	19	18.07-uke 43
12. Beiarfjell- mot Tverrbrennstua	139	09.07-09.10
Totalt	1607	

Nasjonalparkforvaltningen informerte og innhentet samtykke fra grunneiere før utplassering av utstyret i felt. De sørget også for at det ble informert om prosjektet i lokale medier, her ble også lokalbefolkningen oppfordret til å besvare undersøkelsen. Facebook ble også brukt aktivt for å skape blest om undersøkelsen gjennom publisering av pressemelding og kassequiz flere ganger i uka i starten av sesongen. Kassequizen gikk ut på å legge ut bilder av ulike kasser som publikum skulle gjette hvor var plassert. Svarkassene ble ettersatt i henhold til Miljødirektoratets veileder (Miljødirektoratet 2018). Det ble ikke gjennomført bortfallstudie i Saltfjellet, det vil si at det ikke ble kartlagt noen form for data om de som valgte å passere kassene uten å fylle inn skjema.

Der flere har fylt inn skjema sammen er svarskjemaet duplisert og registrert to ganger¹ (Miljødirektoratet, 2018). Kun skjema fylt ut av personer over 14 år ble inkludert. Totalt ble det registrert svar fra 1607 personer i løpet av perioden fra juli til oktober måned².

Nasjonalparkforvalter har hatt ansvar for å legge inn data fra skjemaene i Excel. Dette følger standard prosedyre beskrevet i veileder (Miljødirektoratet 2018).

2.3 Etterundersøkelse

I kasseundersøkelsen ble det samlet inn totalt 628 e-postadresser og en oppfølgende etterundersøkelse ble dermed sendt ut til disse. Undersøkelsen ble opprettet i den web-baserte løsningen Questback (www.questback.com). Etterundersøkelsen inneholdt en rekke mer detaljerte spørsmål enn det som var inkludert på kasseskjemaet, og følger en «standard-mal» som benyttes i alle områder som inkluderes under rammeavtalen (se vedlegg 2). Det ble gjort noen små områdespesifikke tilpasninger og lagt til noen spørsmål i undersøkelsen for Saltfjellet etter ønske fra forvaltningen.

Undersøkelsen ble sendt ut i november, det ble sendt ut purringer tre ganger. Undersøkelsen ble lukket 30 dager etter første utsendelse. Av de 628 e-postene var 102 adresser ugyldige, slik at det endelige utvalget utgjorde 526 respondenter. Svarprosenten var 46; det vil si at 241 respondenter besvarte etterundersøkelsen.

2.4 Representativitet i etterundersøkelse sammenlignet med kasseundersøkelse

Med mindre en gjennomfører gode bortfallsstudier vil en ikke kunne vite eksakt hvor godt kasseundersøkelsen faktisk representerer de besøkende i området. En bortfallsstudie undersøker de samme variablene som er på kasseskjemaet blant de som ikke velger å svare i kasseundersøkelsen. Bortfallsstudier i andre områder har blant annet vist at lokalbefolkningen i mindre grad velger å fylle ut kasseskjema (Kaxrud Wilberg 2010, Vorkinn & Andersen 2010). Dette er ikke et ukjent fenomen for oss som jobber med brukerundersøkelser i felt; lokale brukere tror i mindre grad at slike spørreskjemaer angår dem: «de er vel for de tilreisende».

Representativiteten i etterundersøkelsen sammenlignet med kasseundersøkelsen vises i **Tabell 3**. De sammenfallende variablene for begge undersøkelsene var kjønn, alder, nasjonalitet/bosted, friluftslivserfaring og tidligere besøk.

¹ Også dersom flere enn to personer hadde fylt inn på ett og samme kort, ble det maksimalt registrert to ganger.

² Det varierte litt for de ulike kassene hvilket tidsrom de sto ute i.

Tabell 3 Representativitet: etterundersøkelsen sammenlignet med kasseundersøkelsen for sammenlignbare variabler.

	Kasseundersøkelse	Etterundersøkelse
Alder, gjennomsnitt	44 år (n=1527)	47 år (n=241)
Kvinneandel	53 % (n=1600)	41 % (n=241)
Andel nordmenn	67 % (n=1603)	68 % (n=241)
Andel lokalt bosatte	48 % (n=1607)	48 % (n=241)
Andel førstegangsbesøkende	43 % (n=1556)	30 % (n=241)
Gjennomsnittlig antall somre/vintre	13 (n=767) / 16 (n=467)	16 (n=163) / 15 (n=128)
Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger)	25% / 24% (n=1511)	10 % / 24% (n=241)

Andelen lokalt bosatte (hvilket betyr kommunene Rana, Rødøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål og Bodø) var helt lik i de to utvalgene, selv om andelen lokale ofte er høyere i kasseundersøkelsen (Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017a, Wold & Selvaag 2017 a, b). Fordelingen mellom nordmenn og utlendinger er også veldig lik i de to utvalgene. Aldersgjennomsnittet gikk noe opp i etterundersøkelsen, men begge undersøkelsene hadde god representasjon fra ulike aldersgrupper. I etterundersøkelsen var andelen yngre (15-30 år) noe mindre³ og aldersgruppen 46-60 år hadde en høyere andel i etterundersøkelsen⁴. Gjennomsnittlig antall tidligere år og sesonger man har besøkt området er relativt lik i begge undersøkelsene.

Det er en relativt stor reduksjon i andel kvinner som besvarer etterundersøkelsen. At det er noe færre kvinner som besvarer etterundersøkelsen er også registrert i andre områder (se f.eks. Selvaag mfl. 2017 a, Vistad mfl. 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017 a, Wold mfl. 2017), men i Saltfjellet er reduksjonen noe større enn det vi vanligvis ser.

Andelen førstegangsbesøkende synker også noe fra 43 % til 30 % i etterundersøkelsen. Dette er også gjenkjennbart fra andre områder (Selvaag mfl. 2017 a, Selvaag & Wold 2018 a, b, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, Wold mfl. 2017). Når det gjelder tidligere friluftslivserfaring (som kartla hvor mange ganger brukerne hadde vært på en flerdagerstur til fots/ski) fordelt på 6 kategorier fra *aldri* til *mer enn 20 ganger*, var det noe forskjell mellom de to utvalgene. Det var færre av de med ingen eller liten erfaring som besvarte etterundersøkelsen enn kasseundersøkelsen. Dette er ikke overraskende da mer erfarne friluftslivsutøvere trolig generelt er mer interessert i tematikken rundt bruk og vern av naturområder. Dette mønsteret finner vi også i andre undersøkelser (f.eks. Vistad mfl. 2017, Wold mfl. 2017).

Vi har valgt å ikke vekte presentasjonen av datamaterialet fra etterundersøkelsen. Å vekte data innebærer å gi noen respondenters svar større betydning (eksempelvis kunne vi valgt å la førstegangsbesøkendes svar telle noe mer enn flergangsbesøkendes svar, for å speile fordelingen i kasseundersøkelsen. En eventuell vektning gjøres selvsagt med en unik koeffisient – laget for det spesifikke tilfelle – for å gjenspeile den opprinnelige fordelingen på en korrekt måte). Vi mener at representativiteten gjennomgående er grei og at skjevhetene ikke vil være altfor store, basert på funnene i **Tabell 3**. At andelen førstegangsbesøkende og kvinner er noe lavere i etterundersøkelsen utgjør slik vi vurderer det, de største utfordringene – her er forskjellen i prosentfordelingen større.

³ Alder 15-30 år: 18 % i etterundersøkelsen, 25 % i kasseundersøkelsen

⁴ Alder 46-60 år: 35 % i etterundersøkelsen, 30 % i kasseundersøkelsen

2.5 Analyse og fremstilling av data

Rådata fra kasseundersøkelsen og den web-baserte etterundersøkelsen ble analysert i programvaren SPSS (se f.eks. Field (2009)). Figurer er laget i Excel. Respondenter under 15 år er ikke inkludert i fremstillingene/analysene. For de variablene som er like for både kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen (se tabell 3) er det data fra kasseundersøkelsen som presenteres i resultatdelen – dette fordi antallet respondenter i kasseundersøkelsen er høyere (og derfor sannsynligvis mest gyldig for situasjonen i Saltfjellet).

For å se på forskjeller i gjennomsnittsverdi mellom utlendinger og nordmenn ble uavhengig t-test brukt. Det ble testet for ulik gjennomsnittsverdi mellom disse segmentene for tilretteleggingstiltak, purismeverdi, årsaker for å besøke Saltfjellet og tidligere erfaring med turfriluftsliv. Gjennomsnittsverdi blir henvist til i teksten som «M» og forkortelsen for standardfeil «SE» er et mål på hvor usikkert gjennomsnittet er. Utvalgsstørrelsen blir referert til i teksten som N og viser totalt antall respondenter som er med i analysen for det enkelte spørsmålet.

I oppdragsbeskrivelsen fremgår det at det er ønskelig at resultatene for Saltfjellet skal sammenlignes med funn fra brukerundersøkelser i andre nasjonalparker eller større verneområder. For mange av funnene i Saltfjellet viser vi derfor også til tilsvarende tall fra andre områder eller sier noe om hvordan funnene i Saltfjellet relaterer seg til funn fra andre områder. Undersøkelsene som tidligere er gjennomført (i andre verneområder) har inkludert ulike temaer og til dels også ulike spørsmålsformuleringer om de samme temaene, og alle områder er derfor ikke nødvendigvis direkte sammenlignbare med hverandre for alle variabler/spørsmål. Det er sannsynligvis undersøkelsene som ble gjennomført av NINA i 2016 som har fleste like spørsmål med årets undersøkelse i Saltfjellet og mange sammenligninger gjøres derfor med disse områdene (Fulufjellet, Sølen, Trollheimen, Skarvan-Roltdalen og Breheimen). Vorkinn (2016) sammenligner i sin rapport funn fra Femundsmarka og Gutulia med mange av de tidligere undersøkelsene som er gjort i andre områder, når vi referer til Vorkinn referer vi til nettopp disse sammenligningene og ikke bare til funnene for Femundsmarka/Gutulia.

Dette oppdraget er først og fremst å rapportere funn for Saltfjellet. En omfattende sammenligning og analyse av hvilke områder som «burde» sammenlignes, forklaringsvariabler for hvorfor prosentfordelingene på enkeltspørsmål er like eller ulike for to områder er derfor et annet oppdrag. Sammenligningene som gjøres er av en mer beskrivende art, men skulle likevel svare til forventningen om å sammenligne funnene for Saltfjellet med andre områder. Vi må også gjennomgående i rapporten vektlegge en beskrivende form, fordi vi ikke har gjort feltarbeid eller kjenner lokale forhold i nasjonalparken godt nok til å vurdere og tolke mange av funnene.

De tre verneområdene Rago, Junkerdal og Saltfjellet, hvor det i alle ble utført brukerundersøkelser i 2017, har samme verneområdestyre. Utvalgte og relevante funn fra disse tre områdene vil bli sammenlignet i et eget kapittel i denne rapporten.

2.6 Automatiske ferdsestasjoner

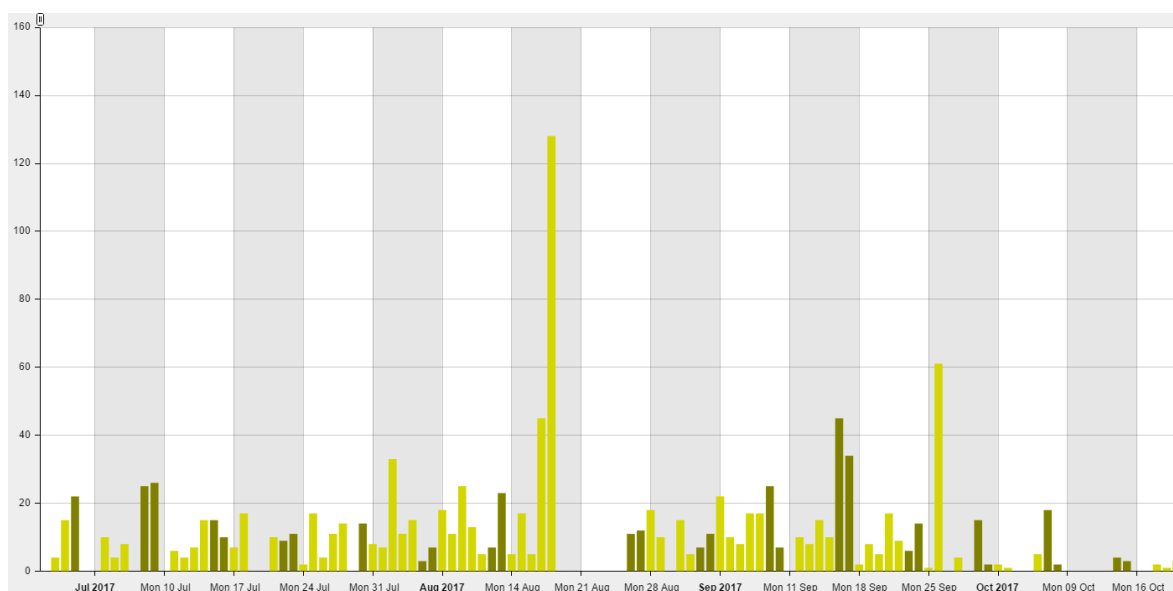
Det var som nevnt utplassert en automatisk ferdsestasjon ved den ene stien som går inn til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Tollådalen (se **Figur 4** for plassering). Telleren som ble benyttet er av typen EcoCounter og har en sensor som plasseres langs stien og hvor sensoren peker vinkelrett over stien i ca. 1 meters høyde. Sensoren reagerer på infrarød stråling (varme) i et smalt søkefelt og registrerer dermed varmen når et menneske passerer telleren (se <http://www.eco-compteur.com/en/products/pyro-range/pyro-sensor> for mere informasjon). Alt praktisk knyttet til lokalisering, utplassering og montering av teller i felt og ettersyn har Stat-skog/Fjelltjenesten hatt ansvaret for. For å sikre gode telle-data er plassering av telleren svært viktig (for beskrivelse av utfordringer knyttet til praktisk plassering av tellere i felt se f.eks. (Wold mfl. 2014)). NINA har fått tilgang til databasen der dataene er lagret. Vi har gjort en kvalitetssjekk

av dataene i basen – det vil si sett på faktorer som når på døgnet tellingene er registrert, fordelingen på ukedager, gjennom sesongen og dag-for-dag, og sett om dataene virker sannsynlige så langt vi har mulighet til å vurdere dette. Vi påpeker imidlertid at under/over-rapportering kan forekomme dersom telleren er plassert langs sti/vei der flere kan gå i bredden og dersom telleren er visuelt synlig for passerende.

3 Data fra ferdselstelleren i Tollådalen

Data fra ferdselstellersier sier noe om bruksintensiteten på stien der telleren var plassert. I prinsippet er det viktig å skille mellom registreringer fra telleren og den faktiske ferdselen, før man er rimelig sikker på at telleren fungerte bra. Dataene som presenteres er totaltall (ut- og innpasseringer registreres separat). Vi har ingen grunn til å mistenke at telleren ikke har hatt en god plassering og vurderer derfor at den har fungert tilfredsstillende.

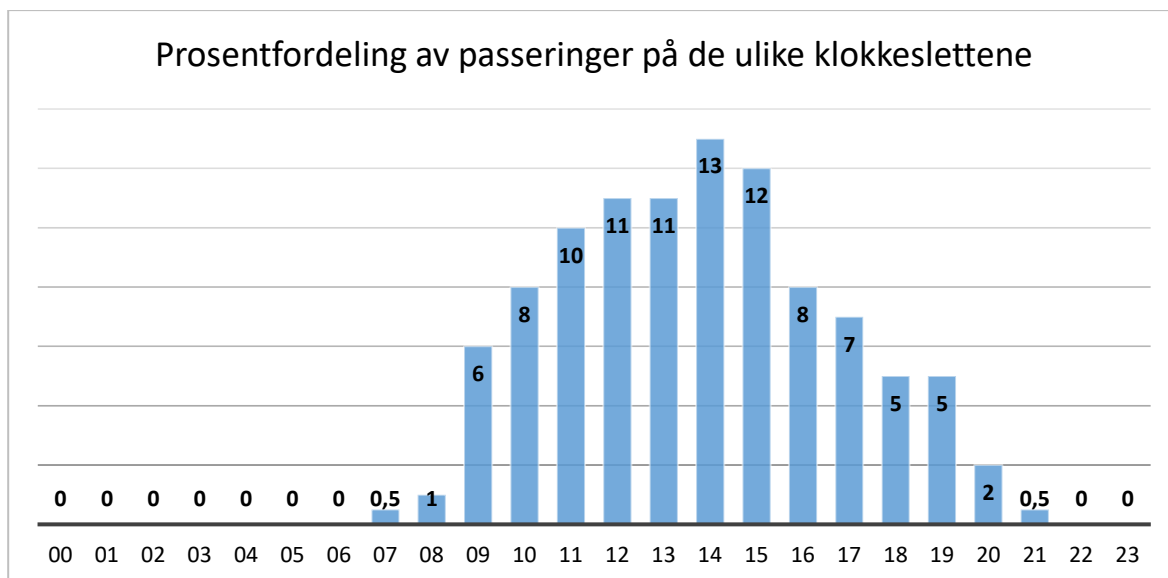
Ved telleren i Tollådalen ble det i hele perioden fra 28.juni til 20.oktober registrert 1175 passeringer. Fordelingen på dagsnivå gjennom sesongen kan ses i **Figur 5**. Ferdselen ser i all hovedsak ut til å være relativt jevn gjennom hele perioden telleren sto ute, men litt avtakende ferdsel er det når en nærmer seg oktober. Ferdselen må sies å gjennomgående være relativt lav. Fredag 18. august skiller seg ut ved å ha flere passeringer (128 registreringer). Disse passeringene er registrert fra kl. 09.00 til kl. 15.00 og det er ikke funnet noen åpenbare feil med dataene eller problemer med telleren. I helgen som fulgte var det Villmarksdagen i Beiarn og det er mulig folk har gått denne turen dagen før arrangementet. Det ble solgt 2827 billetter til Villmarksdagen på lørdag 19.august⁵. Det er ikke registrert passeringer i tidsrommet 19.-25.august. Oppsynet kjenner ikke til at det har vært noen problemer med telleren i 2017 men trolig er noen passeringer ikke fanget opp i en kortere periode (også med tanke på at det var Villmarksdagen i dette tidsrommet).

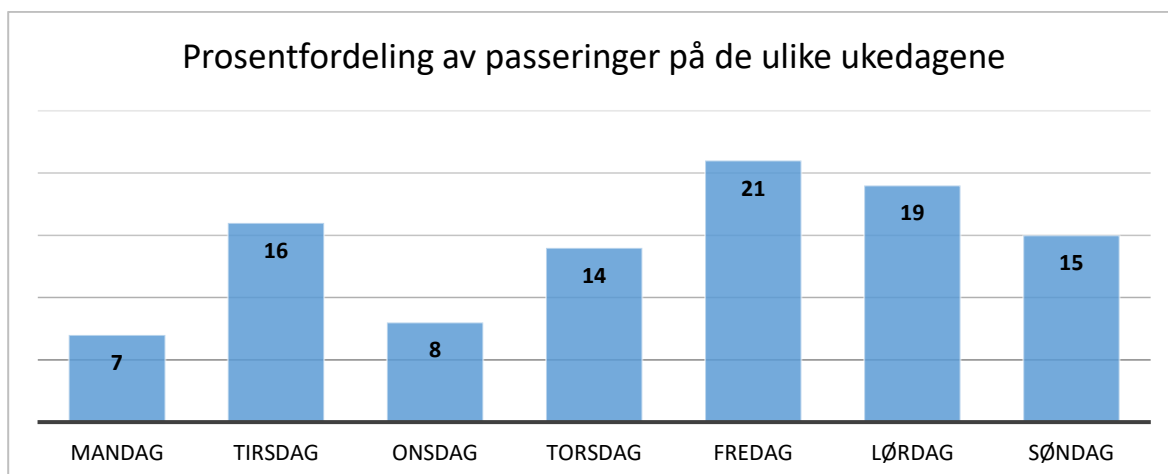
Figur 5 Ferdsestellingene for hele perioden telleren på stien i Tollådalen sto ute (28.juni til 20.oktober 2017). Mørkegrønn farge viser helgedager.

Figur 6 og **Figur 7** viser henholdsvis når på døgnet tellingene ble registrert og fordeling av passeringene på ukedager. De aller fleste passerte telleren mellom klokken 09.00 og 19.00 og nesten ingen passerte om natten, noe som er logisk. Det er registrert flest passeringer på fredager og lørdager og færrest passeringer på mandager og onsdager. Om man ser på fordelingen for hele sesongen nyanseres bildet litt og en ser at det er en jevnere fordeling på ukedagene i juli og august måned, mens det er noe mer helgetrafikk på forsommeren og høsten (se **Figur 5**).

⁵Tall hentet fra: <http://beiarn.frivilligsentral.no/media/44925/villmarksdagen-2017.pdf> (lest 18.04.2018)

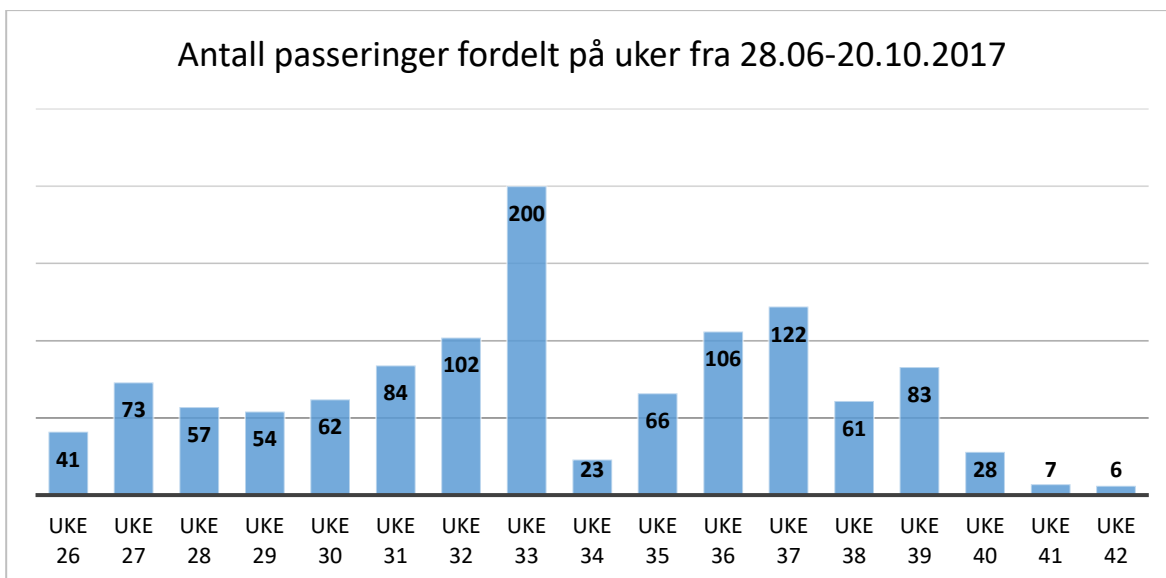

Figur 6 Ferdselen fordelt gjennom døgnet for alle dager samlet for ferdselstelleren på stien i Tollådalen (for perioden 28. juni til 20. oktober), vist i prosent.

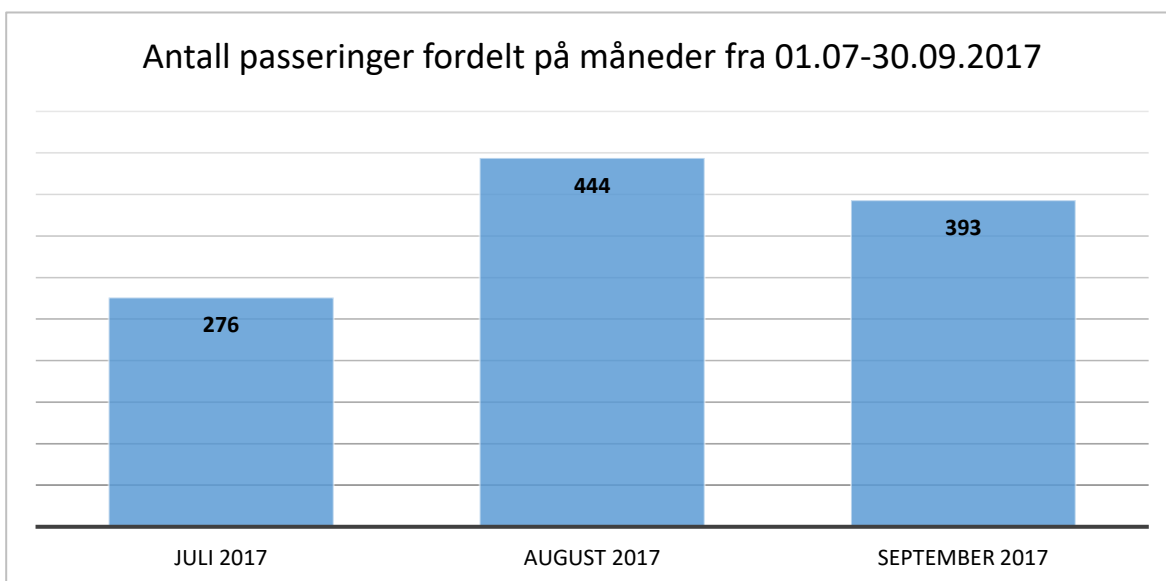

Figur 7 Ferdselen fordelt på ukedager for alle dager samlet for ferdselstelleren på stien i Tollådalen (for perioden 28. juni til 20. oktober), vist i prosent.

Figur 8 og **Figur 9** viser antall passeringer fordelt på henholdsvis uke og måned. En ser at det er flest passeringer i august og september, men at det allerede i slutten av juni er en del som passerer telleren. På høsten flater tellingene ut og det er få passeringer i oktober. Bruken av stien er i stor grad knyttet til sommeren og høsten. Det er ganske lik ferdsel gjennom hele barmarksesongen, og mest ferdsel tidlig på høsten. Antall passeringer må generelt sies å være ganske lavt med ca. mellom 50 og 100 registreringer (både inn og ut) på en uke. Det meste av sesongen virker å være i tidsrommet telleren var montert, men det er trolig også noe trafikk på forsommeren før telleren var utplassert. Se **Figur 5** for antall passeringer på dagsnivå gjennom hele perioden telleren stod ute.

Figur 8 Ferdselelen fordelt på uker for ferdeselelsteren på stien i Tollådalen (for perioden 28. juni til 20.oktober i 2017. Merk at første og siste uke ikke utgjør hele uker. Det er ikke registrert passeringer i tidsrommet lørdag 19.august til fredag 25.august, trolig er noen passeringer ikke fanget opp i en kortere periode.

Figur 9 Ferdselelen fordelt på måneder for ferdeselelsteren på stien i Tollådalen (for månedene juli, august og september 2017)⁶.

⁶ Juni og oktober måned er ikke inkludert fordi telleren bare sto ute rundt halve disse månedene.

4 Indikatorsett for Saltfjellet

Indikatorsettet for brukerne i Saltfjellet sommeren 2017 vises i Tabell 4. Funnene blir noe mer utdypende presentert videre i rapporten. Indikatorsettet tar utgangspunkt i det brukerne svarte da de fylte inn kassekortet.

Tabell 4 Nøkkeltall/indikatorer for de besøkende i Saltfjellet sommeren 2017 som hadde de 12 innfallsportene i studien som utgangspunkt for sin tur.

SALTFJELLET			
Antall innsamlede skjema 2017: 1607			
Andel nordmenn (n=1603)	67 %	Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger, n=1511)	25%/24 %
Andel førstegangsbesøkende (n=1556)	43 %	Andel lav-purister (n=1249)	65 %
Andel som er på dagstur (n=1557)	74 %	Andel mellom-purister (n=1249)	23 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer, n=1109)	3,7 t.	Andel høy-purister (n=1249)	12 %
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager, n=398)	4,6 d.	Kvinneandel (n=1600)	53 %
Andel som er med på organisert tur (n=1602)	5 %	Andel lokalt bosatte (Rana, Røddøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål eller Bodø, n=1607)	48 %
Alder, gjennomsnitt (n=1527)	44 år	Andel som går med barn under 15 år i følget (n=1599)	19 %

5 Hvor mange brukere/besøkende?

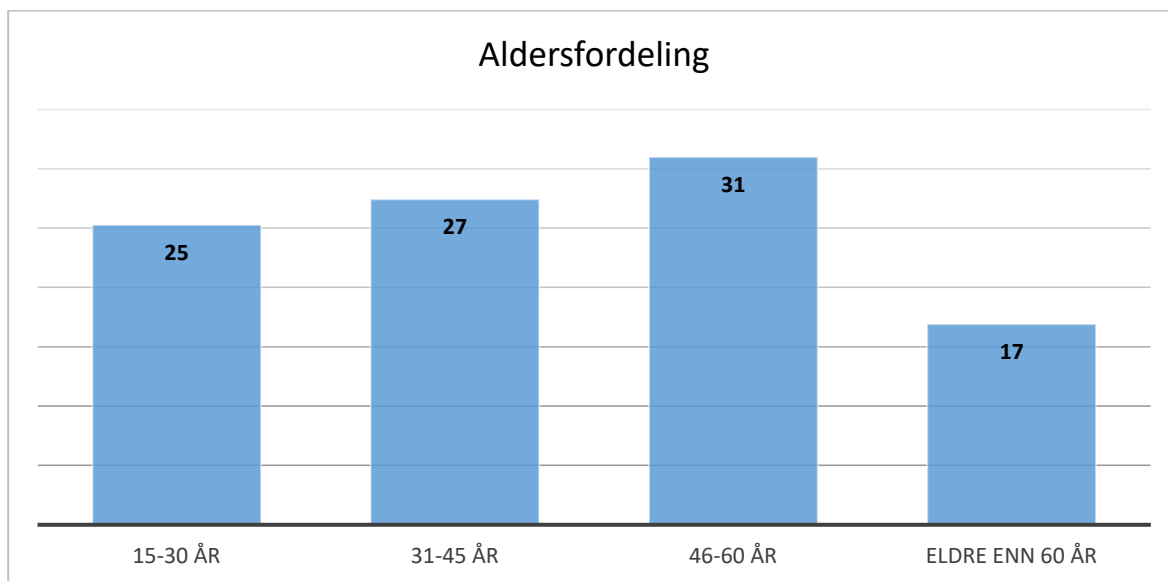
I kasseundersøkelsen ble det samlet inn svar fra 1607 respondenter. Antallet innsamlede skjema gir ikke et direkte tall på antall besøkende. Dette er avhengig av hvordan kasseundersøkelsen blir gjennomført og hvor godt en får dekket opp innfallsportene til området med kasser, og om parken egner seg for denne typen undersøkelse (se neste avsnitt om Varangerhalvøya nasjonalpark). I tillegg er det alltid mange brukere som passerer kassene uten å fylle inn skjema eller som går inn/ut av området i terrenget eller langs andre stier. Men en godt gjennomført kasseundersøkelse vil gi et bilde av bruken og fordelingen av bruk på ulike innfallsporter. Derfor er det også meningsfylt å sammenligne tallene med andre verneområder.

Saltfjellet hører foreløpig til nasjonalparkene som har færre besøkende. I Jotunheimen (2010), Rondane (2009) og Trollheimen (2016), som er de områdene det har blitt samlet inn flest svar, ble det samlet inn henholdsvis 9110, 8234 og 7917 utfylte kasseskjema (Vorkinn 2016, Wold mfl. 2017). På Varangerhalvøya, som er det området vi kjenner til der færrest har fylt inn kasseskjema, ble det samlet inn skjema fra 222 respondenter (Vistad mfl. 2014). Dette til tross for at Varangerhalvøya er en stor nasjonalpark, men den har veldig lite av stier og infrastruktur og det er helt på grensen å bruke registreringskasse-metoden der (som forutsetter stier/turruter). Fulfjellet nasjonalpark er en liten nasjonalpark som også har lite tilrettelegging; der ble det fylt ut 358 skjema (Wold & Selvaag 2017b). Verneområdene varierer mye i størrelse, i tilretteleggingsgrad og i bruksomfang og popularitet. At Saltfjellet har et stort areal og relativt mange innfallsporter, men foreløpig er mindre kjent som en «besøkspark», kan være viktig i denne sammenheng. En annen faktor som kan ha påvirket antall innsamlede skjema er at året 2017 hadde kort barmarkssesong og at noen kasser trolig hadde en noe ugunstig plassering.

6 Generelle trekk ved de besøkende

6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted

Kjønnsfordelingen blant de som fylte ut kasseskjema var relativt jevn, men det er noe flere kvinner enn menn blant de besøkende (53 % kvinner, n=1600). Aldersspennet var fra 15 til 85 år og gjennomsnittet var 44 år (n=1527), dette er et noe lavt aldersgjennomsnitt sammenlignet med de ti verneområdene som ble/blir undersøkt av NINA i 2017 og 2018 (Selvaag mfl. 2017 a, Selvaag & Wold 2018 a, b, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b, Wold mfl. 2017; samt foreløpige analyser av data fra Blåfjella-Skjækerfjella, Lierne og Jostedalsbreen – disse skal rapporteres senere). **Figur 10** viser aldersfordeling for de besøkende inndelt i fire grupper.

Figur 10 Aldersfordeling blant de besøkende, oppgitt i prosent (n=1527).

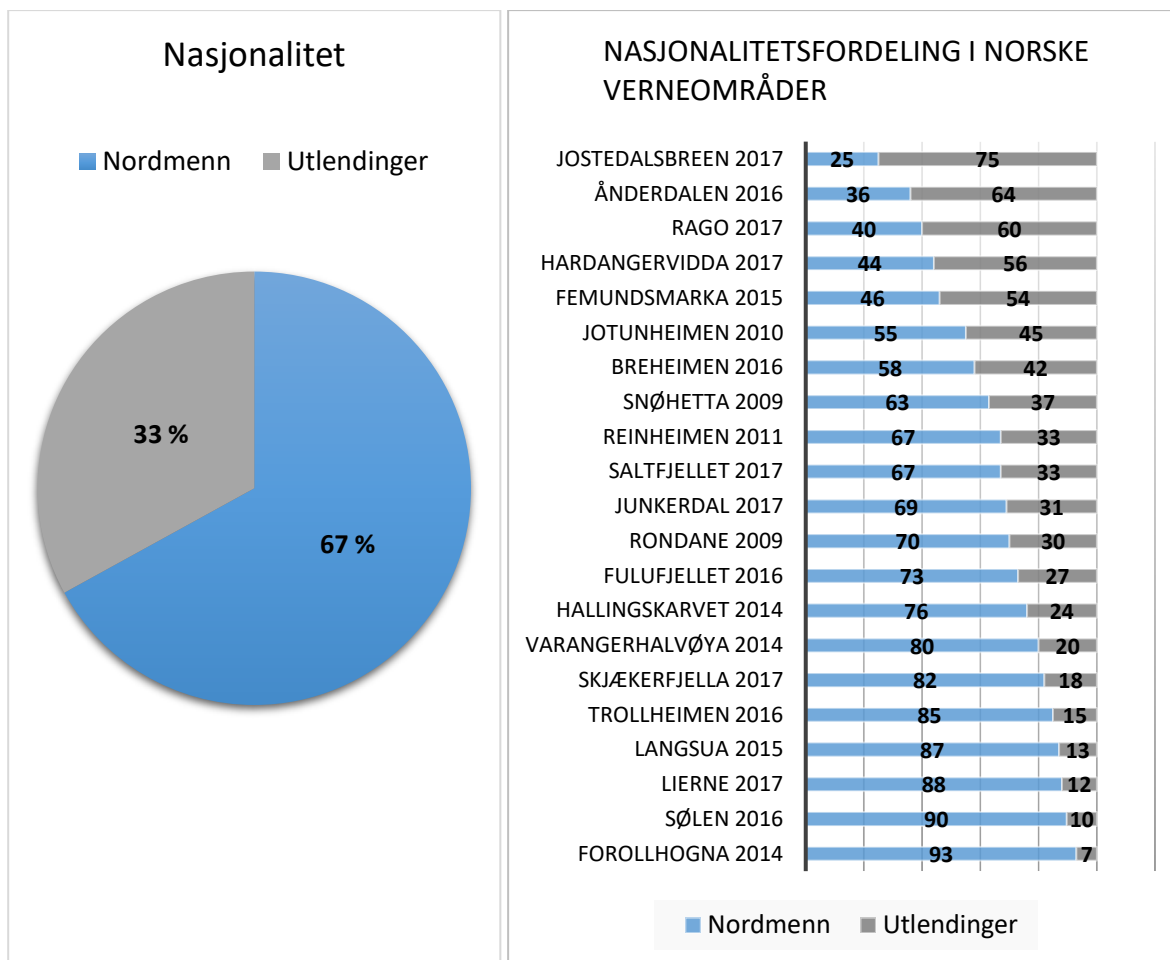
De fleste av de besøkende har høy utdanning; 75 % har høyskole-/universitetsutdanning, Videre har 21 % videregående utdanning og 4 % grunnskole (n=241). Det at det er mange med høy utdanning finner en også i andre tilsvarende brukerundersøkelser (se f.eks. Selvaag mfl. 2017 a, Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

I overkant av to tredjedeler av de besøkende var nordmenn (se **Figur 11**). 67 % var nordmenn og av disse, var $\frac{3}{4}$ bosatt i lokalkommunene rundt verneområdene⁷ – hvilket utgjør i underkant av halvparten av de besøkende totalt (48 %, n=1603). Lokalkommunene er Rana, Rødøy, Salt- dal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål og Bodø. Det vil si at 52 % var **tilreisende** til området.

33 % av de besøkende var utlendinger, blant disse utgjorde tyskere den klart største andelen (12 % av de besøkende totalt), etterfulgt av svensker og nederlendere (henholdsvis 3 % fra hvert land). Til sammen utgjorde disse tre nasjonalitetene 56 % av de utenlandske besøkende (n=521). Totalt ble 31 nasjonaliteter, i tillegg til nordmenn, registrert i Saltfjellet.

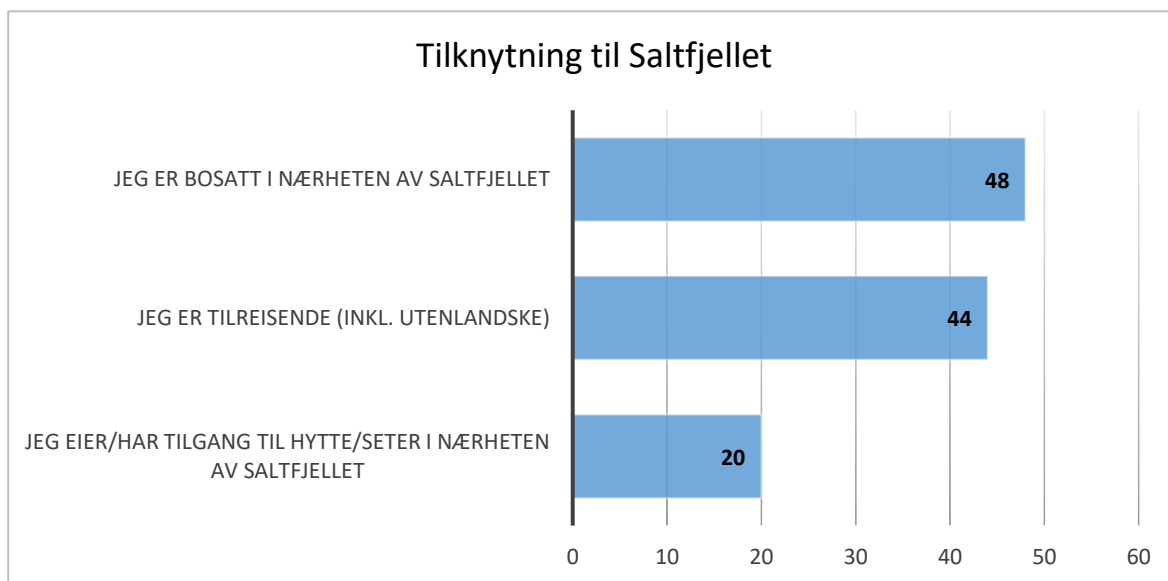
Fordelingen mellom utlendinger og nordmenn varierer stort i verneområdene der det finnes slike data, fra 75 % utenlandske i Jostedalsbreen nasjonalpark til 7 % i Forollhogna nasjonalpark (se **Figur 11**) Sammenligner en nasjonalitetsfordelingen i Saltfjellet med andre nasjonalparker/verneområder ser en at andelen utenlandske besøkende på 33 % er «midt-på-treet».

⁷ Basert på oppgitte postnummer, n=1016

Figur 11 Respondentenes nasjonalitet oppgitt i prosent ($n=1603$) til venstre. Samme fordelingen sammenlignet med andre nasjonalparker/verneområder til høyre (tall hentet fra Andersen & Gundersen 2010, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen mfl. 2013, Vistad mfl. 2014, Vistad mfl. 2017, Vistad mfl. 2018, Vorkinn & Andersen 2010, Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017 a, b, Selvaag & Wold 2018 a, b, Wold mfl. 2012, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2017 + egne analyser (foreløpig upubliserte analyser av Hardangervidda, Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne)

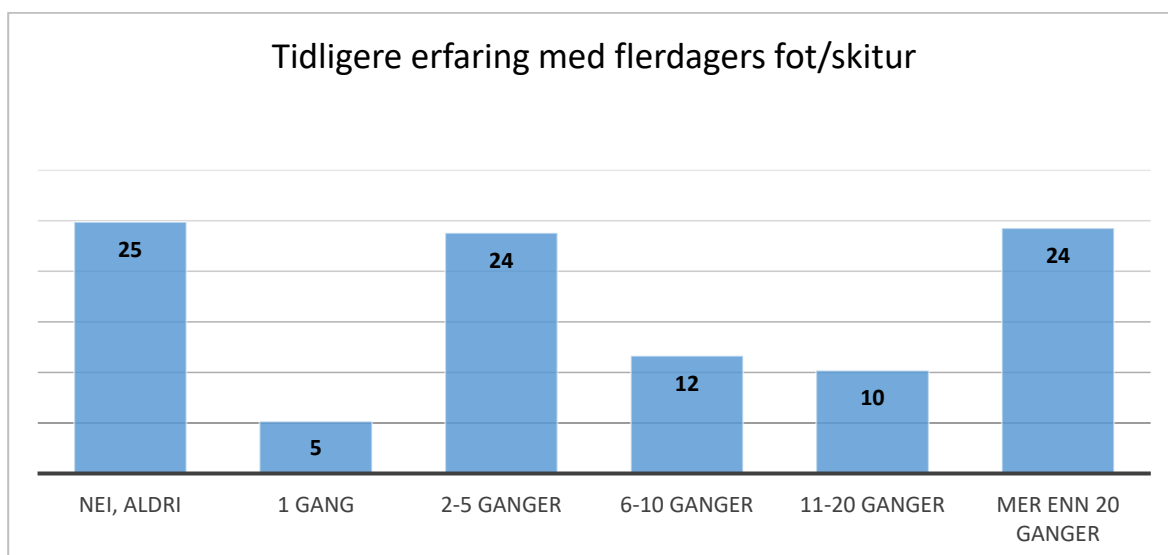
I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi sin tilknytning til området (se **Figur 12**). Det var 20 % som hadde tilknytning til området i form av å eie hytte/seter, mens hele 48 % var bosatte i lokalkommunene (det er noe overlapp mellom disse to gruppene fordi noen av de som har hytte/seter i området også krysset av for at de er tilreisende til området, i alt 27 personer). Sammenlignet med Sølén og Fulufjellet (Wold & Selvaag 2017a, b) er andelen hytte/setereiere ganske lav (hhv. 76 % i Sølén og 72 % i Fulufjellet), mens den er mer lik som for Breheimen (17 % - Vistad mfl. 2017) Junkerdal (34 % - Selvaag & Wold 2018 b) og Trollheimen (36 % - Wold mfl. 2017). Sammenlignet med Rago (3 % - Wold & Selvaag 2018a) er andelen hytte/setereiere derimot høy. Saltfjellet ser ut til å ha en lang større andel besøkende som er lokalt bosatte enn de andre områdene nevnt over (fra Sølén med den minste andelen: 5 % til Skarvan-Roltdalen med den høyeste andelen: 22%). I etterundersøkelsen oppga 44 % at de var tilreisende (som betyr både utenlandske og tilreisende nordmenn.)

Figur 12 Hvilken tilknytning til de besøkende har til Saltfjellet oppgitt i prosent ($n=241$). Samlet prosent er høyere enn 100 fordi det var mulig å krysse av for flere alternativ.

6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse

Figur 13 viser hvilken erfaring brukerne har med langtur-friluftsliv. Erfaringene blant de besøkende var varierende. Andelen som aldri hadde vært på langtur, som hadde vært det 2-5 ganger og som hadde vært det mer enn 20 ganger, var jevnstore og utgjorde en fjerdedel hver. Det var flere nordmenn enn utlendinger som hadde mye erfaring med flerdagersturer og forskjellen var signifikant⁸.

Figur 13 Hvor mange ganger brukerne har vært på flerdagers fot/skitur oppgitt i prosent ($n=1511$).

⁸ Nordmenn $M=3,7$, $SE=0,059$, Utlendinger $M=3,1$, $SD=0,081$, $t(1007)=5,706$, $p<0,001$

Prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger:

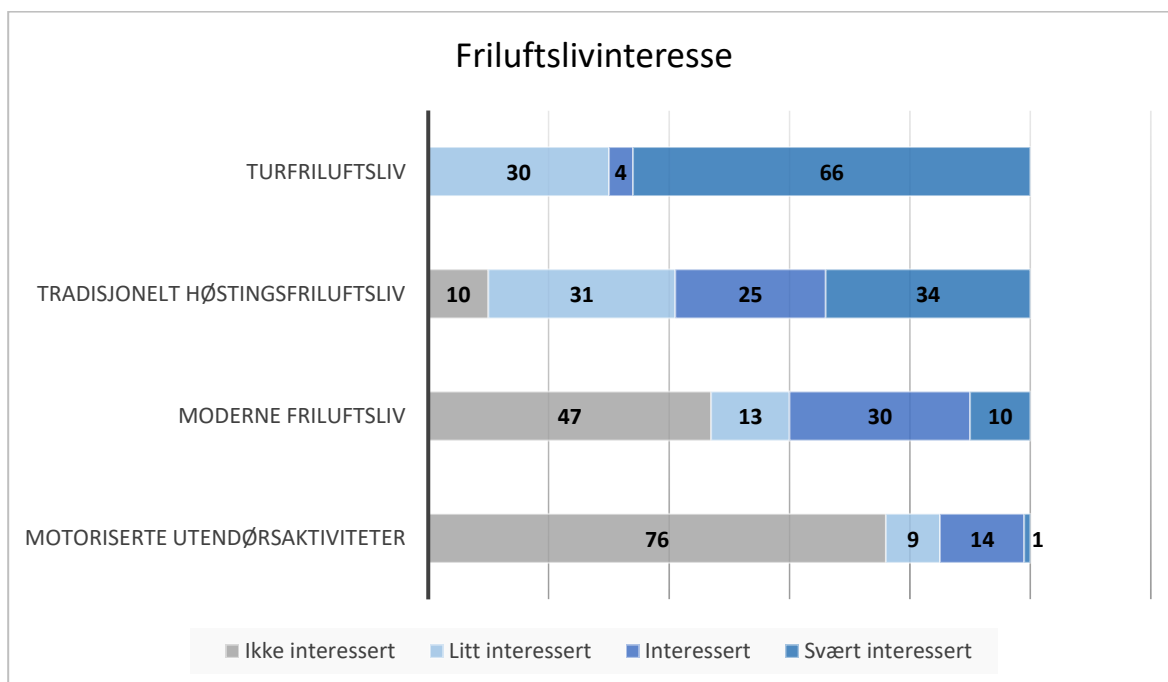
Nordmenn: 23 % / 28 % ($n=1020$)

Utenlandske: 30 % / 17 % ($n=460$)

Interessen for ulike typer friluftsliv ble kartlagt i etterundersøkelsen, hvor de ulike aktivitetene ble definert slik:

- **Tradisjonelt høstingsfriluftsliv** (mautauk er viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)
- **Turfriluftsliv** (turer til fots og/eller på ski)
- **Moderne friluftsliv** (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr, eksempelvis terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee)
- **Motoriserte utendørsaktiviteter** (eks. båtsport, snøscooterkjøring)

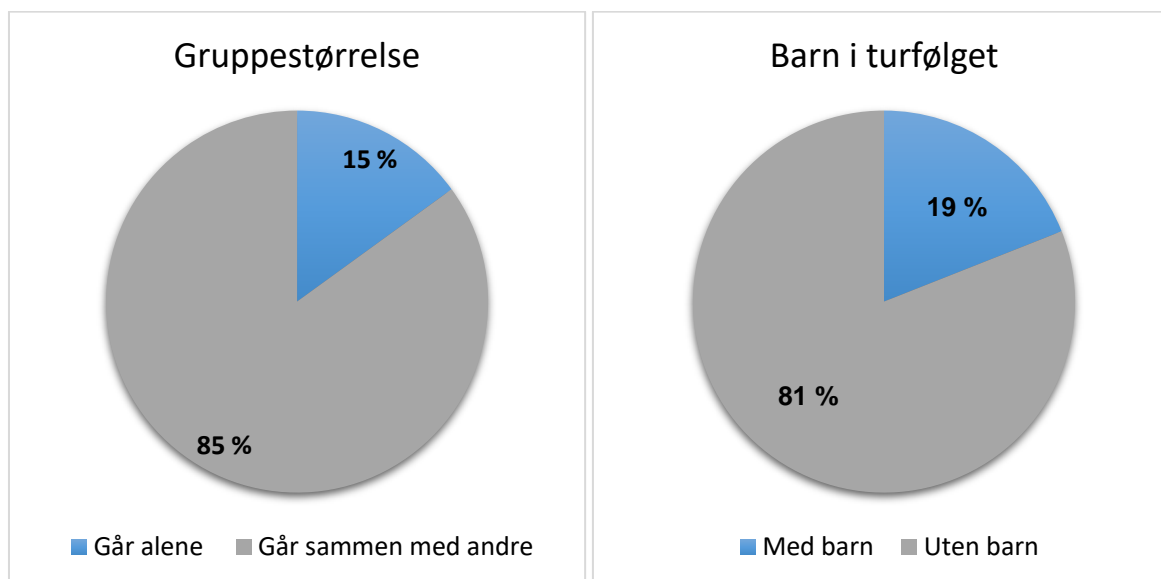
Ikke uventet er særlig interessen for turfriluftsliv stor blant brukerne (se **Figur 14**). Nesten 70 % oppga at de var *interessert* eller *svært interessert* og det var ingen respondenter som var helt uinteressert i denne friluftslivsformen. Interessen for høstingsfriluftsliv er også relativt stor, selv om den er noe lavere enn for turfriluftsliv. 59 % oppgir at de er *interessert* eller *svært interessert*. Motoriserte utendørsaktiviteter er den minst interessante friluftslivsformen. Her oppga 76 % at de ikke var interessert i det hele tatt. Moderne friluftsliv er også mindre populært, men 40 % oppga at de var *interessert* eller *svært interessert* i slike aktiviteter. **Figur 14** viser at brukerne i Saltfjellet i særlig har interesse for de mer tradisjonelle friluftslivsaktivitetene tur og høsting. Dette er ganske likt det en har funnet i flere andre nasjonalparker og verneområder. Selvaag mfl.(2017a), Vistad mfl. (2017), Vorkinn (2016), Wold & Selvaag (2017 a, b), Wold mfl. (2017) og Selvaag & Wold (2018 a, b) presenterer tilsvarende funn fra Femundsmarka, Langsua, Reinheimen, Jotunheimen, Rondane, Sølén, Fulufjellet, Trollheimen, Skarvan-Roltdalen, Breheimen, Rago og Junkerdal og andelene som er *interessert*/*svært interessert* i turfriluftsliv er tilsvarende det vi ser for Saltfjellet.

Figur 14 Interesse for ulike former for friluftsliv, vist i prosent (n=241).

6.3 Turfølget

De færreste var på tur alene da de fylte inn kasseskjema, 85 % gikk i følge med andre (**Figur 15**). I gjennomsnitt besto de besøkenes turfølge av 3 personer (inkludert den som har fylt ut kasseskjema). I overkant av 2 % av de besøkenes gikk i turfølger med mer enn 10 personer og største gruppe besto av 99 personer. En femtedel (19 %) hadde med barn under 15 år i turfølget, noe som er rundt middels sammenlignet med det vi finner i mange andre store verneområder der andelen varierer mellom 11 % (Junkerdal) og 25 % (Fulufjellet) (Selvaag mfl.2017a, Vistad mfl. 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017 a, b, Wold mfl. 2017 og Selvaag & Wold 2018 a, b). En liten andel på 5 % (n=1602) av de besøkenes var på en organisert tur da de fylte ut skjemaet. Tur i regi av barnehage/skole/studier, turistforening eller i forbindelse med arbeid utgjorde de vanligste organiserte turene.

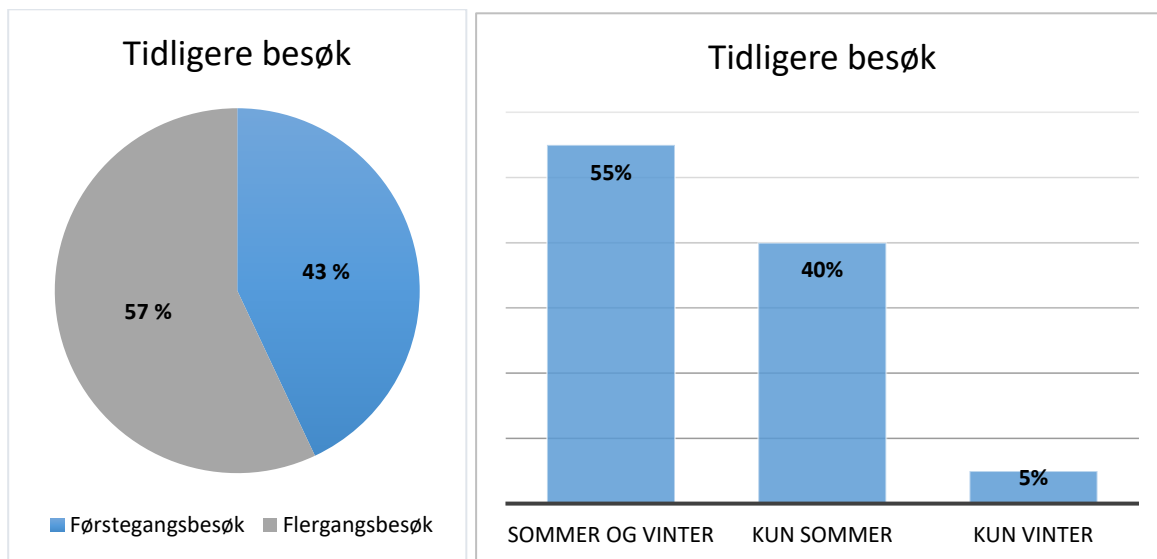
Figur 15 Gruppestørrelse til venstre (n=1570) og andeler som går med barn i følge til høyre (n=1599).

6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Saltfjellet

43 % av de besøkenes var i Saltfjellet for første gang sommeren 2017 (se **Figur 16**). Sammenlignet med de fleste andre nasjonalparkene der vi har sammenlignbare tall er dette en andel rundt middels. Langsua, Dovrefjell, Jotunheimen, Femundmarka, Reinheimen, Skarvan-Roltdalen, Gutulia, Breheimen og Junkerdal hadde andeler førstegangsbesøkende, som varierer fra 37 til 54 % (Selvaag mfl. 2017a, Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Selvaag & Wold 2018 b). Varangerhalvøya, Hallingskarvet, Fulufjellet, Trollheimen, Forollhogna og Sølen landskapsvernområde hadde lavere andeler, her varierer andelen fra 16 til 33 % (Vistad mfl. 2014, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b, Wold mfl. 2017). Rago nasjonalpark hadde en mye høyere andel førstegangsbesøkende med 78 % (Selvaag & Wold 2018 a).

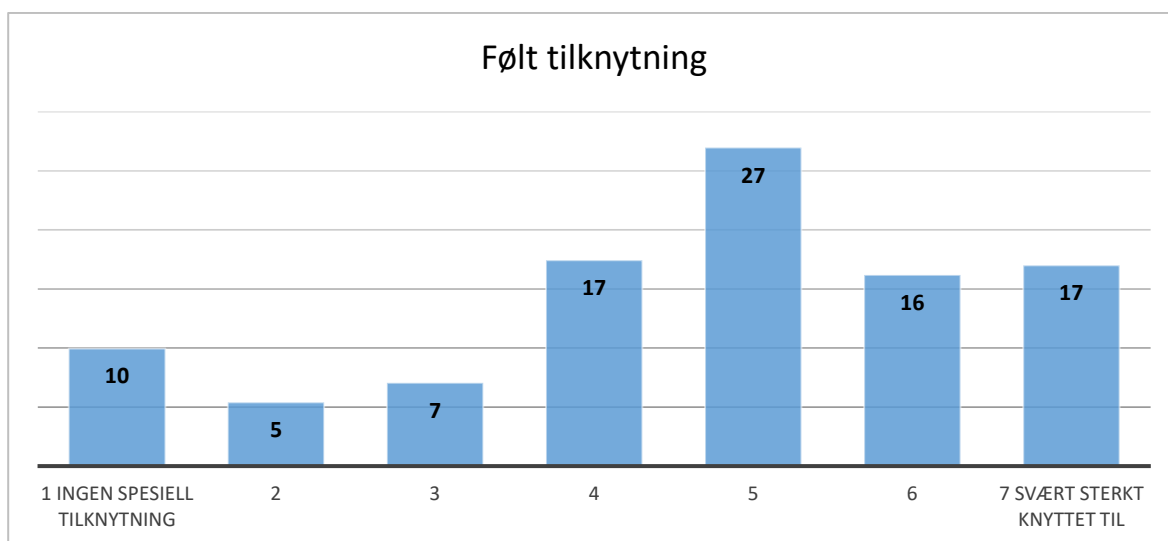
Tallene viser at 81 % av de utenlandske besøkenes var i Saltfjellet for første gang, mens den tilsvarende andelen for nordmennene var vesentlig lavere (24 %). For de av nordmennene som er lokalt bosatt var andelen førstegangsbesøkende naturlig nok enda lavere (16 %).

Av de som hadde besøkt Saltfjellet tidligere hadde de fleste vært der sommerstid (totalt 95 %); en del færre hadde vært i området vinterstid (60 %). I gjennomsnitt har de som har besøkt området tidligere vært der 13 somre (n=767) og 16 vintre (n=467). De som har vært i området før hadde altså vært der relativt mange ganger, noe som nok henger sammen med at det er mange lokale brukere i Saltfjellet.

Figur 16 Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende i Saltfjellet til venstre ($n=1556$) og prosentandeler blant flergangsbesøkende som har besøkt Saltfjellet ulike sesonger til høyre ($n=887$).

Figur 17 viser hvor knyttet brukerne oppga at de føler seg til Saltfjellet. Samlet er det ganske mange som følte mer enn middels sterk tilknytning (verdi 5-7) til området (60 %). Følelsen av tilknytning henger oftest sammen med lang tids bruk og erfaring fra et område. Blant de som har besøkt området før var det 69 % som oppga at de følte en tilknytning over middels og for førstegangsbesøkende var tilsvarende prosentandel 40 %. Gjennomsnittsskåren på spørsmålet var 4,6 – altså litt over middelveien. Vi ser en tilsvarende tendens i Skarvan-Roltdalen og Junkerdal hvor andelen førstegangsbesøkende var 40 % og følt tilknytning var 4,2 og 4,3 (gjennomsnittsverdi, Selvaag mfl. 2017a, Selvaag & Wold 2018 b). Breheimen og Rago hadde tilsvarende gjennomsnittsverdi, men her var andelen førstegangsbesøkende høyere (61 %, Vistad mfl. 2017, 78 %, Selvaag & Wold 2018 a). Sølen, Fulufjellet og Trollheimen hadde gjennomsnittsskår på henholdsvis 5,2, 4,8 og 4,6, men i disse områdene var andelen førstegangsbesøkende også lavere (Wold & Selvaag 2017 a, b, Wold mfl. 2017).

Figur 17 Prosentfordeling som viser hvor knyttet brukerne føler seg til Saltfjellet ($n=241$).

6.5 De besøkendes årsaker til å besøke Saltfjellet

Brukerne ble bedt om å oppgi hvor viktig ulike årsaker var for at de valgte å besøke Saltfjellet siste år (**Figur 18**). Det ble listet opp åtte ganske generelle årsaker og tre årsaker som var tilpasset området. De tre sistnevnte omhandlet forekomst av bær, oppleve samisk kultur og besøke Svartisen. Hvilke årsaker som er viktige for brukerne vil også henge sammen med/påvirke aktivitetsutøvelse, hva slags tur en er på m.m. Generelt ser vi at veldig mange av årsakene får en gjennomsnittsskår under middelveien (4). Det klart viktigste motivet var naturopplevelse, noe en også har funnet i blant annet Trollheimen, Skarvan-Roltdalen, Breheimen, Fulufjellet, Sølen, Rondane, Jotunheimen, Reinheimen, Femundsmarka og Langsua (og i nær sagt «alle» naturbruks-undersøkelser i Norge – også utenfor verneområder). Selv om ordlyden er ulik i undersøkelsene og ikke kan sammenlignes direkte er dette likevel helt tydelig (Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017a, Wold & Selvaag 2017a, b; Vistad mfl. 2017). I Saltfjellet ble formuleringen *oppleve en helt spesiell natur* brukt. Også *at området er godt tilrettelagt med stier og turisthytter, å se dyr/fugler og å treffe få andre i området* fikk relativt høye gjennomsnittsverdier. De resterende årsakene fikk gjennomsnittskårer under middelveien 4. Dette kan henge sammen med at disse årsakene er mer spesifikke og kanskje mindre aktuelle for alle typer turer, aktiviteter eller besøkende. I Saltfjellet ble det ikke stilt et eget spørsmål om man hadde sett eller besøkt Svartisen. Ingen av svarkassene i undersøkelsen var plassert ved innfallsporter til Svartisen og trolig er det dermed relativt få i undersøkelsen som har besøkt Svartisen, det er derfor naturlig at denne årsaken får en lav gjennomsnittsskår. Det kan også være at respondenter ikke skiller helt på hvor viktig disse aspektene var for at de valgte av besøket området og hvordan de samme aspektene ble oppfattet på den aktuelle turen. Dette kan for eksempel være gjeldende for påstanden «*terrenget er utfordrende å ferdes i*».

Det ble testet om det var signifikante forskjeller mellom nordmenn og utlendinger for de ulike årsakene, og for flesteparten av dem var det signifikante forskjeller⁹. Høstingsaktivitetene (årsakene som omhandler jakt, fiske, bær) var viktigere for nordmenn enn utlendinger¹⁰, det samme var at det er *mange fjelltopper å gå på*¹¹. De mer generelle motivene *å oppleve spesiell natur, treffe få andre* og *at det var krevende terreng* var viktigere for utlendinger enn nordmenn¹². De to motivene som omhandler Saltfjellet spesielt; *muligheten for å se/besøke Svartisen* og *å oppleve samisk kultur*¹³ var viktigere for utlendinger enn for nordmenn. For sistnevnte årsak var gjennomsnittskåren likefult under middelveien også for utlendingene. Svartisen er nok en mer «typisk turistattraksjon» som også trekker utlendinger til området. Siden det er mange lokale blant nordmennene er det ikke overraskende at utlendinger syns Svartisen er en viktigere årsak til å besøke området.

⁹ Respondentene som svarte «vet ikke» på disse spørsmålene ble utelatt fra analysene.

¹⁰ Gode fiskemuligheter: Nordmenn M=3,7, SE=0,173; Utlendinger M=1,99, SE=0,195, **T(182)=6.741, p<0.001**
 Gode jaktmuligheter: Nordmenn M=2,5, SE=0,170; Utlendinger M=1,4, SE=0,132, **T(255)=4.848, p<0.001**
 Store forekomster av bær: Nordmenn M=3,7, SE=0,156; Utlendinger M=2,3, SE=0,196, **T(164)=5.562, p<0.001**

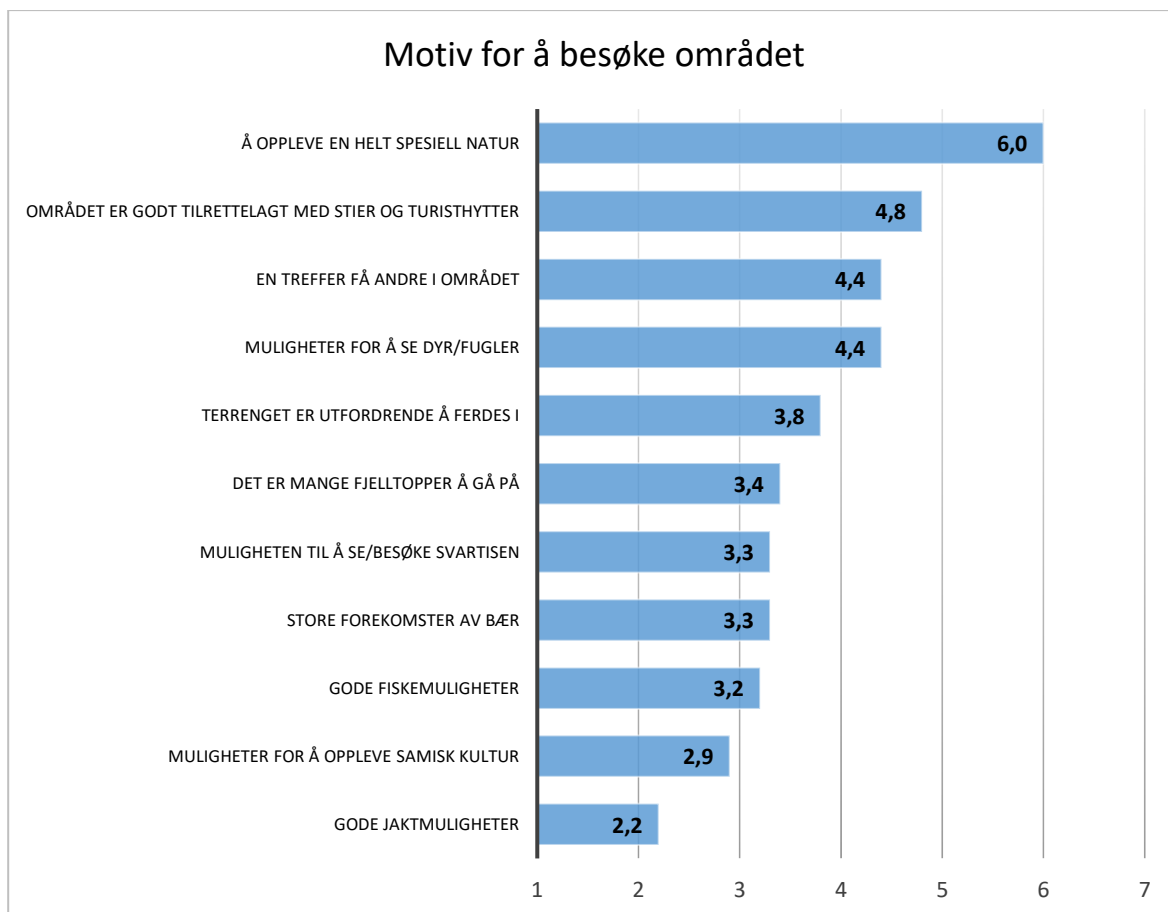
¹¹ Mange fjelltopper å gå på: Nordmenn M=3,7, SE=0,146; Utlendinger M=3,0, SE=0,206, **T(234)=2.731, p<0.05**

¹² Oppleve spesiell natur: Nordmenn M=5,7, SE=0,120; Utlendinger M=6,5, SE=0,121, **T(204)=-5.033, p<0.001**

Treffer få andre: Nordmenn M=4,1, SE=0,158; Utlendinger M=5,2, SE=0,197, **T(235)=-4.141, p<0.001**
 Utfordrende terreng: Nordmenn M=3,5, SE=0,129; Utlendinger M=4,4, SE=0,194, **T(235)=-3.960, p<0.001**

¹³ Muligheten å se Svartisen: Nordmenn M=2,8, SE=0,146; Utlendinger M=4,4, SE=0,265, **T(117)=-5.284, p<0.001**

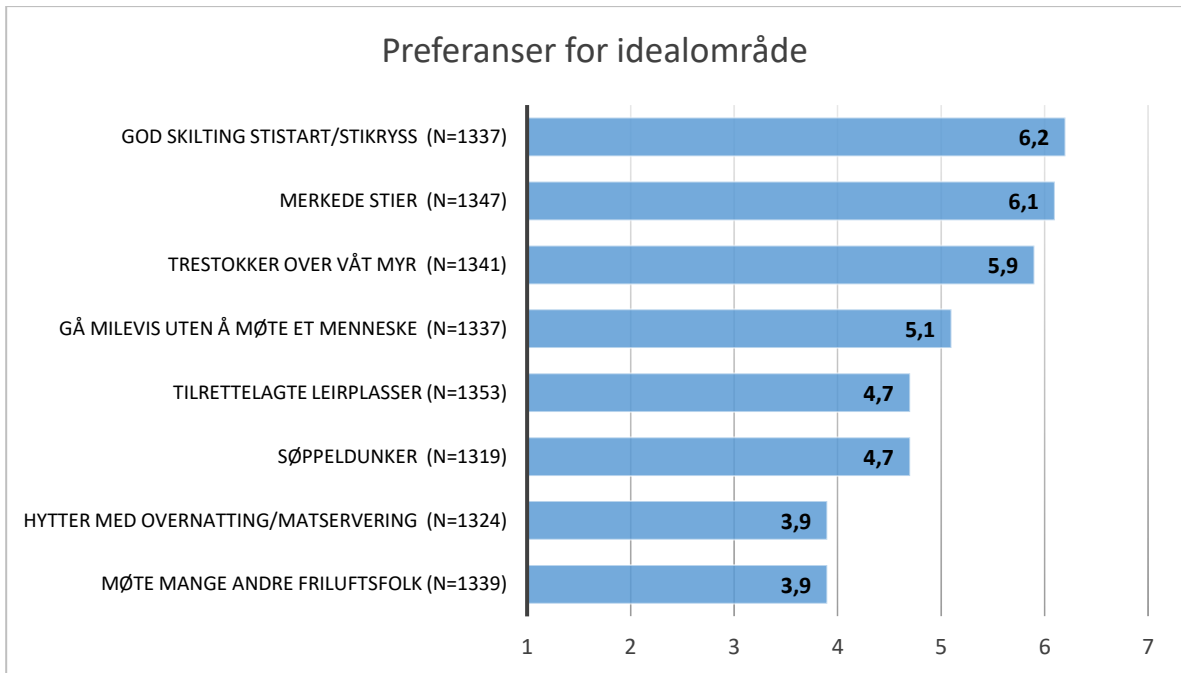
Oppleve samisk kultur: Nordmenn M=2,7, SE=0,137; Utlendinger M=3,3, SE=0,221, **T(228)=-2.556, p<0.05**

Figur 18 Gjennomsnittskår for hvor viktige ulike motiv var for at en valgte å besøke Salfjellet siste år, på en skala fra 1 «ikke viktig i det hele tatt» til 7 «svært viktig» (n=230-238).

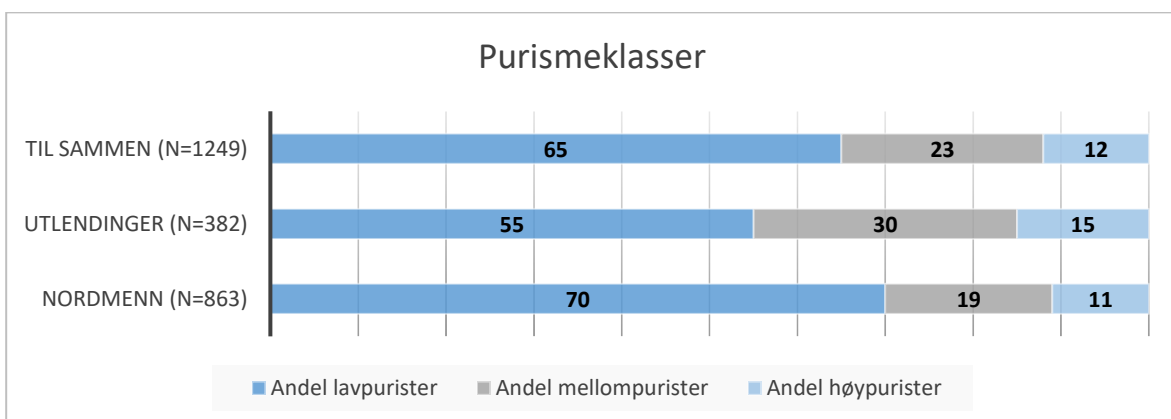
6.6 Idealområde og purisme

Respondentene ble bedt om å oppgi hvordan de stilte seg til åtte ulike forhold for deres tenkte «idealområde» for en lengre tur i skogs- eller fjellterreng om sommeren, altså er svarene på dette spørsmålet ikke knyttet til Salfjellet som sådan (se for øvrig ytterligere utdyping av dette spørsmålet i kapittel 2.1). **Figur 19** viser gjennomsnittskår for de åtte variablene. Generelt er respondentene over gjennomsnittlig positive til de fleste av forholdene. Brukerne var svært positivt til merking, både det at det er god skilting ved sti-start/stikryss og at det finnes merkede stier, fikk veldig høye gjennomsnittskårer. Det samme gjorde at det er lagt ned trestokker der stien går over våt myr. Det å kunne gå milevis uten å møte et menneske fikk også en rimelig høy gjennomsnittskår. At det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området og å møte mange andre friluftsfolk i løpet av turen var respondentene derimot mer negative til og disse forholdene fikk en gjennomsnittsverdi under middelverdien.

Figur 19 Respondentenes gjennomsnittsskår på ulike preferanser for det ideelle langturområde, på en skala fra 1 svært negativt, via 4 nøytralt, til 7 svært positivt.

Fra disse åtte utsagnene¹⁴ kan en kalkulere det vi kaller purismeskåren, som beskriver brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og for hvorvidt en foretrekker å møte andre mennesker når en er på tur (se forøvrig kapittel 2.1 for ytterligere beskrivelse av variabelen). Lavpurister foretrekker tilrettelegging og det å møte mange mennesker på tur, mens høypurister foretrekker lite tilrettelegging og vil i større grad være alene på tur. Ved inndeling av respondentene i purismeklasser var andelen lavpurister på 65 %, mellompurister 23 % og høypurister 12 % (se **Figur 20**). Utlendinger ($M=3.5$ $SE=0.048$) hadde høyere gjennomsnittsskår enn nordmenn ($M=3.1$, $SE=0.035$) og forskjellen var signifikant¹⁵. Dette indikerer at utlendingene er noe mer puristiske enn nordmenn, noe som også fremkommer i figuren under. Dette er noe en også finner i andre verneområder (Vistad & Vorkinn 2012, Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

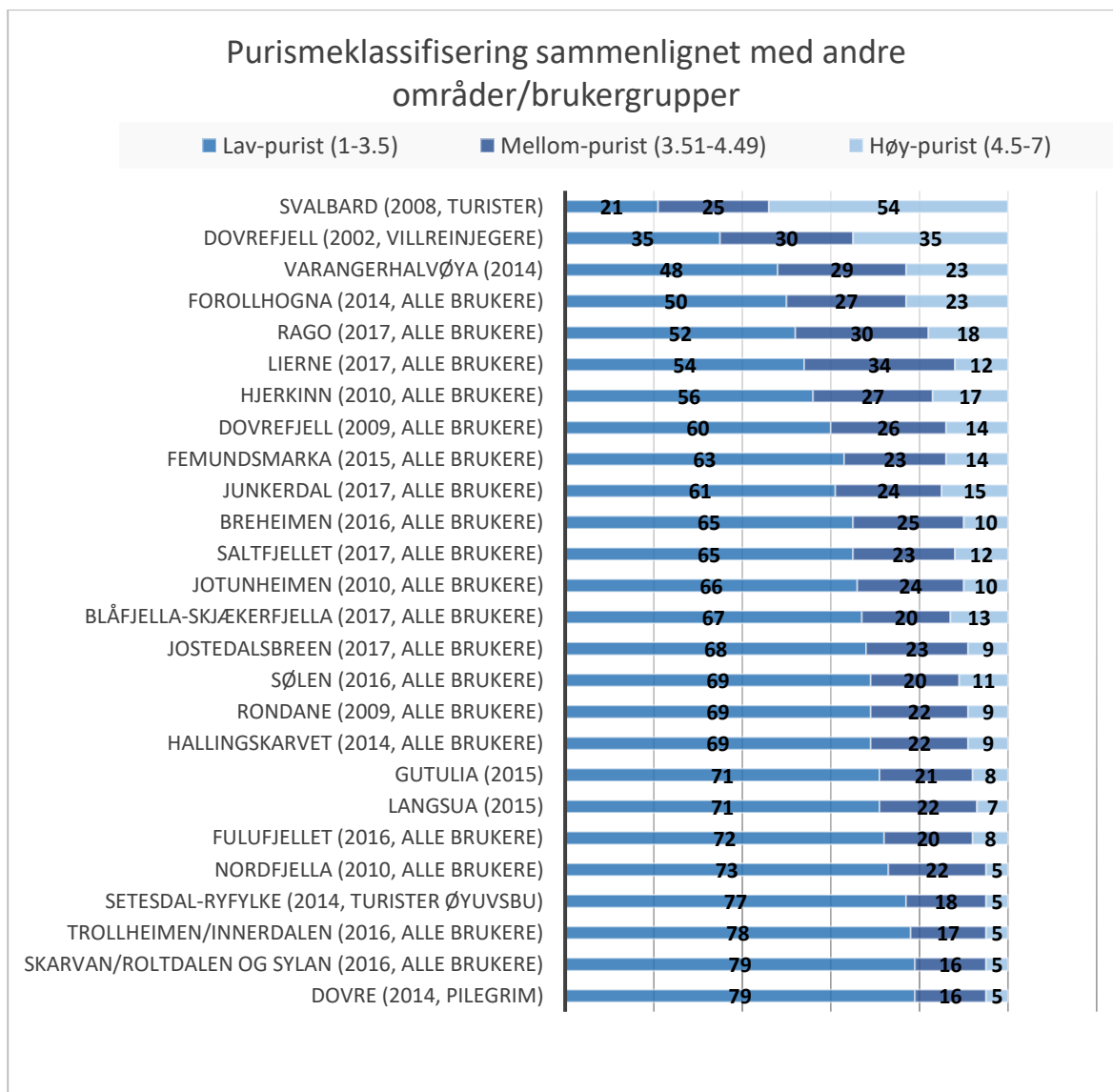

Figur 20 Inndeling i de ulike purismekategoriene basert på gjennomsnittsskår for åtte variabler som omhandler tilrettelegging og det å møte folk i et tenkt idealtur-område.

¹⁴ Her er 7 av utsagnene «snudd» for å få alle på samme skala: purismeskalaen, se ytterligere beskrivelse i kapittel 2.1

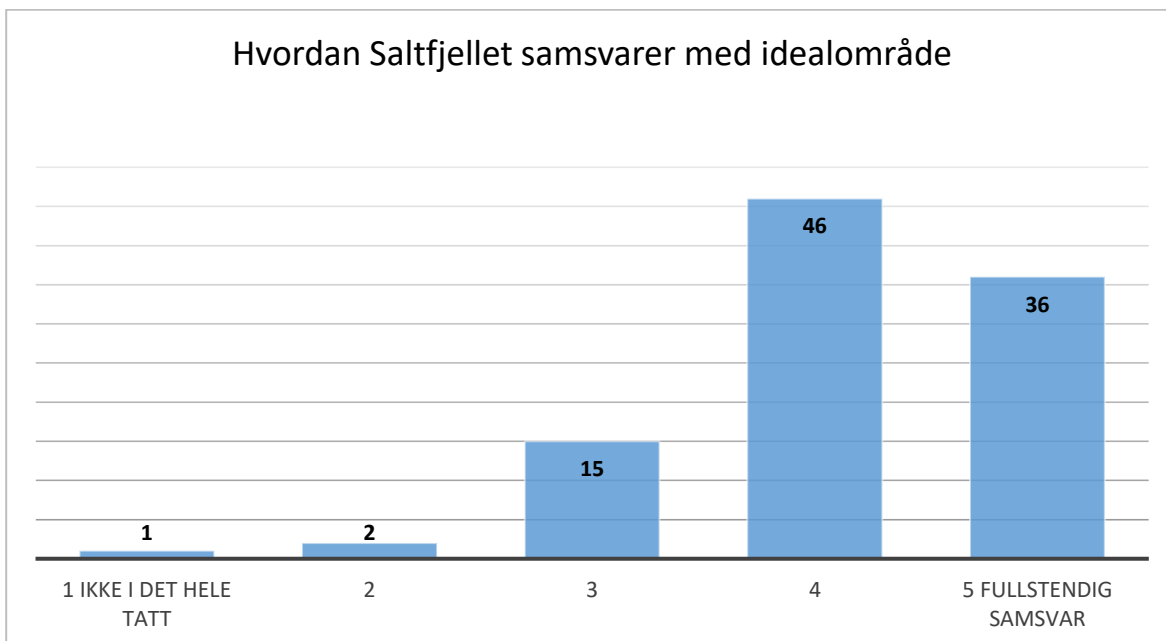
¹⁵ $t(798)=6.650$, $p<0.001$

Figur 21 viser purismeklassifisering for en rekke ulike brukere/naturområder i Norge. Vi ser at Saltfjellet er plassert i midterste del av figuren (som nummer 12 av 26) hvilket betyr at området har en gjennomsnittlig andel av både lav- og høypurister når man sammenligner med andre områder det finnes tilsvarende data fra.

Figur 21 Inndeling i de ulike purismekategoriene for ulike områder/brukergrupper, oppgitt i prosent. (Kilder: Andersen mfl. 2010, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen m. fl 2013, Gundersen mfl. 2017, Vistad mfl. 2014, Vistad mfl. 2017, Vistad mfl. 2018, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2012, Wold mfl. 2017, Selvaag mfl. 2017 a Selvaag & Wold 2018 a, b + egne analyser (foreløpig upubliserte analyser av Setesdal/Ryfylke, Blåfjella-Skjækerfjella, Lierne og pilegrimsvandrerne gjennom Gudbrandsdalen/over Dovre).

De åtte variablene som inngår i purismeklassifiseringen omhandler altså brukernes «idealområde» og ikke Saltfjellet spesielt. Det er samtidig interessant å vite hvordan Saltfjellet samsvarer med brukernes idealområde, og det ble derfor stilt et oppfølgende spørsmål om det. **Figur 22** viser at det er ganske godt samsvar, 82 % krysset av for verdiene 4 eller 5 (der 5 står for «fullstendig samsvar») ¹⁶. En prosent av de besøkende mente området ikke samsvarte i det hele tatt¹⁷.

Figur 22 Prosentvis fordeling som viser hvordan de besøkende mener Saltfjellet samsvarer med deres «ideelle turområde» (n=922). Svarene gjelder bare de førstegangsbesøkende som fylte ut skjema på vei ut av området (etter turen), eller de som kjente området fra før.

¹⁶ 72 personer som var på vei inn i området når de fylte ut skjemaet og var førstegangsbesøkende svarte på spørsmålet, men disse ble utelatt fra analysen.

¹⁷ Det var en ganske stor andel av respondentene som ikke besvarte dette spørsmålet (21 %, n= 1607) og en tilsvarende andel krysset av for svaralternativet «vet ikke».

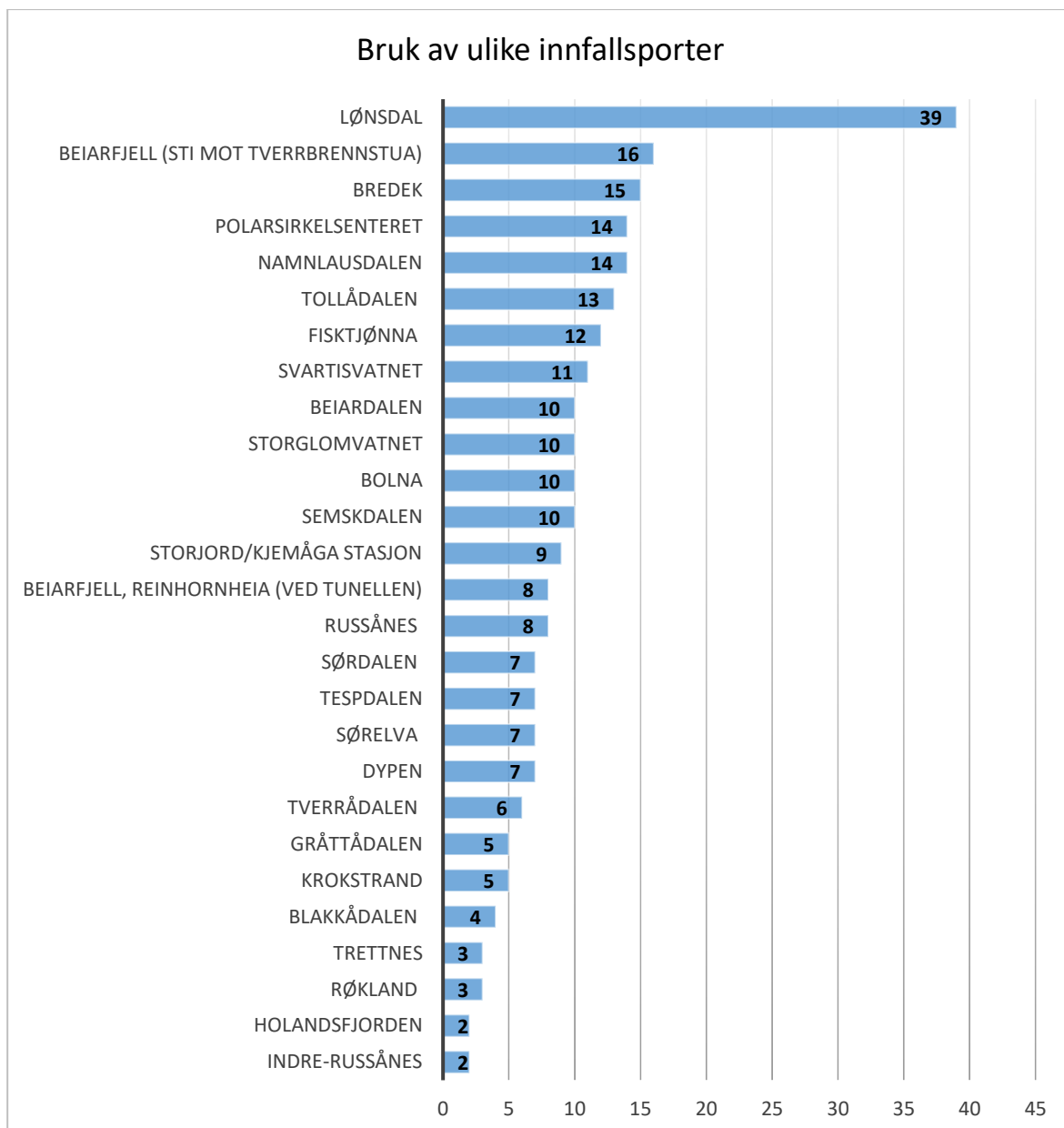
7 Bruken av området

7.1 Romlig bruk

Respondentene ble spurt om hvilke innfallsporner til Saltfjellet de hadde brukt det siste året. Av de 27 som ble listet opp var Lønsdal den helt klart mest brukte innfallsporten, 39 % av respondentene hadde brukt denne (n=241) (se **Figur 23**). Den øvrige bruken av innfallsporner er ganske jevn og de 11 neste hadde blitt brukt av 16-10 % av de besøkende. 10 innfallsporner hadde blitt brukt av mellom 9-5 % av respondentene. Indre-Russåsnes og Holandsfjorden var brukt av færrest. Den samlede prosenten i **Figur 23** (alle innfallsporner samlet utgjør 250 %) indikerer at mange av de besøkende har brukt mer enn en innfallsport i 2017. Dette stemmer godt overens med at det er mange flergangsbesøkende og lokale blant brukerne av Saltfjellet.

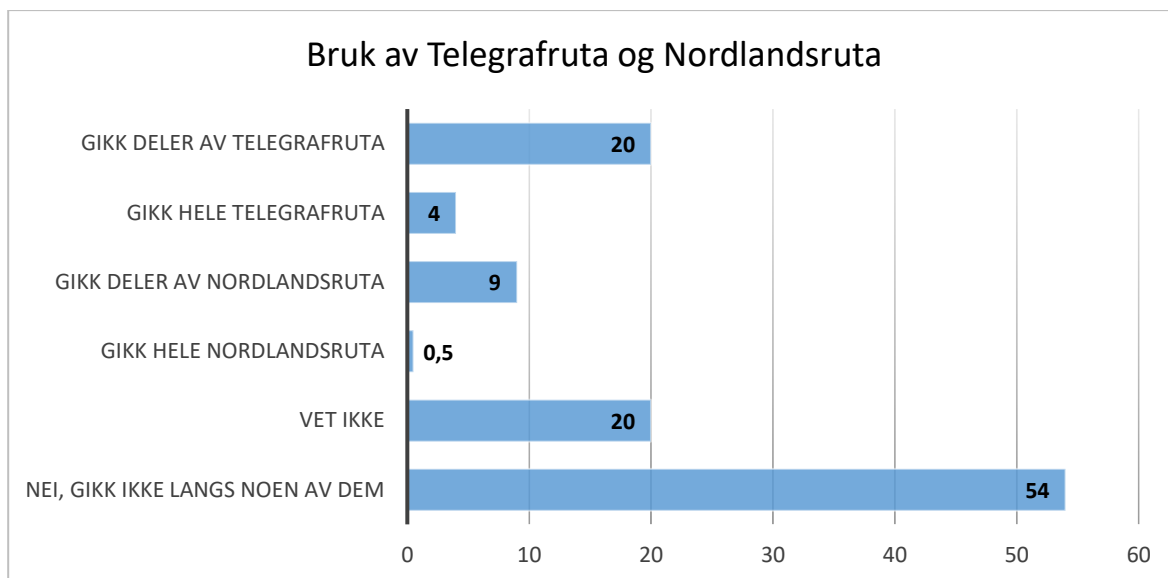
Det bildet som tegner seg i **Figur 23** stemmer for så vidt overens med antallet kasseskjemaer samlet inn ved de ulike lokalitetene. Lønsdal, Beiarfjellet og Bredek hadde mange innsamlede skjemaer og de var også brukt av (relativt sett) mange det siste året. Bredek er som nevnt i beskrivelse av kasselokalitetene en attraksjon som besøkes mye av lokale barnehager og skoler. 38 % av respondentene herfra hadde barn i turfølget som er den helt klart høyeste andelen for innfallsporene i undersøkelsen. Det var også en høy andel lokale brukere og flergangsbesøkende. Bredek virker i mindre grad å være en turistattraksjon. Det ble samlet inn flest skjemaer ved Fisktjønna (Marmorslottet), deretter Dypen. Det var færre som i etterundersøkelsen oppga at de hadde brukt disse og dette indikerer at enten så har vi mistet flere av brukerne ved Fisktjønna og Dypen i etterundersøkelsen, eller så kan det også være slik at brukshyppigheten ved disse to lokalitetene er lavere enn antall innsamlede skjema indikerer (at disse innfallsporene benyttes mindre per år enn andre). Begge disse innfallsporene hadde en høyere andel utenlandske besøkende enn Saltfjellet samlet, noe som også kan være en forklaringsvariabel (se **Figur 49**). Spesielt var dette tilfelle for Dypen hvor over halvparten av de besøkende var utlendinger. Marmorslottet er en reklamert attraksjon i Rana og kassen i Dypen var plassert like ved E6 som kan ha gjort at en del «tilfeldige veifarende» også svarte på kasseskjema der.

Respondentene kunne også skrive inn eventuelle andre innfallsporner de hadde benyttet siste år. Fem prosent oppga andre innfallsporner og her var det Beiarfjellet, Evenesdal, Brundalen, Glomfjellet, Stormdalshei, Storrøll og Fykan som ble nevnt.

Figur 23 Prosentfordeling som viser respondentens bruk av ulike innfallsporter i Saltfjellet det siste året (n=241). Totalprosenten er langt høyere enn 100 %, noe som indikerer at mange har brukt flere innfallsporter i 2017.

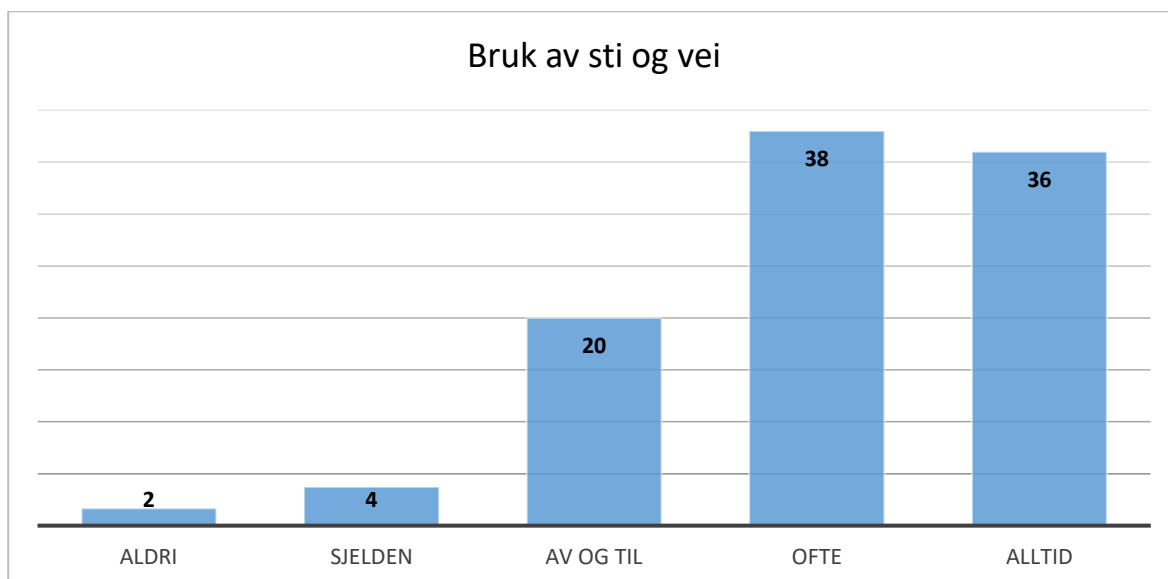
I etterundersøkelsen ble det stilt et spørsmål om en hadde gått langs Telegrafruta eller Nordlandsruta sist år (se **Figur 24**). 54 % hadde ikke gått langs noen av rutene, mens en femtedel oppga at de ikke visste om de hadde gjort det eller ikke. Det var flere som hadde gått langs Telegrafruta enn langs Nordlandsruta. 24 % hadde gått langs Telegrafruta, mens 9,5 % hadde gått langs Nordlandsruta. For begge rutene oppga de fleste at de hadde gått deler av ruta, langt færre hadde gått hele respektive rute.

Figur 24 Prosentvis fordeling av om de besøkende hadde gått langs Telegrafruta eller Nordlandsruta sist år ($n=226$). Totaltprosenten er høyere enn 100, fordi det var mulig å krysse av for flere alternativ og noen respondenter har gått både langs Telegrafruta og Nordlandsruta.

7.2 Bruk av sti og vei

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om hvor mye av tida de brukte tydelige/merkede stier og veier når de gikk eller syklet i Saltfjellet i 2017 (se **Figur 25**). Til sammen oppga 74 % at de alltid eller ofte brukte stier/veier, mens 26 % gjorde det av og til eller sjeldnere - veldig få av disse svarte «sjelden» eller «aldri». Det er liten tvil om at stien er det viktigste «anlegget» for friluftsliv, både innenfor og utenfor verneområdene. Veldig mye av naturbruken er knyttet til stier eller veier. Det er imidlertid viktig å ha i bakhodet at selvregistreringskassene er plassert ved innfallsporter/langs stiene – respondentene som besvarer spørreskjemaet har valgt å bruke stien på turen (i hvert fall på starten av turen), det vil derfor være sannsynlig at ferdsel utenfor sti/vei kanskje har et noe større omfang enn det som fremkommer av svarfordelingen på dette spørsmålet.

Figur 25 Prosentfordeling som viser bruken av tydelige/merkede stier og veier når de besøkende gikk eller syklet i Saltfjellet sist år ($n=232$).

7.3 Sesongbruk

I etterundersøkelsen oppga 52 % av de besøkende at de hadde besøkt Saltfjellet flere ganger i løpet av siste år (n=241). Brukerne (uavhengig av om de hadde besøkt området en eller flere ganger siste år) ble også bedt om å oppgi bruken siste år fordelt på fire ulike sesonger (se Tabell 5). Naturlig nok hadde nesten alle vært der i løpet av sommersesongen. Vår- og vintersesongen var de periodene da nest flest hadde vært i området, drøye 30 % oppga at de hadde vært i Saltfjellet i vinter- og/eller vårsesongen. Færrest av respondentene hadde vært i Saltfjellet senhøstes og kun 6 % krysset av for dette alternativet. Av de som brukte området til ulike årstider var gjennomsnittlig antall bruksdager i vintersesongen 7,7, våren 4,7, sommeren 5,5 og senhøsten 4.1 dager. Dette indikerer at en del av de besøkende bruker området relativt mye og gjennom ulike deler av året, noe som kan ha sammenheng med den høye andelen lokale brukere.

Tabell 5 Bruk av Saltfjellet gjennom året (n=235).

	N	%	Min	Max	Gj.snitt	SE
Antall dager i vintersesongen: jul-påske?	79	34	1	30	7,7	0.754
Antall dager i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)?	75	32	1	50	4,7	0.730
Antall dager i sommer/høstsesongen: juni-september?	228	97	1	70	5,5	0.416
Antall dager senhøstes: oktober-jul?	26	11	1	20	4,1	0.516

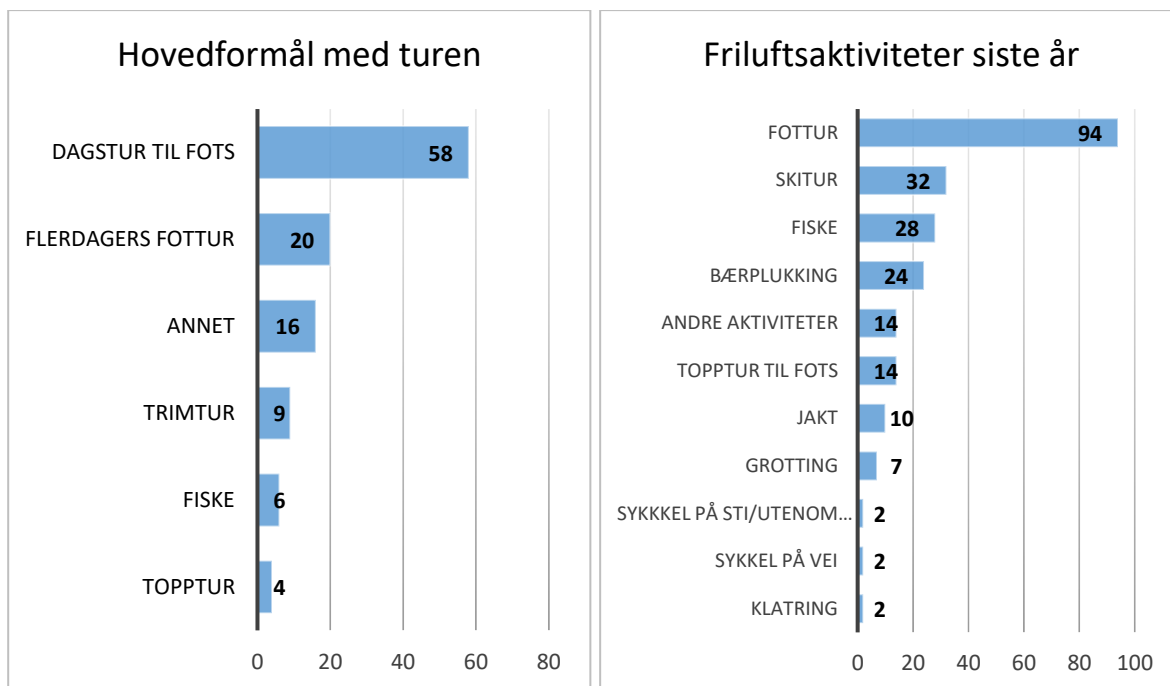
7.4 Type bruk

7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året

Respondentene ble bedt om å oppgi hovedformålet med turen de var på da de fylte inn kasse-skjemaet (se **Figur 26**). Seks ulike formål listet opp, i tillegg til «*annet*». 78 % skulle på fottur: 58 % oppga dagstur og 38 % oppga flerdagerstur. Deretter fulgte trimtur med 9 %, fiske med 6 % og topptur med 4 %. *Annet*-kategorien var det 16 % som krysset av for og de fleste nevnte ulike former for å oppleve natur og avkobling, besøke fjellgårder (Bredek/Granneset), bær- eller jakttur, hytte- eller telttur eller at de var på rundreise. Det var mulig å krysse av for flere svaralternativ og den sammenlagte prosentfordelingen er dermed over 100 %.

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi hvilke aktiviteter de hadde drevet med i Saltfjellet i løpet av det siste året. Prosentfordelingen for ulike aktiviteter vises også i **Figur 26**. For det meste ser de besøkende i Saltfjellet ut til å utøve «tradisjonelle» aktiviteter. Fottur var den aktiviteten flest oppga; 94 % hadde gjort dette. En del hadde vært på skitur, fisketur eller bærplukking, henholdsvis 32 %, 28 % og 24 %. De aller fleste som hadde vært på skitur hadde brukt fjellski eller turski (88 %, n=77). 18 % hadde brukt langrennsski og 12 % hadde brukt topp-turustyr¹⁸. Prosentfordelingene virker logiske siden det ikke er et omfattende løypenett i området. Det som finnes av oppkjørte langrennsløyper finnes ved Beiarfjellet og Skjevlfjellet, og i tillegg er det noen snøskuterspor som kan benyttes for å gå på ski i andre deler av Saltfjellet. Topptur til fots, jakt og grotting hadde rundt en tidel av respondentene bedrevet sist år. Av de som hadde jaktet hadde nesten alle jaktet på småvilt (96 %, n=25) og 4 % hadde jaktet på storvilt (n=25). Samlet hadde fiske, jakt og bærplukking høy oppslutning og disse høstingsaktivitetene hadde 62 % utøvd i Saltfjellet. Sykkelaktivitetene og klatring hadde 2 % av respondentene gjort i Saltfjellet i løpet av 2017. 14 % hadde drevet med andre aktiviteter siste år og av disse var det fotografering og båt/kajakk som helt klart ble hyppigst nevnt.

¹⁸ Det var mulig å krysse av for flere typer ski, slik at den samlede prosenten overstiger 100.

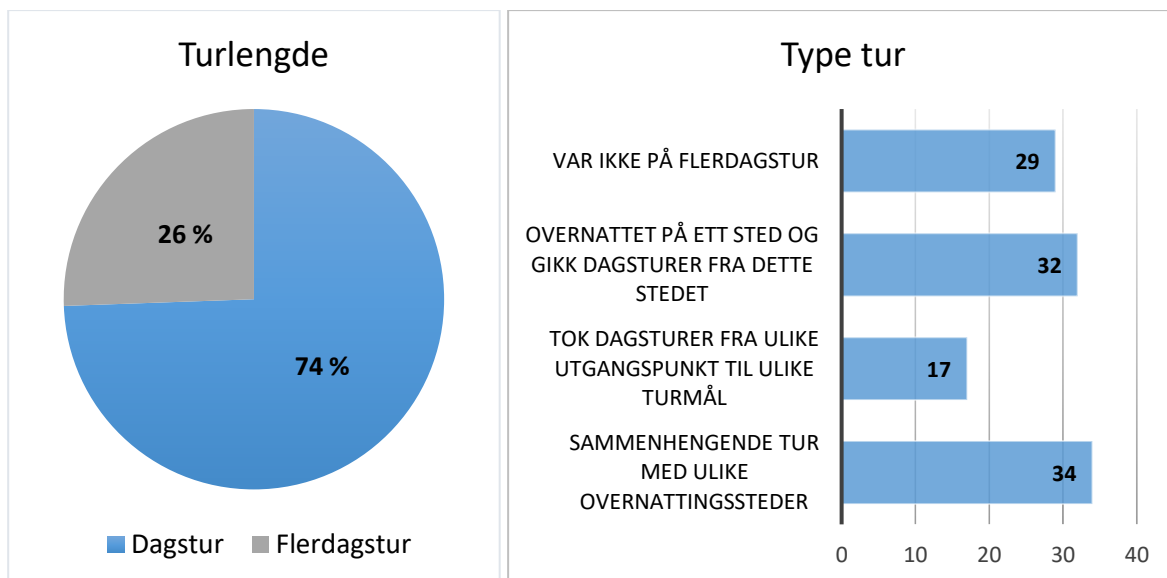

Figur 26 Deltakelse i ulike aktiviteter i Saltfjellet på turen da de fulgte ut kasseskjema (til venstre, $n=1607$) og for sist år (etterundersøkelsen, til høyre, $n=241$). Oppgitt i prosent av respondentene. Det var mulig å krysse av for flere svaralternativ så den totale prosenten overstiger 100.

7.4.2 Tid i verneområdene og overnatting

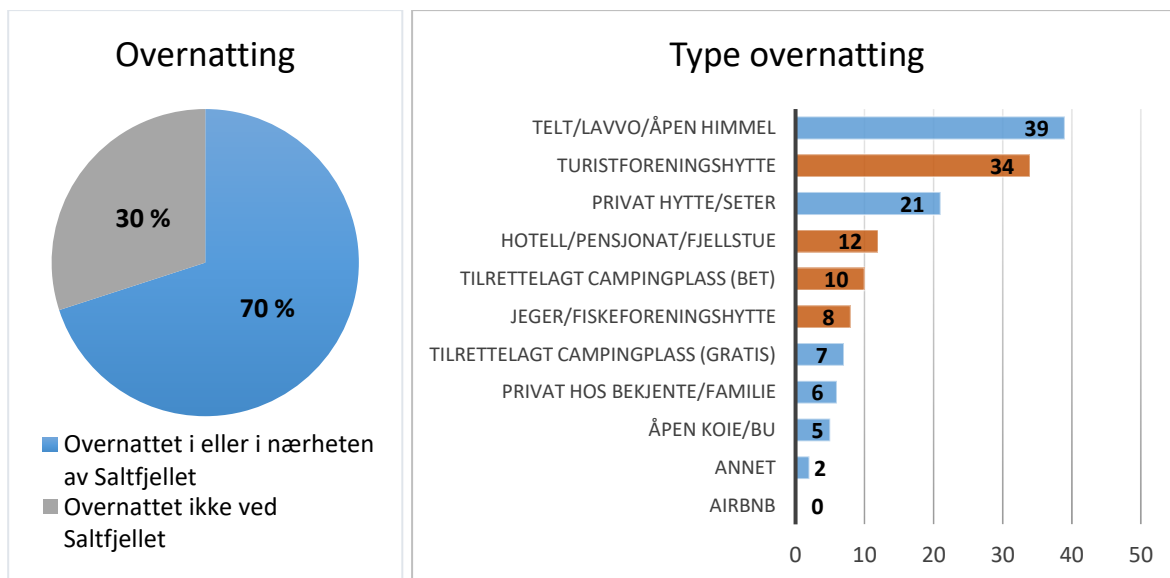
Figur 27 viser at nesten tre fjerdedeler av de besøkende var på dagstur da de fylte inn kasseskjemaet. Dette stemmer overens med prosentfordelingen på aktivitetsutøvelse vist til venstre i figuren over – som dels også kartla turlengde. Prosentfordelingene i **Figur 27** er noe høyere enn for de to aktivitetene dagstur til fots og flerdagerstur til fots i **Figur 26**, noe som betyr at de respondentene som har oppgitt fiske, trimtur, topptur eller annet fordele seg på både dagstur og flerdagstur. I forhold til prosentfordelingene ser det ut til at noen flere av disse har vært på dagstur. Dagsturene varierte i lengde fra 0,5 til 24 timer, og en gjennomsnittlig tur var på i underkant av 4 timer ($SE=0.0816$). Flerdagersturene varte fra 2 dager og opp til 75 dager, men var i gjennomsnitt 4,5 dager ($SE=0.2394$). Dersom vi ser på andelen dagsbesøkende i andre verneområder ser vi at den varierer veldig fra område til område. I Gutulia, Langsua, Sølen, Breheimen og Fulufjellet var andelen dagsbesøkende 74 % eller mer (Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b). I Reinheimen, Jotunheimen, Rondane og Junkerdal var andelen på dagstur mindre (mellom 47 % og 63 %, Vorkinn 2016, Selvaag & Wold 2018 a, b).

Brukerne ble også bedt om å oppgi hva slags turer de hadde vært på i Saltfjellet i løpet av siste år. 29 % hadde bare vært på dagstur(er) (se **Figur 27**), mens over to tredjedeler hadde vært på en eller flere flerdagersturer. Dette er en høyere andel enn vi fikk da vi spurte brukerne da de var på tur (kasseundersøkelsen, se venstre diagram, **Figur 27**). Dette kan skyldes at spesielt kategorien «overnattet ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet» også kan tolkes som dagsturer og/eller at det kan være en skjevhet med tanke på dagsbesøkende og flerdagersbesøkende fra kasse- til etterundersøkelsen. (kasseundersøkelsen, se venstre diagram, **Figur 27**). Etterundersøkelsen viser at av de som var på flerdagersturer i Saltfjellet i 2017, gikk 34 % en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder, 32 % overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet, mens 17 % gikk dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål.. De turmålene som ble hyppigst nevnt var ulike turisthytter, Bredek fjellgård og Svartisen (se vedlegg 3 for fullstendig liste).

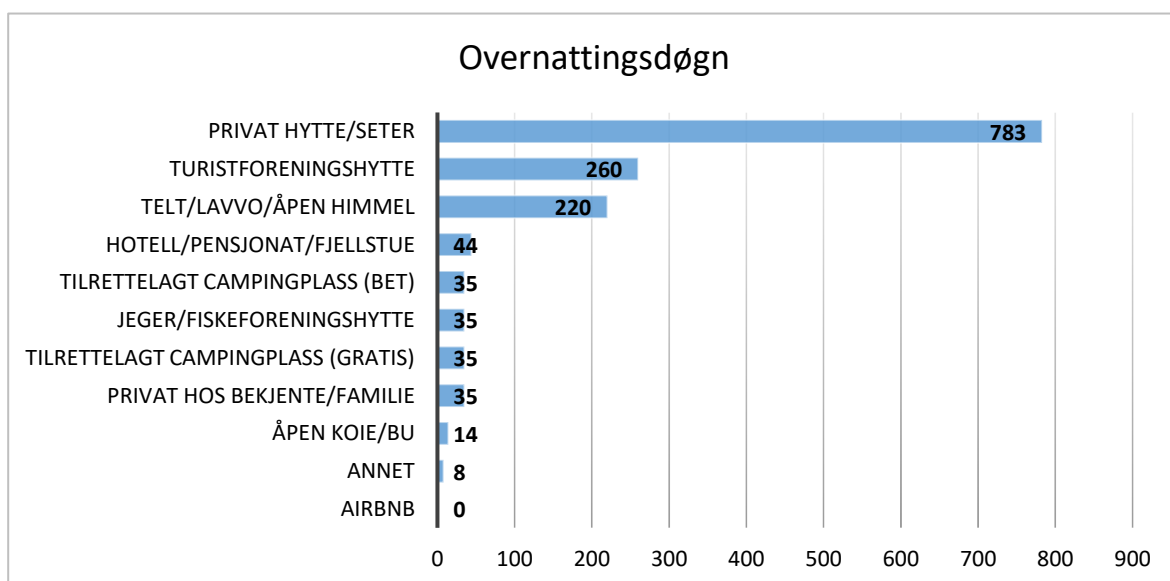
Figur 27 Turlengde på den aktuelle turen da de besøkende fylte inn kasseskjema til venstre ($n=1557$) og prosentfordeling som viser hva slags type flerdagersturer brukerne i Saltfjellet rapporterte i etterundersøkelsen siste år (høyre, $n=241$).

70 % hadde overnattet i eller i nærheten av Saltfjellet i forbindelse med besøket siste år (**Figur 28**). Dette betyr at besøkene i Saltfjellet trolig generer en del overnattingsdøgn av både lokale og tilreisende. Samtidig var altså 74 % på dagstur i parken. Det indikerer videre at en del av overnattingene foregår utenfor selve nasjonalparken (spørsmålet lød «...i eller i nærheten av Saltfjellet»). Det blir selvsagt en subjektiv tolkning av hvor nær selve parken «i nærheten av...» betyr i denne sammenheng. Det var flest som overnattet i telt/lavvo/under åpen himmel – 39 %, men det var også i overkant av en tredjedel som hadde overnattet på turistforeningshytte. Privat hytte/seter ble også benyttet av relativt mange (21 %, $n=169$). Dette er logisk med tanke på at det er en god del hytter i verneområdene - både private, Statskogeide og jeger/fiskerforeningshytter. Få hadde overnattet privat hos bekjente eller i åpen koi/bo og ingen hadde benyttet seg av Airbnb som overnattingsform.

Figur 28 Prosentandeler som har overnattet i eller i nærheten av Saltfjellet i løpet av siste år til venstre (n=241). Prosentfordeling som viser hvor mange av respondentene som har overnattet på ulike måter i løpet av siste år til høyre (n=169). Det var mulig å krysse av flere overnatningsformer slik at prosenttallene totalt overstiger 100. De alternativene med oransje farge må man betale for å overnatte, mens de blå er gratis overnatningsformer. «Annet»-kategorien kan være både betalte og gratis overnatningsformer.

Hvis vi ser nærmere på antall overnatningsdøgn, og ikke bare på prosentandeler av respondentene som benyttet overnatningsalternativene, blir bilde noe mer nyansert (se **Figur 29**). Overnatningsformen *privat hytte* hadde veldig mange overnatningsdøgn, 783 døgn, men til gjengjeld var det en middels andel som hadde benyttet seg av denne overnatningsformen. At private hytter gir mange overnatningsdøgn er ikke overraskende og dette er noe vi har sett i andre områder også. Flest oppga at de hadde overnattet i *telt/lavvo/under åpen himmel* eller *turistforeningshytte* og disse alternativene hadde også et høyt antall overnatningsdøgn, henholdsvis 220 og 260 døgn. For øvrig var det ganske få overnatningsdøgn på de andre overnatningsformene.

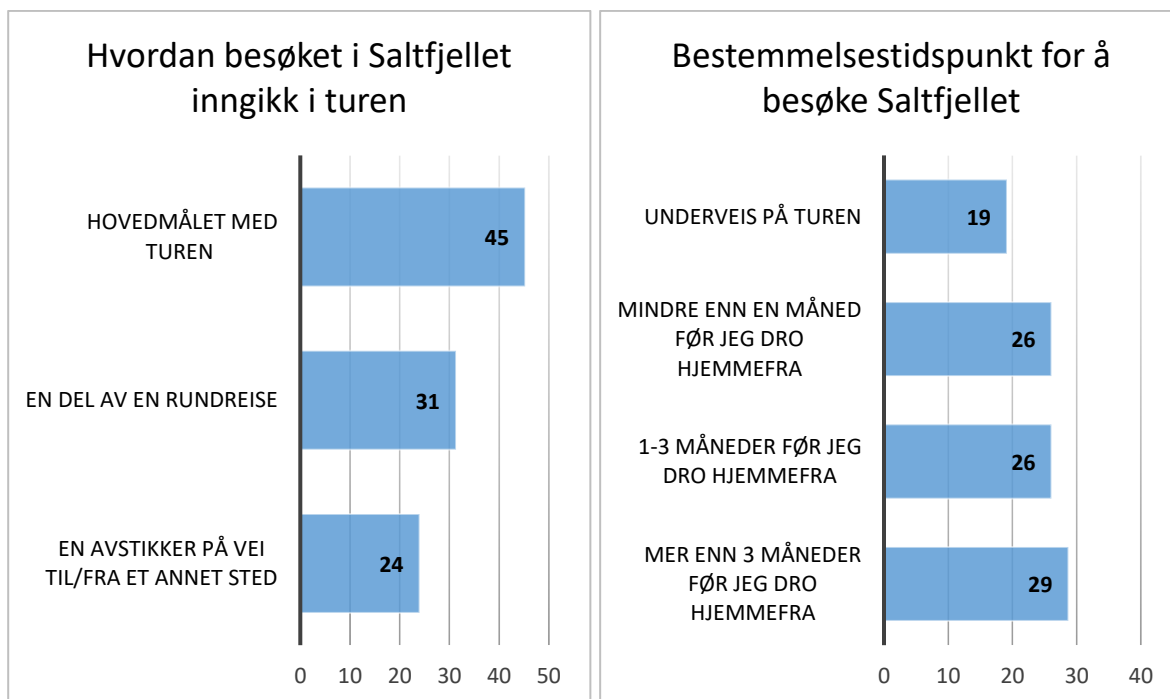

Figur 29 Antall overnatningsdøgn til sammen for respondentene som hadde overnattet i de ulike overnatningsformene.

7.5 Verneområdene i Saltfjellet som besøksmål

De som bare hadde besøkt Saltfjellet én gang siste år (48 % av respondentene) fikk spørsmål i etterundersøkelsen om hvordan besøket i verneområdene inngikk i den turen de var på (se **Figur 30**). 45 % oppga at Saltfjellet var hovedformålet med den turen de var på, mens 31 % oppga at Saltfjellet var en del av en rundreise. Saltfjellet ser også i ganske stor grad ut til å være en avstikker som gjøres på vei til et annet sted, 24 % oppga dette som bakgrunn for sitt besøk. I Rago, Junkerdal og Breheimen ser en lignende fordelinger som i Saltfjellet, for hvordan besøket i verneområdene inngikk i turen (Selvaag & Wold 2018a, b; Vistad mfl. 2017, fra 36-44 %). I Skarvan-Roltdalen, Trollheimen og Sølen derimot, ser besøksmønsteret annerledes ut: her hadde mellom 71-82 % områdene som hovedformål, og andelene som var på rundreise og som tok en avstikker var betydelige lavere enn i Saltfjellet (Selvaag mfl. 2017 a, Wold & Selvaag 2017a; Wold mfl. 2017, fra 71-82 %).

De som oppga at de kun hadde besøkt Saltfjellet en gang siste år ble også spurt om når de bestemte seg for å besøke området (se **Figur 30**). De aller fleste bestemte seg før avreise hjemmefra, bare 19 % bestemte seg underveis på turen. Flest (29 %) oppga at de hadde bestemt seg mer enn tre måneder før avreise.

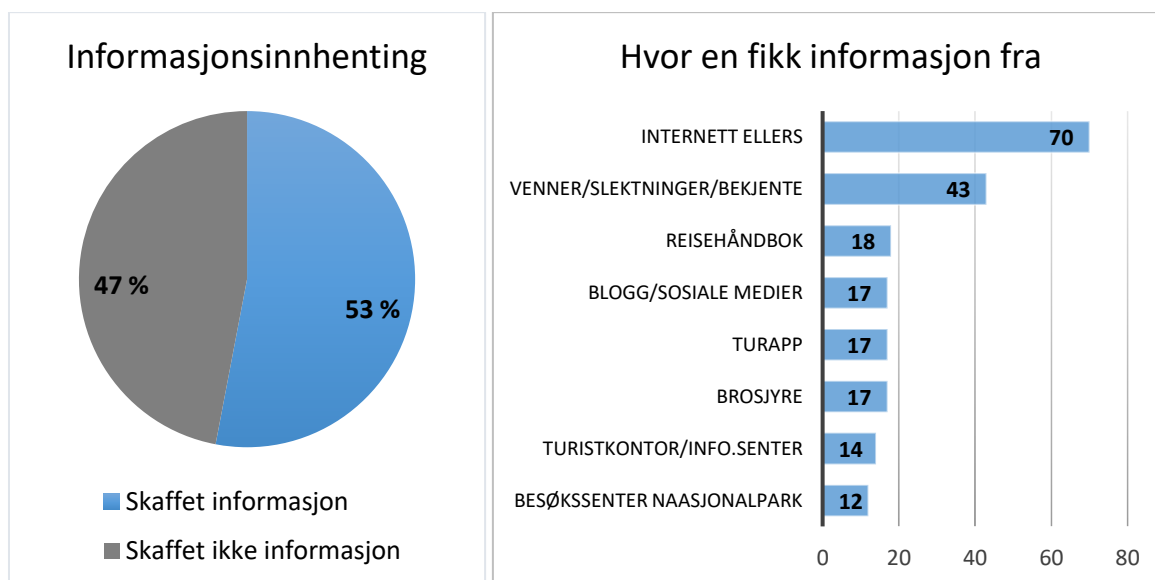
Figur 30 Prosentfordelinger for hvilken betydning Saltfjellet hadde som besøksmål på reisen en var på ($n=115$) til venstre og beslutningstidspunkt for å besøke Saltfjellet ($n=115$) til høyre.

8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media

8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon

I etterundersøkelsen oppga i overkant av halvparten at de hadde innhentet informasjon om Saltfjellet før besøket/besøkene (se **Figur 31**). Det er naturlig å tenke at førstegangsbesøkende i større grad enn erfarne gjester søker informasjon i forkant av besøket. I etterundersøkelsen var andelen førstegangsbesøkende 30 %, noe som kan være med på å forklare at en relativt lav andel innhenter informasjon. Ser vi informasjonsinnhenting og tidligere besøk i sammenheng ser vi, ikke overraskende, at en større andel (58 %) av førstegangsbesøkende innhentet informasjon, men samtidig også at halvparten av de som har besøkt området tidligere innhentet informasjon før besøket.

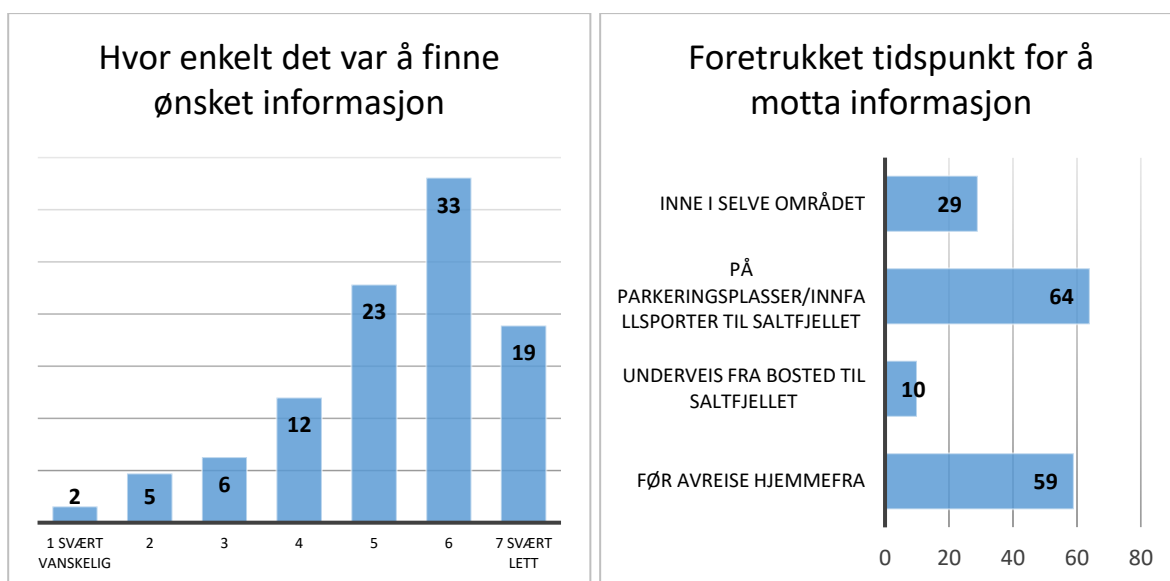
Internett var den klart vanligste informasjonskilden (se **Figur 31**) og Google maps, ut.no, visit-norway.no og statskog.no var de internettsidene som ble nevnt flest ganger (se vedlegg 4 for fullstendig liste). Den andre mest brukte informasjonskilden var venner/slektninger/bekjente – 43 % hadde fått informasjon på denne måten. 14 % krysset av for alternativet «på annen måte» og her var det egne erfaringer med området som ble nevnt og ulike bøker og kart.

Figur 31 Prosentfordelinger som viser hvor mange som skaffet seg informasjon før besøket/besøkene til Saltfjellet før man kom til området i 2017 (n=241) og hvor en fant denne informasjonen til høyre (n=127).

De besøkende opplevde det som relativt lett å finne den informasjonen de ønsket (**Figur 32**). 75 % synes det var over middels enkelt å finne ønsket informasjon. De som oppga at det var vanskelig å finne ønsket informasjon (svaralternativene 1-4, se **Figur 32**) fikk spørsmålet om hva de synes var vanskelig å finne informasjon om. Vedlegg 4 gir full oversikt over svarene på dette spørsmålet.

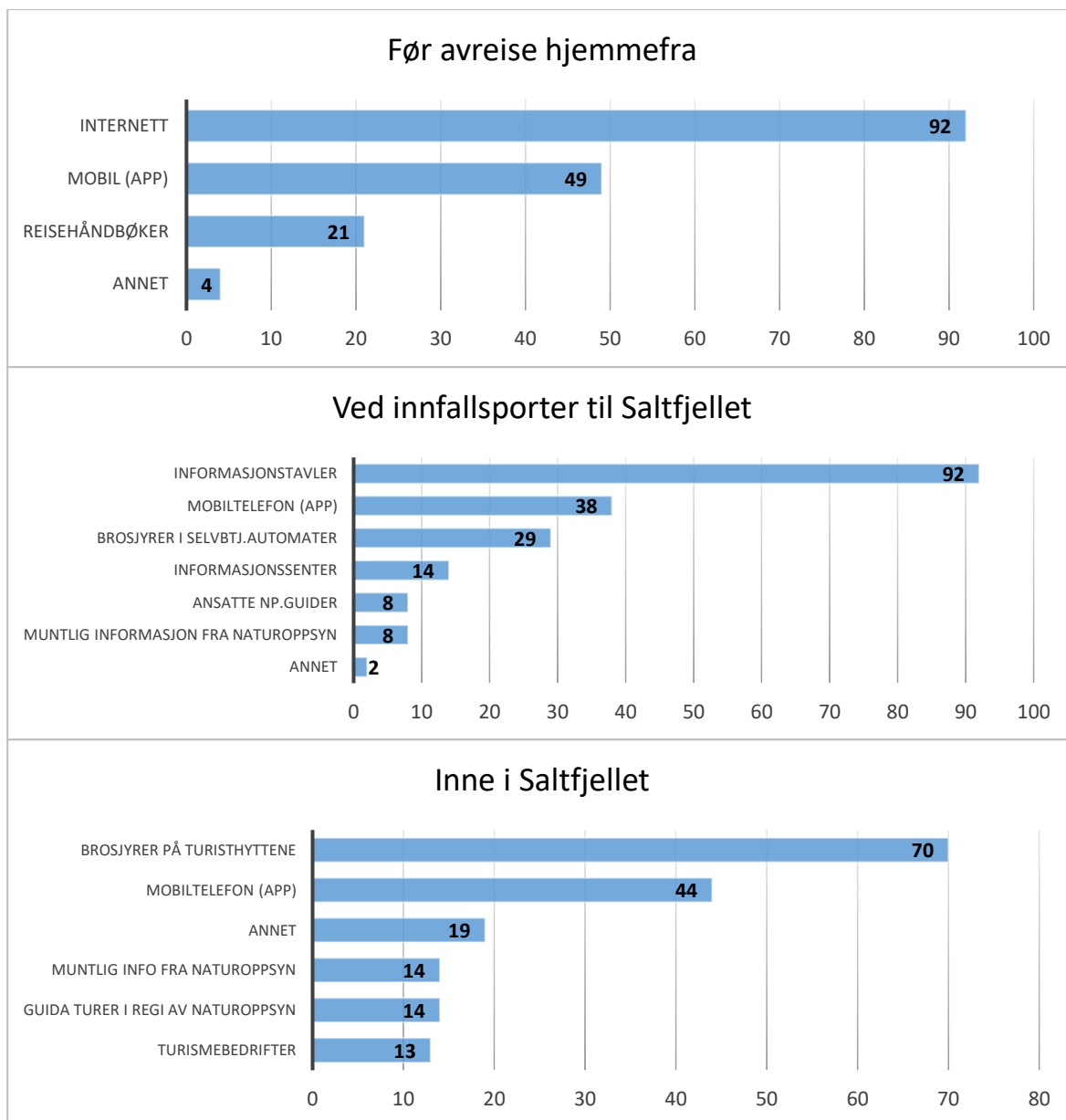
Dersom de besøkende skulle motta mer informasjon fra forvaltningsmyndigheten er de foretrukne tidspunktene helt klart enten på parkeringsplasser/innfallsportene til området eller før avreise hjemmefra (**Figur 32**), noe som er i tråd med funn fra andre verneområder (se Selvaag mfl. 2017 a, Selvaag & Wold 2018 a, b, Vistad mfl. 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2017).

Figur 32 Prosentfordeling som viser hvor vanskelig/enkelt det var å finne den informasjonen en ønsket om Saltfjellet ($n=127$, gjennomsnitt:5.25 SE:0.128) til venstre. Prosentfordeling for når brukerne foretrekker å motta informasjon dersom forvaltningsmyndigheten skulle gi mer informasjon om området ($n=241$) (det var mulig å krysse av flere alternativ) til høyre.

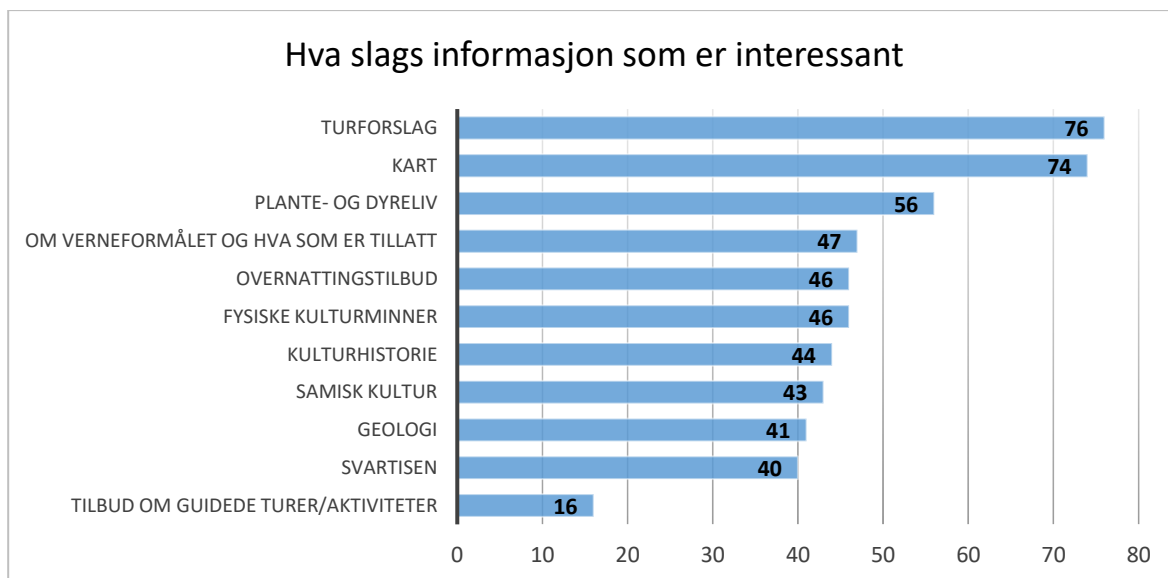
8.2 Foretrukket måte å innhente informasjon

Respondentene foretrakk å få informasjon om Saltfjellet før avreise hjemmefra og på parkeringsplasser/innfallsporter til området. Dersom vi ser litt nærmere på hvilke kanaler brukerne foretrekker i forhold til når de innhenter informasjon, ser vi noen forskjeller (se **Figur 33**). Før avreise hjemmefra er internett helt klart mest foretrukket – 92 % krysset av dette alternativet, etterfulgt av mobil (app) med 49 %. Når en er ved innfallsportene derimot, foretrekker 92 % informasjonstavler, men en del (38 %) foretrekker mobil (app) også her. En lavere andel ønsket å få informasjon inne i selve området og her var det brosjyrer på turisthyttene som var mest foretrukket (70 %). Mobil (app) ble også her oppgitt av 44 % og vi ser altså at det er en relativt foretrukket informasjonskanal/kilde uavhengig av når informasjonen innhentes. Annet-kategorien under «inne i Saltfjellet» på 19 % utgjorde for det meste flere informasjonsskilt inne i selve området, både langs stier og ved attraksjoner.

Figur 33 viser prosentvis fordeling av hva slags måte som er foretrukket for å innhente informasjon for ulike tidspunkt. Øverst før avreise hjemmefra ($n=142$), ved innfallsporter til området ($n=154$) og nederst inne i selve området ($n=70$). Det var mulig å krysse av flere alternativ.

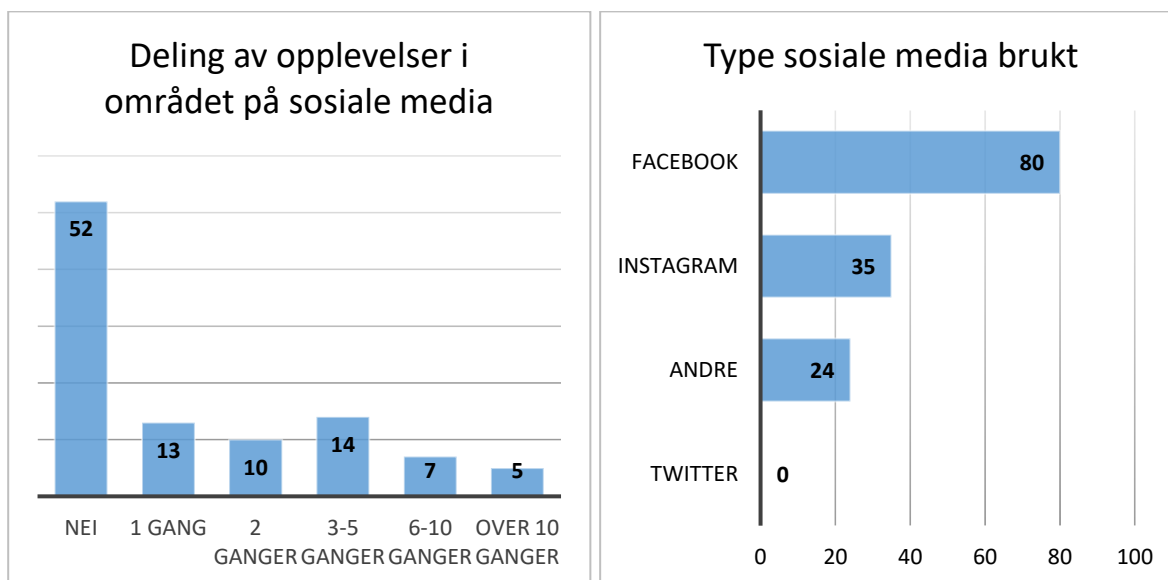
Figur 34 viser hva slags informasjon de besøkende er interessert i å innhente. *Turforslag* og *kart* er de desidert mest ønskede temaene (respektive 76 % og 74 % av respondentene), fulgt av informasjon om *plante- og dyreliv* og å *få vite mer om verneformålet* og *hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet*. Informasjon om *overnattingsmuligheter*, *fysiske kulturminner*, *kulturhistorie*, *samisk kultur*, *geologi* og *informasjon om Svartisen* var også ønsket av i overkant av 40 % av de besøkende. *Tilbud om guidede turer og aktiviteter* er derimot kun ønsket av 16 % av respondentene. På dette spørsmålet kunne man også svare at man ikke var interessert i noen form for informasjon – kun 2 % krysset av for dette alternativet ($n=241$).

Figur 34 Hva slags informasjon de besøkende er interessert i, oppgitt i prosentandel av de besøkende (n=241). Det var mulig å krysse av flere alternativ.

8.3 Bruk av sosiale media

Brukerne i Saltfjellet er relativt aktive på sosiale media når de er i området, 48 % oppga at de delte opplevelsene sine via sosiale media (se **Figur 35**). De fleste delte mellom 1 og 5 ganger (76 %, n=115). Facebook var den klart vanligste måten å dele opplevelser på, Instagram ble også benyttet en god del. I kategorien «andre» var det flest som brukte Snapchat og WhatsApp.

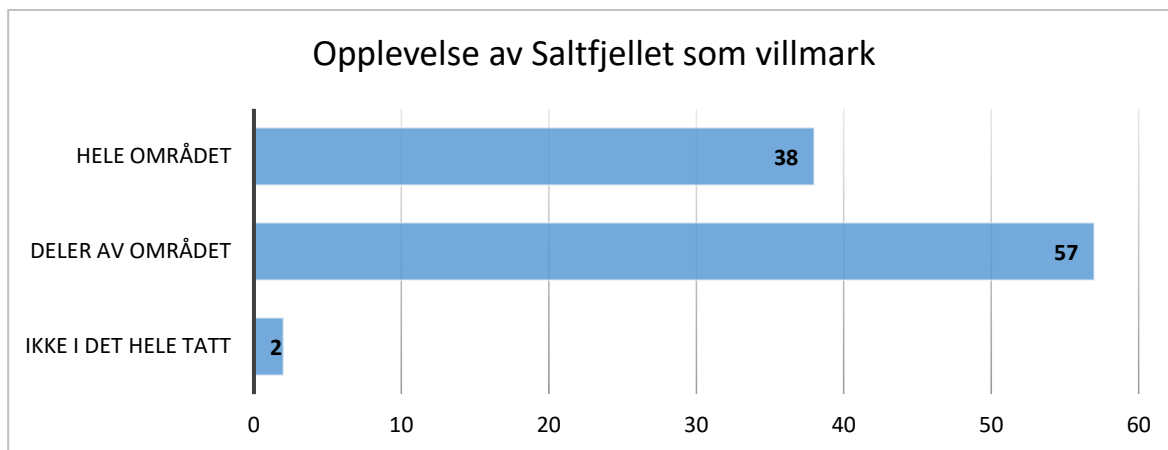

Figur 35 Prosentfordeling som viser hvorvidt brukerne delte sine opplevelser i Saltfjellet via sosiale medier (n=241) til venstre, og hvilke medier de hadde brukt (n=115) til høyre.

9 Opplevelse av dagens tilstand i Saltfjellet

9.1 Saltfjellet som villmarksområde

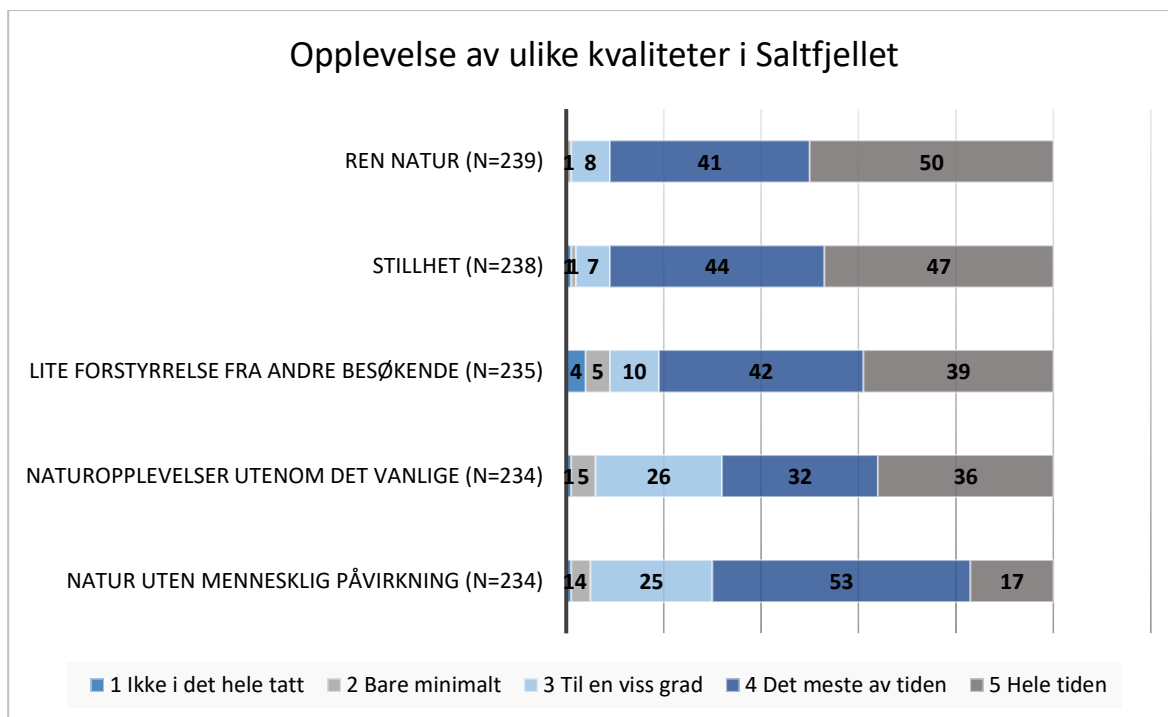
Saltfjellet blir i ganske stor grad oppfattet som et villmarksområde. 38 % opplever hele området som villmark, mens 57 % opplever deler av området som villmark (n=241, **Figur 36**). Kun 2 % oppfattet ikke Saltfjellet som villmark i det hele tatt og 3 % svarte «vet ikke» på dette spørsmålet.

Figur 36 Prosentfordeling av i hvor stor grad de besøkende opplevde Saltfjellet som villmark. De som svarte «vet ikke» på dette spørsmålet er ikke vist i figuren (3%, n=241).

Respondentene som ikke opplevde hele området som villmark ble spurt om hvilke deler av Saltfjellet som eventuelt ikke oppfattes som villmark. Lokalteter nær innfallsporter og ulike hytter ble hyppigst nevnt. Spesielt ATV og høyspentledninger ble beskrevet som årsak til dette, vedlegg 5 gir en fullstendig liste over svarene.

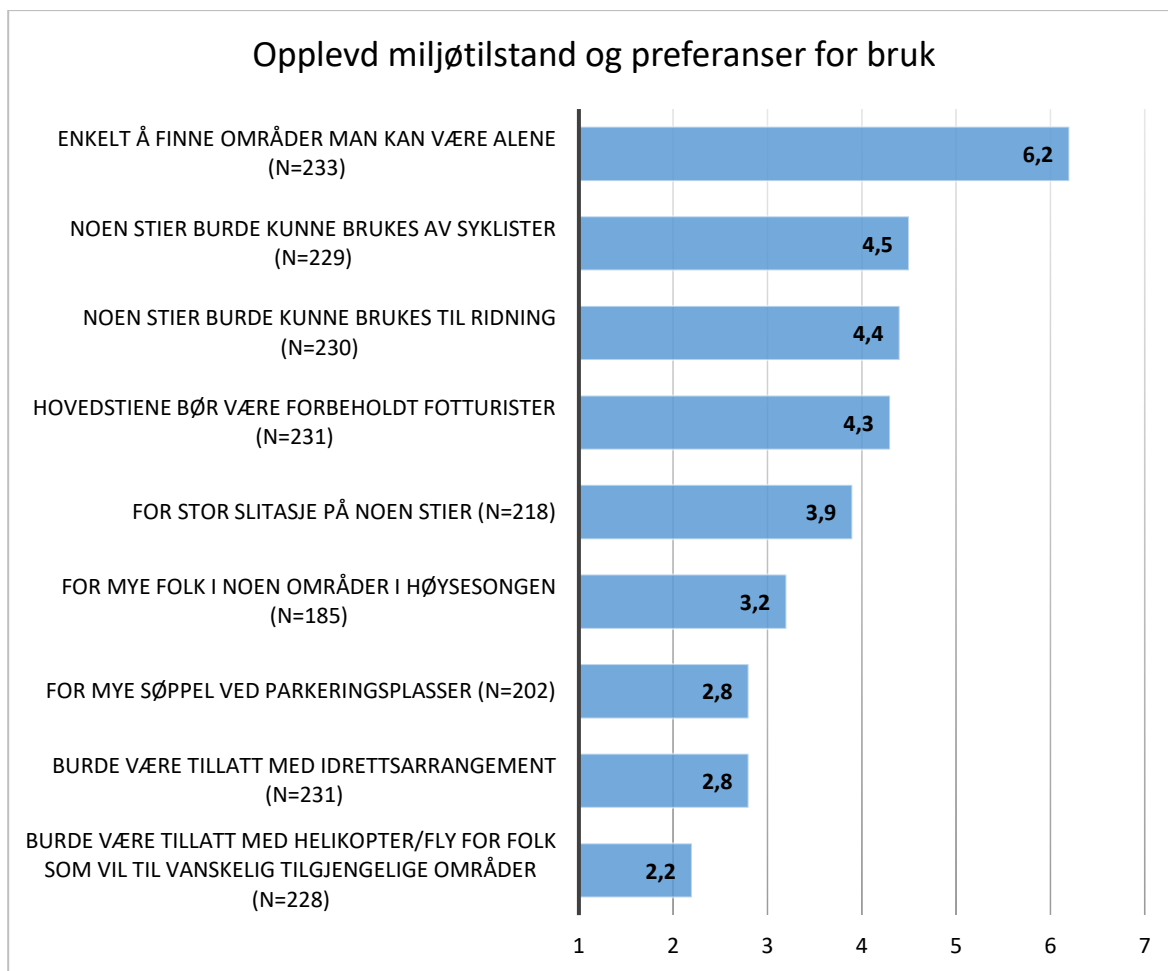
Respondentene ble også spurt om i hvilken grad de opplevde ulike forhold som stillhet, forstyrrelser osv. under sine besøk til Saltfjellet i 2017 (se **Figur 37**), svaralternativene ble presentert på en femdelt skala fra «ikke i det hele tatt» til «hele tiden». Over 90 % av de besøkende opplevde *ren natur* og *stillhet* hele eller det meste av den tiden de var i Saltfjellet. Det var noe færre som opplevde *lite forstyrrelser fra andre besøkende*, men 80 % opplevde også dette hele eller det meste av tiden. Når det gjelder naturopplevelser utenom det vanlige og *opplevelse av natur uten menneskelig påvirkning* var respondentene mer delte i sine svar, og noe flere opplevde bare til en viss grad dette.

Figur 37 Prosentfordeling som viser hvordan de besøkende opplevde ulike kvaliteter av villmark på sine besøk til Saltfjellet i 2017. Antall respondenter var 241, men variablene har lavere utvalgsstørrelse (n) fordi noen krysset av for «ikke relevant».

I etterundersøkelsen ble det også spurt om respondentene møtte andre besøkende de reagerte negativt på, kun 5 % svarte ja på dette spørsmålet (n=241). Hva de reagerte negativt på vises i vedlegg 8.

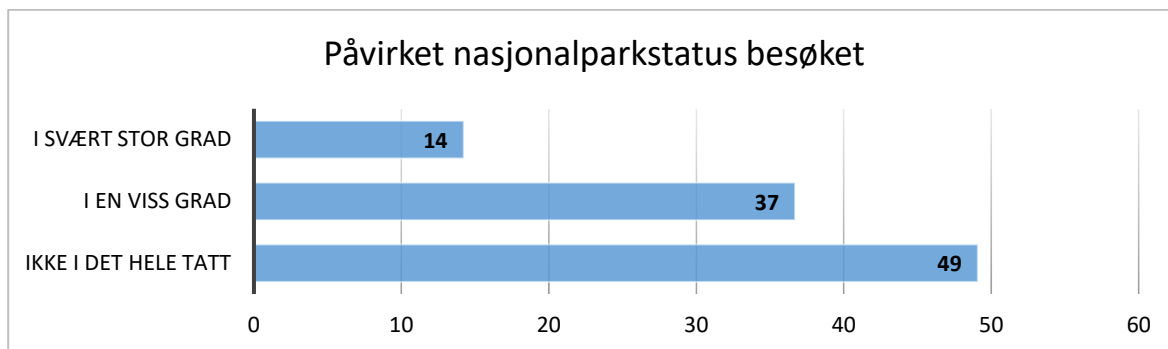
Respondentene ble også spurt om hvor enig/uenige de var et antall påstander som omhandler bruk og miljøtilstand i Saltfjellet (se **Figur 38**). Svarene skulle angis som en tallverdi fra 1 «helt uenig» til 7 «helt enig» og figuren oppgis gjennomsnittskårene for alle brukerne samlet. Når det gjelder påstander om ulike bruksformer i området (ridning, sykling, fotturisme), ligger gjennomsnittskårene generelt litt i overkant av middelveien – noe som kan tolkes som en toleranse for ulik bruk langs noen stier. De besøkende var derimot uenige i at *det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder* eller at *det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken*, her var gjennomsnittskårene lave og henholdsvis 61 % og 42 % var helt uenig at dette burde være tillatt. Når det kommer til miljøtilstand i nasjonalparken var brukerne relativt uenige i at *det er for mye folk i enkelte områder i høysesongen* og de fleste besøkende er generelt sett veldig enige i at *det er enkelt å finne områder hvor de kan være for seg selv*. At *det er for stor slitasje på noen stier i området*, fikk en gjennomsnittskår på middelveien – verken enig/uenig. I gjennomsnitt er brukerne litt uenige i at det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser.

Figur 38 Gjennomsnittskår for hvordan brukere stiller seg til ulike påstander som omhandler bruk og miljøtilstand i Saltfjellet på en skala fra 1 «helt uenig» til 7 «helt enig». Antall respondenter var 241, men variablene har lavere utvalgsstørrelse fordi noen krysset av for «vet ikke».

9.2 Saltfjellet som nasjonalpark

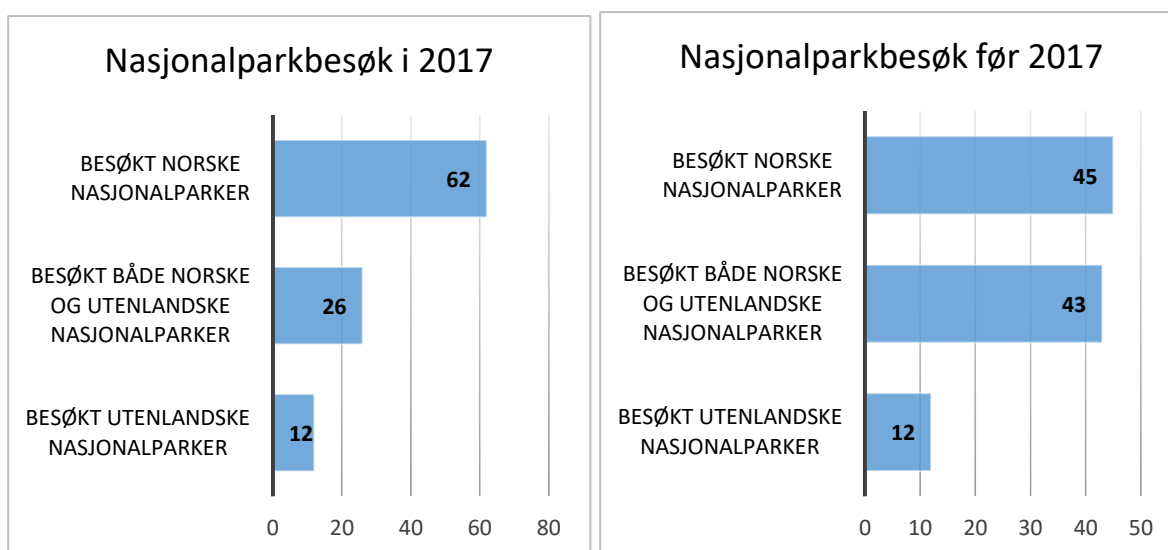
Rundt 90 % av de besøkende visste at Saltfjellet-Svartisen var vernet som nasjonalpark før de besøkte området (90,5 %, n=241). De som visste at Saltfjellet er vernet ble videre spurt om det at området er nasjonalpark påvirket valget om å komme til dit. For i underkant av halvparten (49 %) hadde ikke vernestatus noe innvirkning på valget om å besøke. For 37 % påvirket nasjonalparkstatusen i en viss grad valget om å besøke Saltfjellet, mens 14 % oppga at det i svært stor grad påvirket det (se **Figur 39**).

Figur 39 Hvor stor påvirkning nasjonalparkstatusen hadde på valget om å besøke Saltfjellet for de som viste om vernestatusen oppgitt i prosent (n=218).

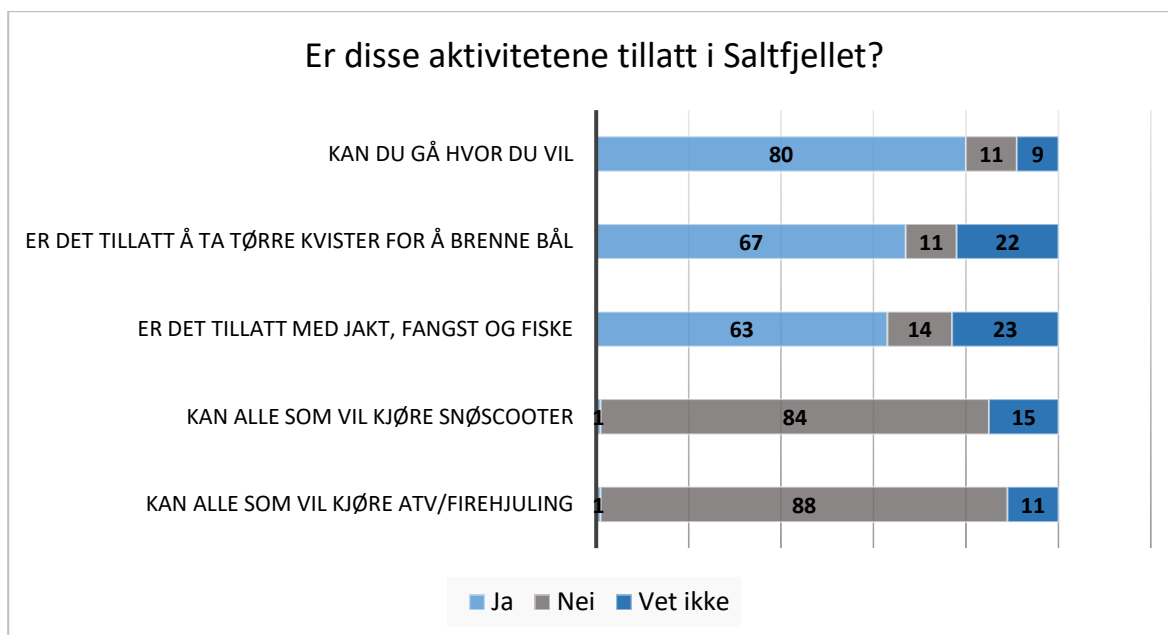
I etterundersøkelsen ble det spurt om respondentene hadde besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2017. 63 % hadde besøkt andre nasjonalparker (n=241). Av disse hadde godt over halvparten kun besøkt andre nasjonalparker i Norge (62 %), 12 % hadde kun besøkt nasjonalparker i utlandet og 26 % hadde besøkt både norske og utenlandske nasjonalparker i 2017 (se venstre diagram **Figur 40**). Se vedlegg 6 for å se liste over hvilke andre nasjonalparker i Norge respondentene besøkte i 2017.

Det ble også spurt om respondentene hadde besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet før 2017, 88 % hadde det. Tolv prosent hadde ikke vært i en nasjonalpark før de besøkte Saltfjellet-Svartisen sommeren 2017. Av de som hadde besøkt nasjonalparker tidligere hadde 43 % besøkt nasjonalparker i Norge og utlandet, 12 % hadde kun besøkt nasjonalparker i utlandet og 45 % kun i Norge (n=214, se høyre diagram, **Figur 40**).

Figur 40 Prosentfordeling som viser besøk i nasjonalparker i 2017 til venstre (n=154) og besøk i nasjonalparker før 2017 til høyre (n=214).

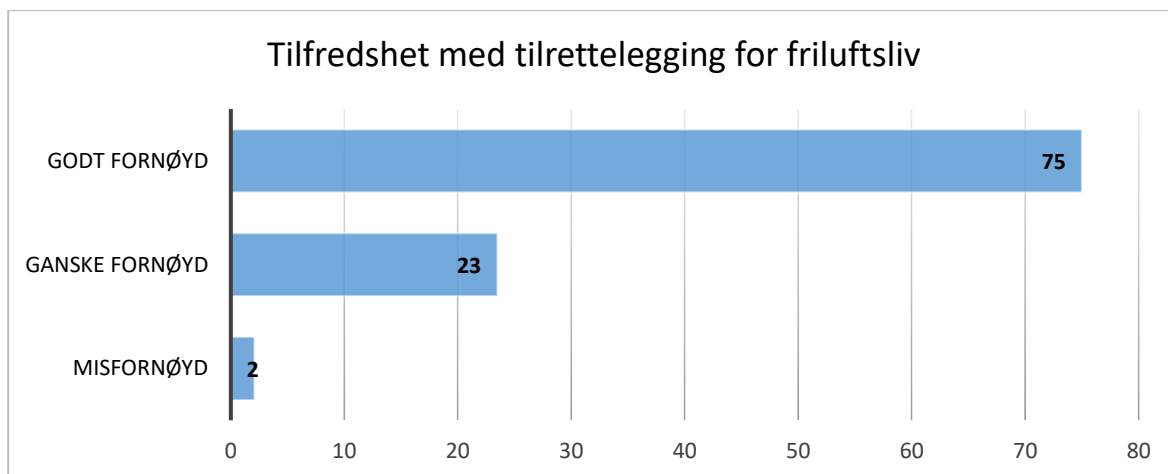
I undersøkelsen ble det listet opp fire spørsmål knyttet til hva som er tillatt/ikke-tillatt: om ferdsel, bålbrekking, jakt/fangst/fiske og snøskuterkjøring. For Saltfjellet ønsket forvaltningen også at det ble spurt om bruk av ATV/firehjuling (se **Figur 41**). Svaralternativene var ja (=tillatt), nei (=ikke tillatt), i tillegg til «vet ikke». Andelen som svarte «vet ikke» på disse spørsmålene varierte fra 9 til 23 %. Samtidig er dette også spørsmål det er lett å gjette på og påstanden om jakt/fangst/fiske kan misforstås ved at jakt kun er tillatt i visse perioder og at det kreves løsning av jakt/fiskekort. «Tillatt å ta tørre kvister» kan også tolkes ulikt fordi det er lov til å bruke nedfalte virke og kvister, men ikke stående ved. Når det gjelder motorisert ferdsel (både snøskuter og ATV) ser de fleste ut til å vite at dette ikke er tillatt. Kun 1 % svarte ja på at alle som vil kan kjøre snøscooter eller ATV i verneområdene i Saltfjellet. Relativt store andeler svarte at man ikke kan gå hvor man vil eller ta tørre kvister for å brenne bål. 20 % (n=77) av de utenlandske respondene svarte at man ikke kan gå hvor man vil, mens dette kun gjaldt 7 % (n=164) av de norske. Det var derimot flere nordmenn – 17 %, som mente det ikke var tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, kun 6 % av de utenlandske mente det samme.

Figur 41 Prosentfordeling som viser om brukerne mener ulike aktiviteter i Saltfjellet er tillatt eller ikke (n=241).

9.3 Tilretteleggingen for friluftsliv

I kasseundersøkelsen ble brukerne spurt om hvor fornøyd de var med tilretteleggingen for friluftslivutøvere i Saltfjellet (se **Figur 42**). Brukerne var generelt fornøyd med tilretteleggingen og det var kun 2 % som var misfornøyd. I etterundersøkelsen ble det spurt om det var noen steder i Saltfjellet hvor brukerne opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig og 17 % besvarte dette spørsmålet (n=241). Områder rundt Marmorslottet ble hyppigst nevnt, men en del/noen svarte også uten spesifikk stedsangivelse: at stier er dårlig merket og/eller slitasje/gjørme på stiene. For fullstendig liste over svarene på dette spørsmålet se vedlegg 7.

Figur 42 Hvor fornøyd brukerne er med tilretteleggingen for friluftslivsutøvere i Saltfjellet, oppgitt i prosent (tre svarkategorier fra godt fornøyd til misfornøyd, n=1550).

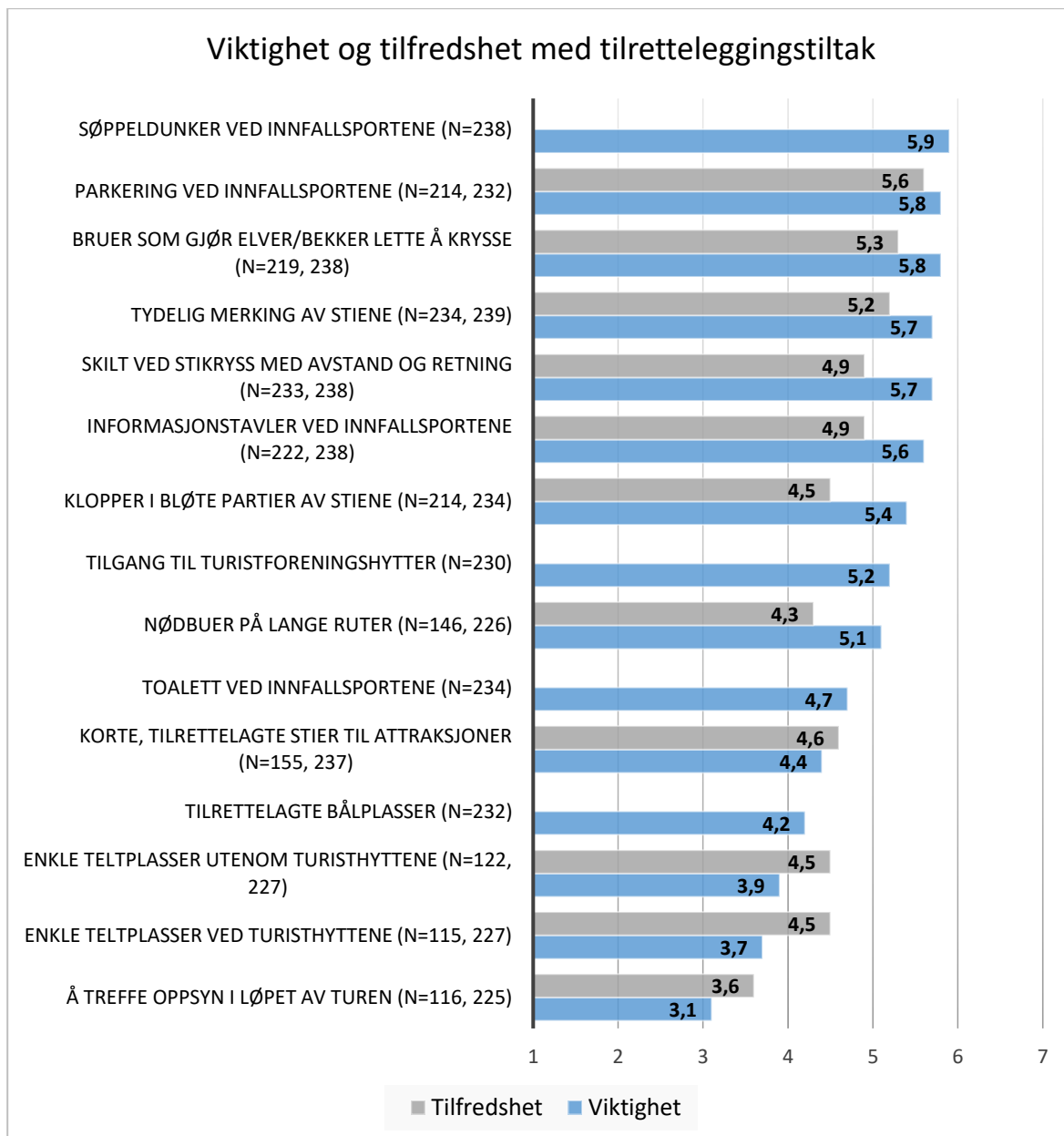
I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om hvor viktig ulike tilretteleggingstiltak var når de var på tur i Saltfjellet og hvor fornøyd de var med kvaliteten på de samme tiltakene. Svarene på hvor viktig ulike tiltak var skulle angis som en tallverdi fra 1 «ikke viktig i det hele tatt» til 7 «svært viktig». Svarene på tilfredshet med tilretteleggingen skulle også angis som en tallverdi mellom 1 og 7, men her representerte 1 «svært dårlig/mangelfullt», 4 «verken dårlig eller bra» og 7 «svært bra». Respondentene skulle altså svare på viktighet og tilfredshet med ulike tilretteleggingstiltak, men om folk klarer å skille mellom disse to aspektene er usikkert. Det kan tenkes at det som oppleves som viktig også er det de besøkende er tilfreds med, eller tvert imot. Disse spørsmålene er langt på vei også standardspørsmål og ikke lokaltilpasset, så alle spørsmål trenger ikke være aktuelle for alle verneområder. Dermed bør disse resultatene leses med et visst forbehold og med bakgrunn i lokale forhold.

Mange av tiltakene var viktige for brukerne, hele 9 av 15 tiltak fikk en gjennomsnittskår over 5 (se **Figur 43** – viktighet vises med de blå søylene). Det var spesielt tiltak ved innfallsportene og tiltak for å lette framkommelighet som var viktige for de besøkende. Søppeldunker og parkeringsmuligheter ved innfallsportene var de to tiltakene ved innfallsportene som fikk høyest gjennomsnittsverdi. Informasjonstavler ved innfallsporter fikk en noe lavere gjennomsnittsverdi, men var fortsatt veldig viktig for de besøkende. Bruer for å lette krysning av bekker, tydelige merking av stier, skilt i stikryss og bruer/klopper i våte partier var også viktig for de besøkende – alle tiltak som har med framkommelighet å gjøre. Tre tiltak fikk en gjennomsnittsverdi under middels viktig og dette var teltplasser utenom turisthyttene, teltplasser ved turisthyttene og å treffe oppsyn i løpet av turen.

For fire av disse tilretteleggingstiltakene var det signifikante forskjeller i hvor viktige de var for utenlandske og norske besøkende. Nordmenn synes i gjennomsnitt det var viktigere med parkeringsmuligheter ved innfallsportene, mulighet til å treffe oppsyn, bruer som gjør elver/bekker lette å krysse og tilgang til turistforeningshytter¹⁹. At utlendinger generelt ønsker mindre fysisk tilrettelegging kan man også se ved at de er mer puristiske enn nordmenn (jmfør purisme i kapittel 6.6). Dette er noe vi også finner igjen fra andre områder (Vistad & Vorkinn 2012, Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

¹⁹ Parkeringsmuligheter: Nordm: M=6,04, SE=0,104; Utlendinger M=5,14, SE=0,244, **T(94)=3.401, p<0.001**
 Mulighet å treffe oppsyn: Nordm: M=3,29, SE=0,154; Utlendinger M=2,61, SE=0,205, **T(223)=2.584, p<0.010**
 Bruer: Nordm: M=6,05, SE=0,093; Utlendinger M=5,32, SE=0,175, **T(118)=3.706, p<0.001**
 Turistforeningshytter: Nordm: M=5,47, SE=0,129; Utlendinger M=4,48, SE=0,233, **T(228)=3.959, p<0.001**

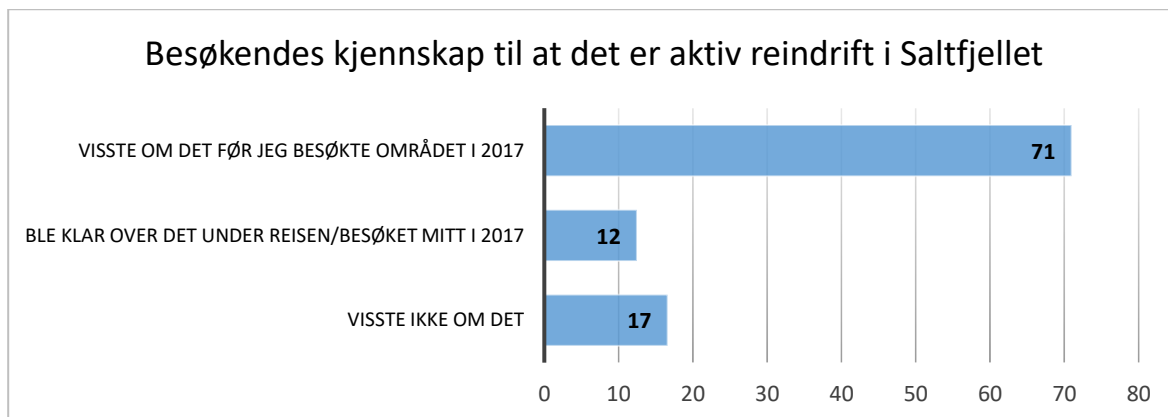
Fire tiltak ble holdt utenfor da vi testet tilfredsheten med de samme tilretteleggingstiltakene. Dette gjaldt tilgang til turistforeningshytter, tilrettelagte bålplasser, toalett og søppeldunker ved innfallsporene. Disse tiltakene ønsket forvaltningsmyndigheten å få kartlagt behovet og ønske om (viktighet), men de fire tiltakene finnes i varierende grad i området i dag (derfor er det ikke stilt spørsmål om tilfredshet). Av eksisterende tilretteleggingstiltak får nesten samtlige en gjennomsnittskår over middelverdien. Respondentene var spesielt fornøyd med parkeringsmuligheter, bruker som gjør elver/bekker lette å krysse og tydelig merking av stiene. Det er kun ett tiltak som fikk gjennomsnittsverdi under middelverdien når det gjelder tilfredshet og dette gjaldt muligheten for å treffe oppsyn i løpet av turen. Dette tiltaket var ikke spesielt viktig for de besøkende.

Figur 43 Blå farge viser gjennomsnittskår for hvor viktige ulike tiltak var da de var på tur i Saltfjellet på en skala fra 1 «ikke viktig i det hele tatt» til 7 «svært viktig». Grå farge viser gjennomsnittskår for hvor tilfreds de besøkende er med ulike tilretteleggingstiltak i Saltfjellet på en skala fra 1 «svært dårlig/mangefult», 4 «verken dårlig eller bra» og til 7 «svært bra». Antall respondenter var 241, men variablene har lavere utvalgsstørrelse fordi noen krysset av for «vet ikke».

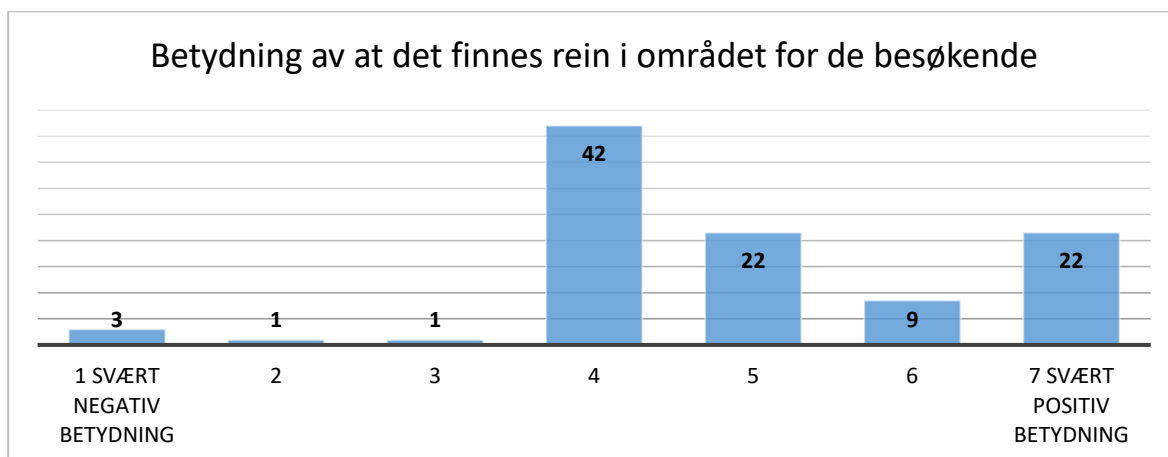
10 Synspunkt på reindrift i verneområdet

Reindriftnæringen har brukt det som i dag er Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark til beite for tamrein (*Rangifer tarandus tarandus*) i lang tid og i dag bruker Saltfjellet reinbeitedistrikt og Hestmann-Strandtinden reinbeitedistrikt området gjennom hele året. Derfor ble det i etterundersøkelsen spurt om de besøkende visste at det drives aktiv reindrift i Saltfjellet. Over to tredjedeler visste dette før besøket og 12 % ble klar over det under besøket til området i 2017. Sytten prosent visste ikke om reindriften i området (n=241, **Figur 44**).

Figur 44 Prosentfordeling som viser om de besøkende hadde kjennskap til at det drives aktiv reindrift i Saltfjellet (n=241).

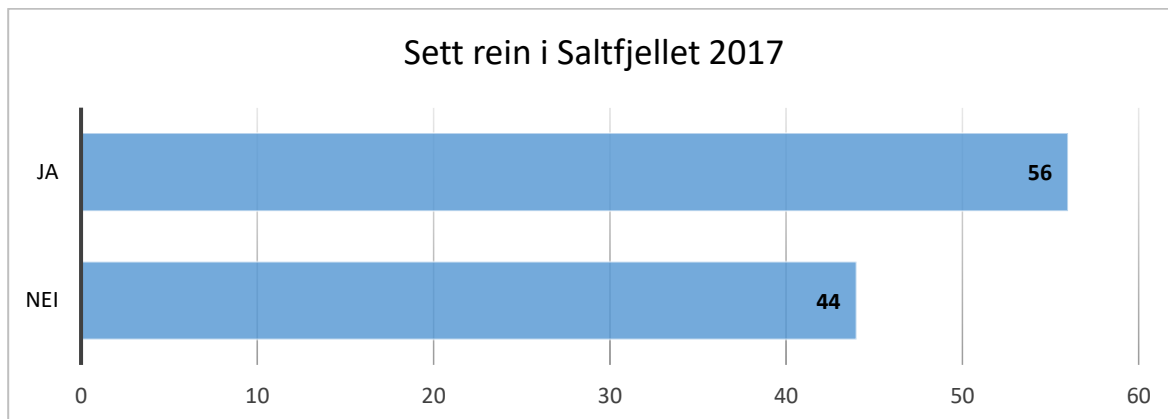
De som fra før var klar over reindriften og de som ble klar over det i løpet av sitt besøk til Saltfjellet ble spurt om det var negativt eller positivt for dem å vite at det finnes tamrein i Saltfjellet (se **Figur 45**). Over 40 % svarte med middelveien og over halvparten krysset av for en verdi høyere enn dette. Dette indikerer at de aller fleste mente reindrift i området hadde en positiv betydning for besøket deres. Gjennomsnittsverdien var 4,9 og det var ikke signifikant forskjell i gjennomsnittsverdi for hhv. lokale og tilreisende/hytteiere, eller utlendinger og nordmenn²⁰.

Figur 45 Prosentfordeling som viser hvilken betydning det var for de besøkende at det finnes tamrein i Saltfjellet på en skala fra en svært negativ betydning til 7 svært positiv betydning (n=200).

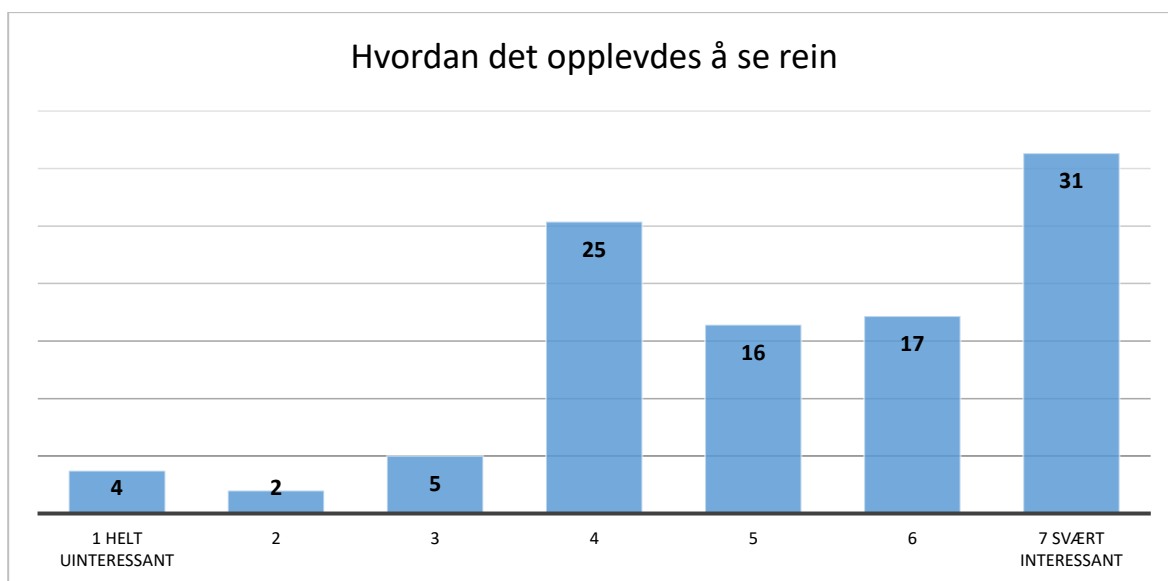
²⁰ Nordmenn M=4,8, SE=0,117, Utlendinger M=5,1, SE=0,200, t(198)=-0,925, p=0,356
Lokale M=4,8, SE=0,179, Tilreisende/hytteiere M=4,9, SE=0,123, t(198)=-0,611, p=0,542

I overkant av halvparten (56 %, n=240) oppga at de så tamrein i løpet av besøket/besøkene til Saltfjellet i 2017 (**Figur 46**).

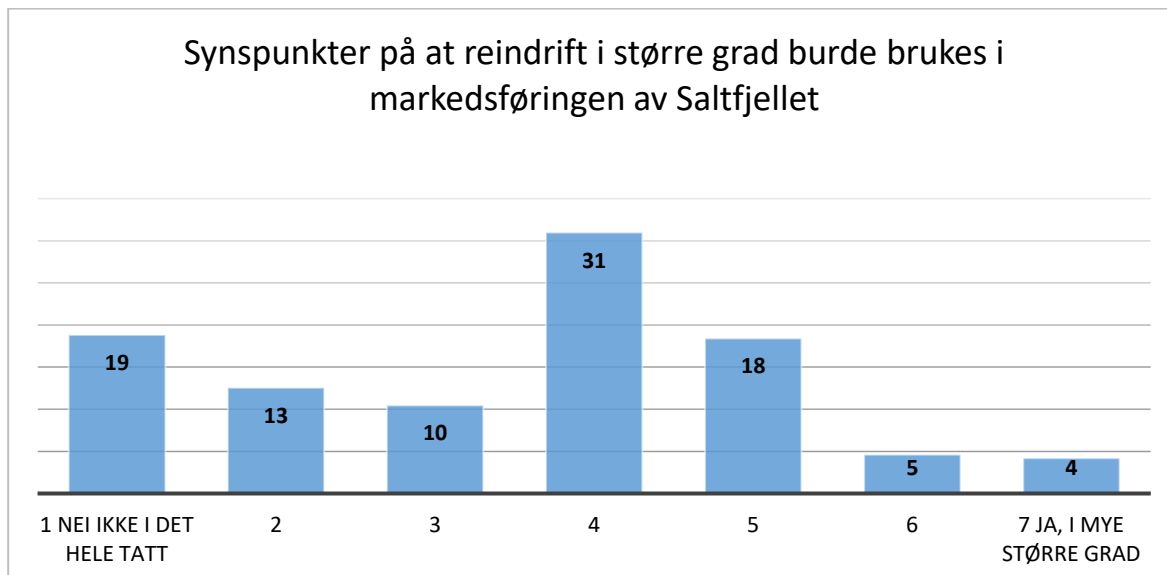
Figur 46 Prosentandel som så rein under sine besøk til Saltfjellet i 2017 (n=240).

De besøkende som hadde sett rein ble spurt om hvordan de synes det var å se rein i Saltfjellet på en skala fra 1 «helt uinteressant» til 7 «svært interessant». Respondentene fordeler seg ganske jevnt på de fire øverste svarkategoriene for dette spørsmålet og kun 11 % svarte en lavere verdi enn middels (4) (**Figur 47**). Nesten en tredjedel synes det var *svært interessant* å se rein og gjennomsnittsverdien for alle respondentene samlet var 5,3 (SE: 0,138, n=134).

Figur 47 Prosentfordeling som viser hvordan de besøkende synes det var å se rein i Saltfjellet under sine besøk i 2017, på en skala fra 1 helt uinteressant til 7 svært interessant (n= 134).

Alle respondentene i etterundersøkelsen ble spurt om de syns at reinen/reindriften i større grad burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Saltfjellet (se **Figur 48**). Spørsmålet ble presentert med en svarskala fra 1 «ikke i det hele tatt» til 7 «ja, i mye større grad». En svært lav andel mente at reindriften i større grad burde benyttes mer aktivt i markedsføringen. Kun 27 % svarer over middelverdien og nesten en femtedel syns ikke reinen/reindriften burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Saltfjellet i det hele tatt.

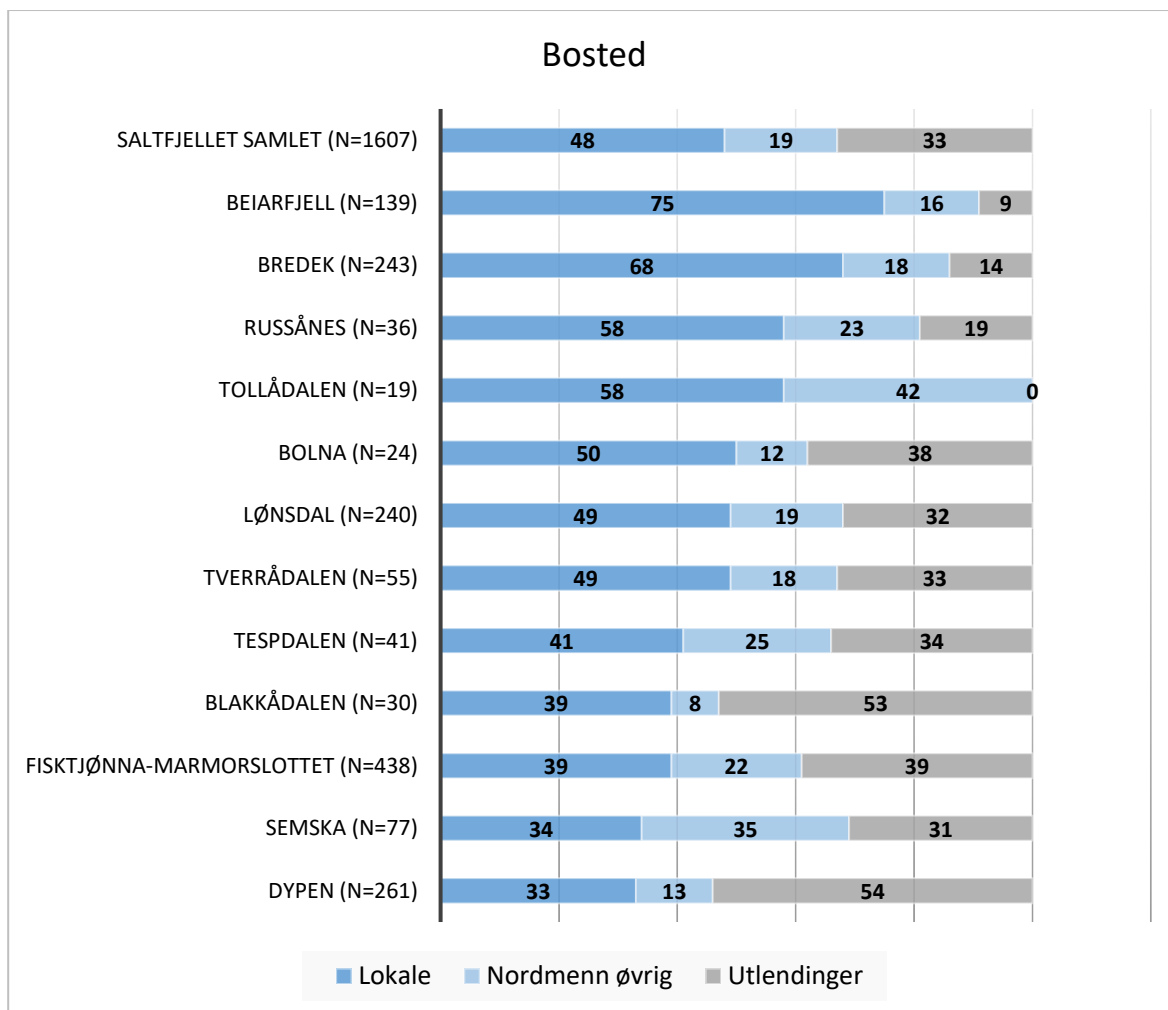
Figur 48 Prosentfordeling som viser i hvilken grad de besøkende syns at reindrift burde brukes i markedsføringen av Saltfjellet på en skala fra 1 ikke i det hele tatt til 7 ja, i mye større grad ($n=239$).

11 Sammenligning av brukere ved ulike innfallsporter

Fordi vi (forfatterne) ikke kjenner lokale forhold og særpreg ved de ulike innfallsportene/kasse-lokalitetene så presenterer vi bare prosentfordelinger for utvalgte indikatorer, både for hver av innfallsportene og for hele Saltfjellet (som en referanse). Her må forvaltningen og andre (som kjenner lokale forhold) vurdere hvorfor det eventuelt er forskjeller i svar og fordelinger, når det gjelder bruk, brukere og holdninger/vurderinger mellom de ulike innfallsportene. Vi nevner i denne sammenheng prinsippet om differensiert forvaltning – noe som betyr at vi oppfordrer forvaltningen å vurdere de ulike innfallsportene når det gjelder informasjon, tilrettelegging, tiltak sammen med lokalkunnskap om bruk, brukere, naturtyper, kulturverdier osv.

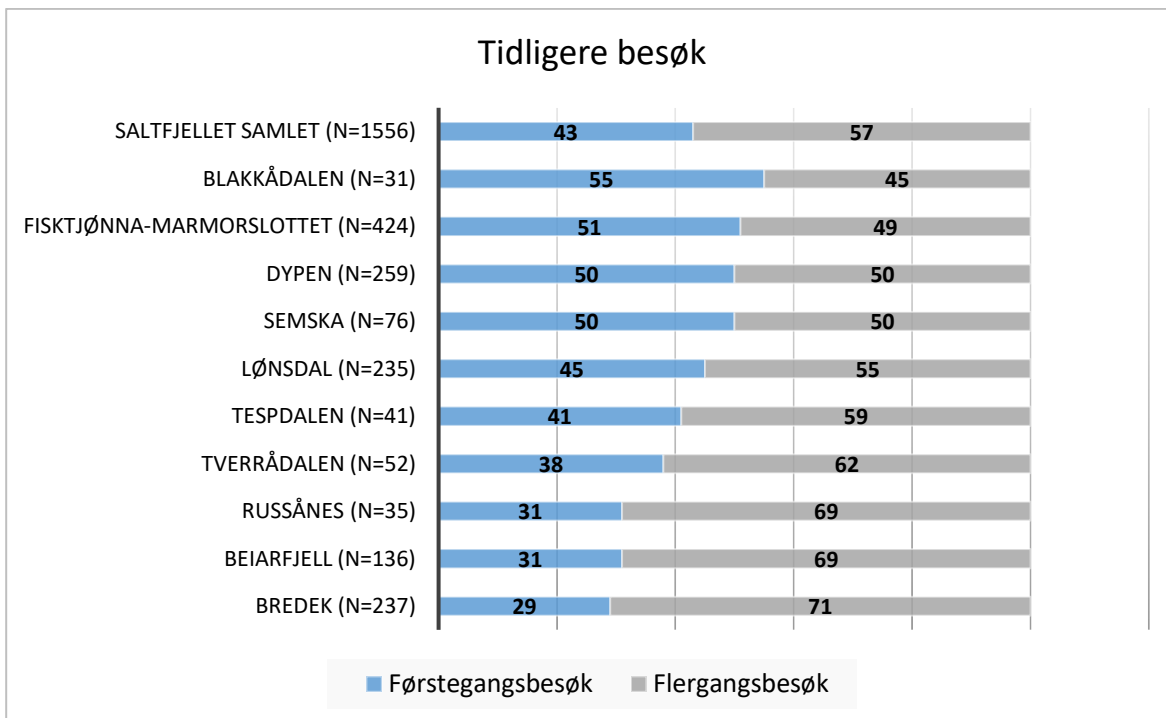
Fordi antallet besøkende som har fylt ut skjema ved enkelte av innfallsportene er lavt har ikke disse blitt tatt med i sammenligningen av innfallsportene i Saltfjellet, men alle respondenter er inkludert i søylene som viser tall for Saltfjellet samlet. Tollådalen og Bolna hadde få respondenter (henholdsvis 19 og 24) og er kun inkludert i figurene som viser bosted og nasjonalitet (merk imidlertid at det er knyttet noe usikkerhet til disse lokalitetene pga. det lave antallet respondenter).

Bosted/Nasjonalitet

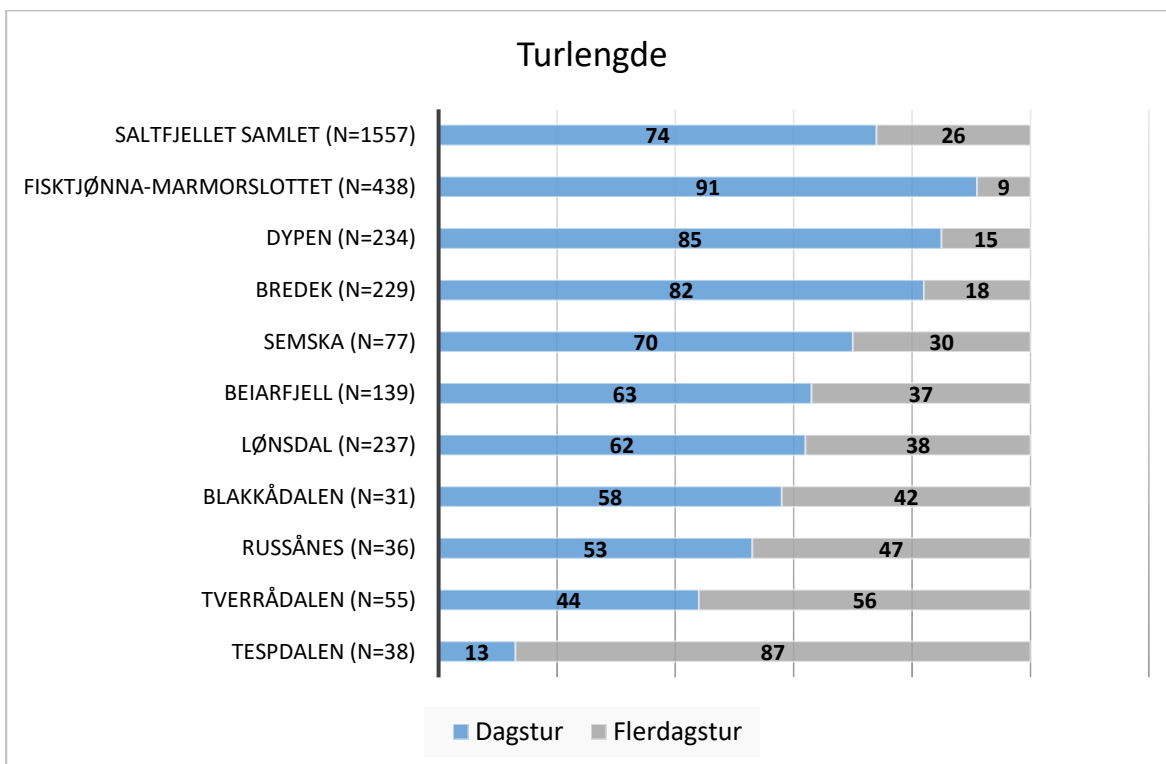
Figur 49 Prosentandeler for bosted/nasjonalitet vist for de ulike innfallsportene.

Tidligere besøk

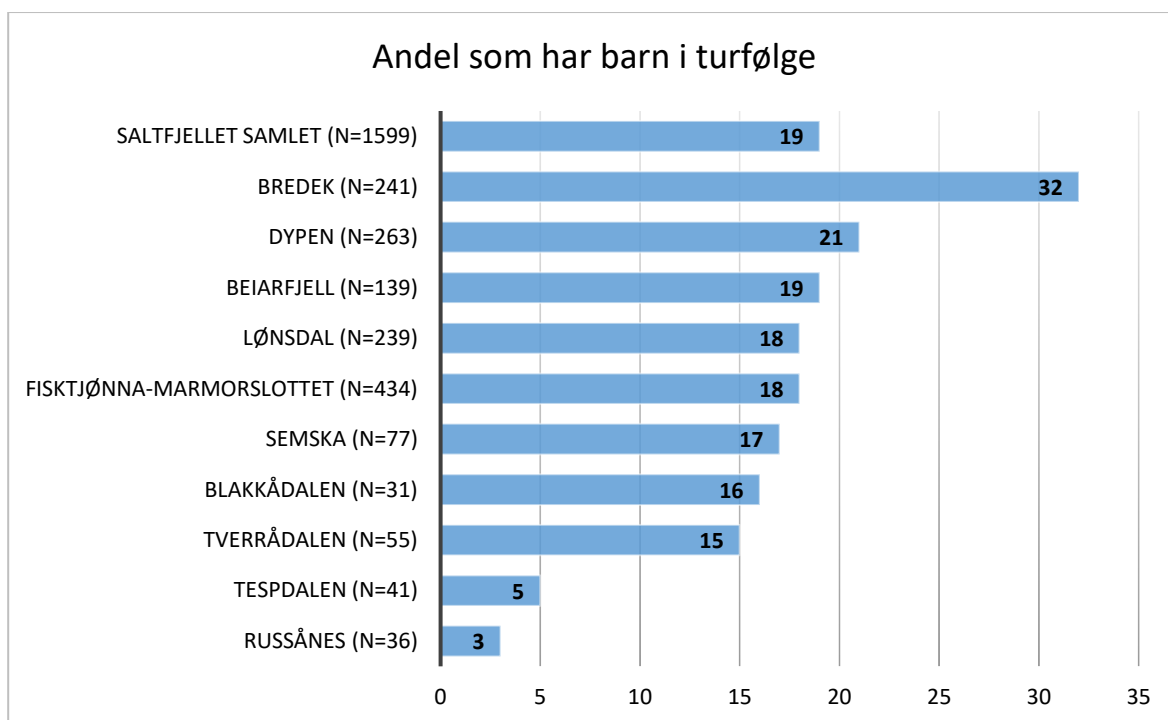
Figur 50 Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende vist for de ulike innfallsporene.

Turlengde

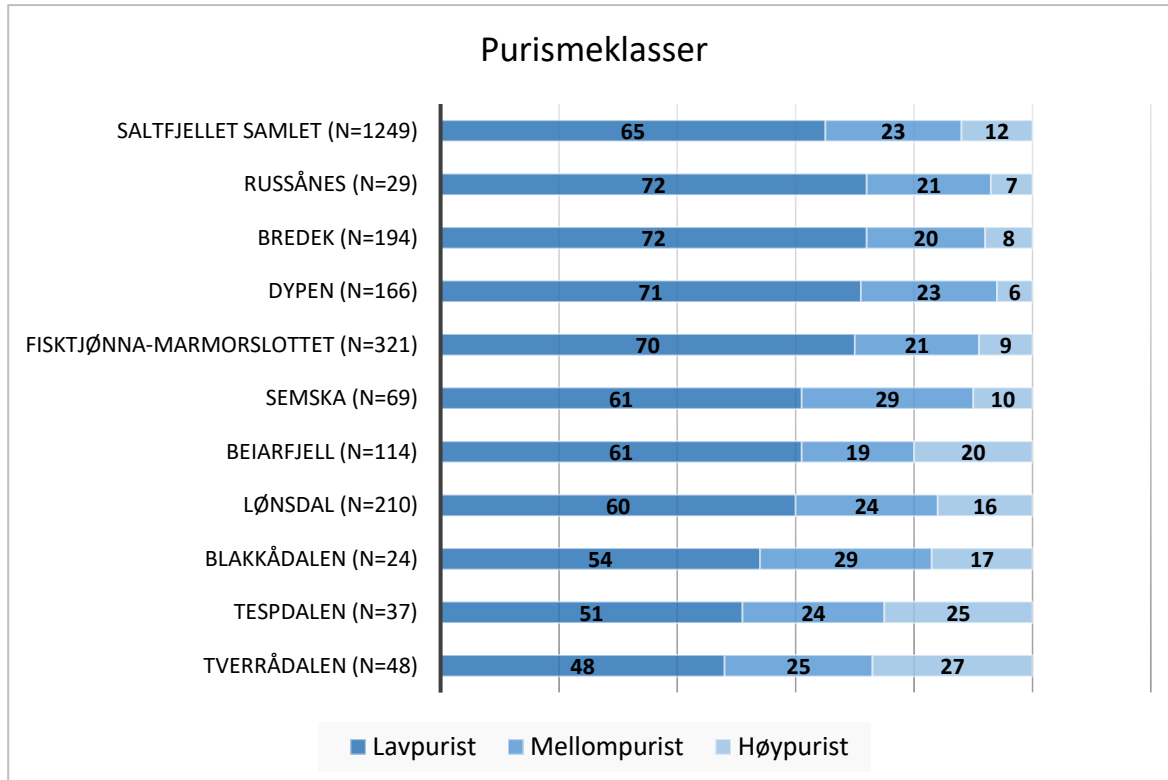
Figur 51 Prosentfordeling som viser dagstur og flerdagersbesøkende, vist for de ulike innfallsporene.

Barn i turfølget

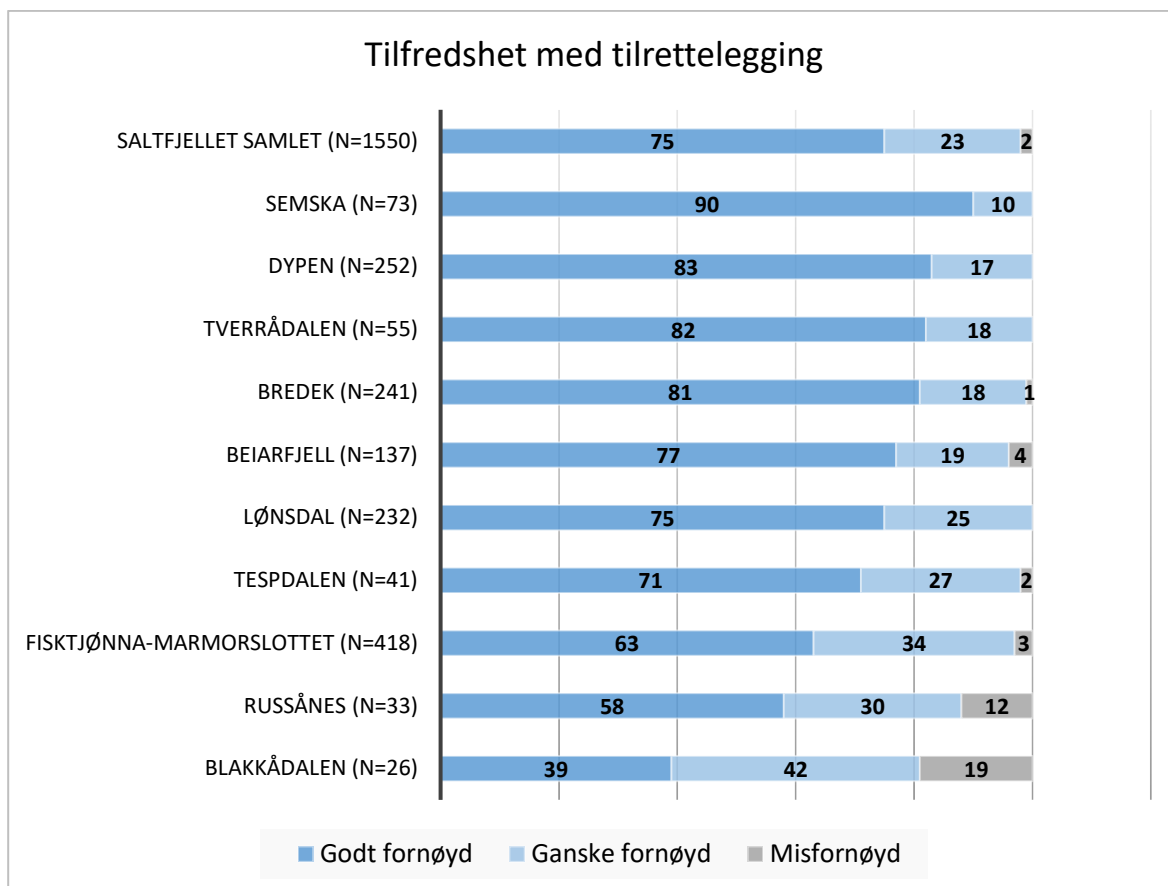
Figur 52 Prosentandel besøkende med barn i følget, vist for de ulike innfallsportene.

Purisme

Figur 53 Prosentandeler for de ulike purismeklassene, vist for de ulike innfallsportene.

Tilfredshet med tilrettelegging

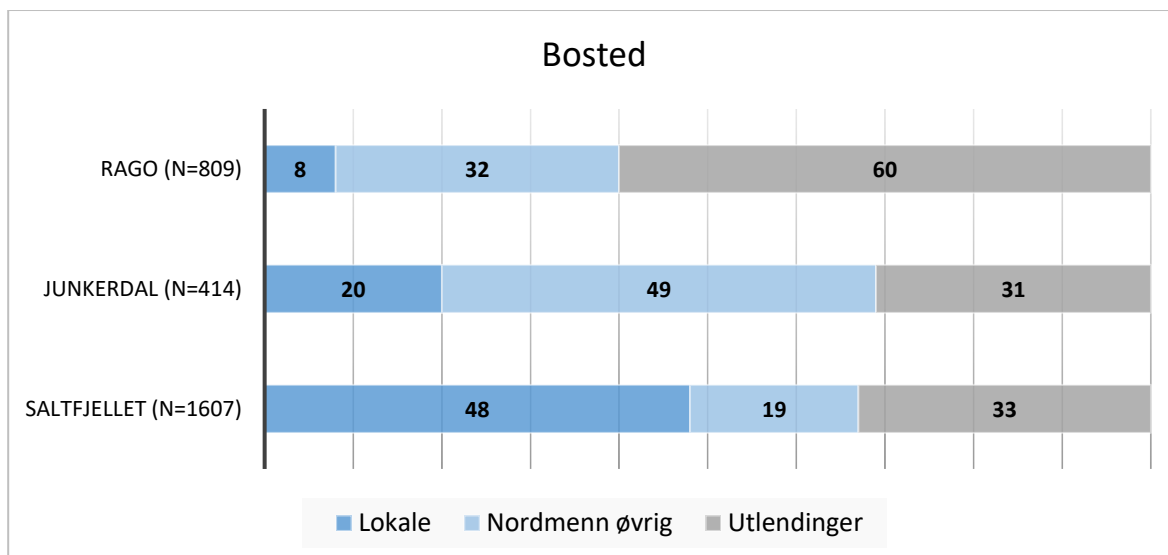
Figur 54 Prosentandeler som viser hvor fornøyd brukerne var med tilretteleggingen for friluftstøtøverne i Saltfjellet, vist for de ulike innfallsportene.

12 Sammenligning av Rago, Junkerdal og Saltfjellet

Rago, Junkerdal og Saltfjellet nasjonalparker har alle samme verneområdestyre: Midtre Nordland Nasjonalparkstyre. Resultatene fra Saltfjellet har gjennomgående i rapporten blitt sammenlignet med funn fra brukerundersøkelser i andre nasjonalparker eller større verneområder. I disse sammenligningene har funn fra Rago og Junkerdal også blitt referert til, siden det også ble gjennomført brukerundersøkelser i disse to områdene i 2017. Dataene fra Saltfjellet ble analysert sist av disse tre områdene og dermed foreligger ferdige analyser fra alle områdene først nå ved rapporteringen av Saltfjellet. For å illustrere forskjeller er utvalgte funn fra disse tre områdene sammenlignet ved å vise prosentfordelinger i figurer. Videre kan forvaltningen og andre (som kjenner lokale forhold) vurdere forskjeller i svar og fordelinger, når det gjelder bruk, brukere og holdninger/vurderinger mellom Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

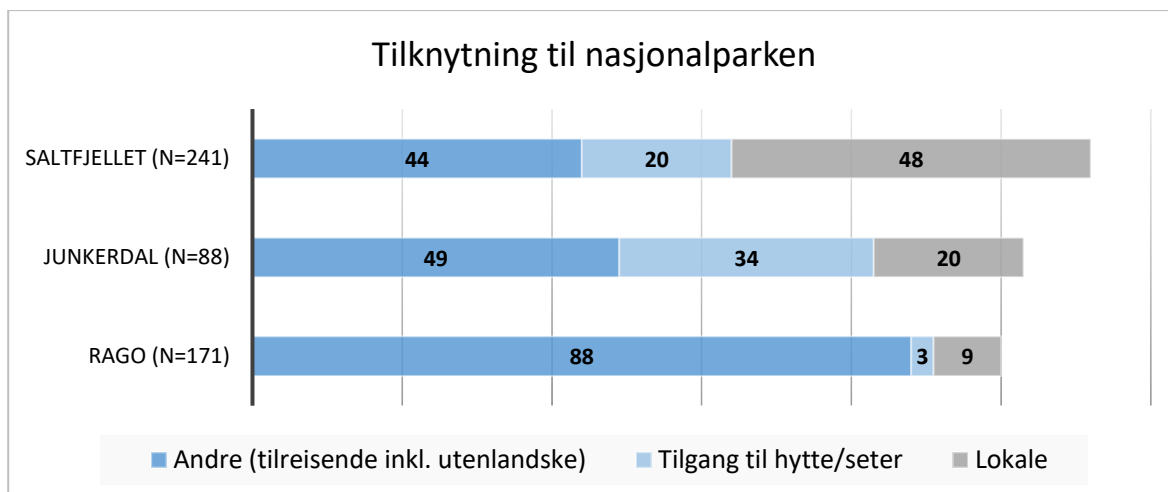
Brukere: bosted/nasjonalitet og tilhørighet

Rago har den høyeste andelen utlendinger med 60 %, mens Junkerdal og Saltfjellet har jevnstore andeler på rundt 30. I Saltfjellet er andelen lokalt bosatte høyest med nesten 50 %. I Junkerdal er andelen tilreisende nordmenn størst med 49 %.

Figur 55 Prosentandeler for bosted/nasjonalitet vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

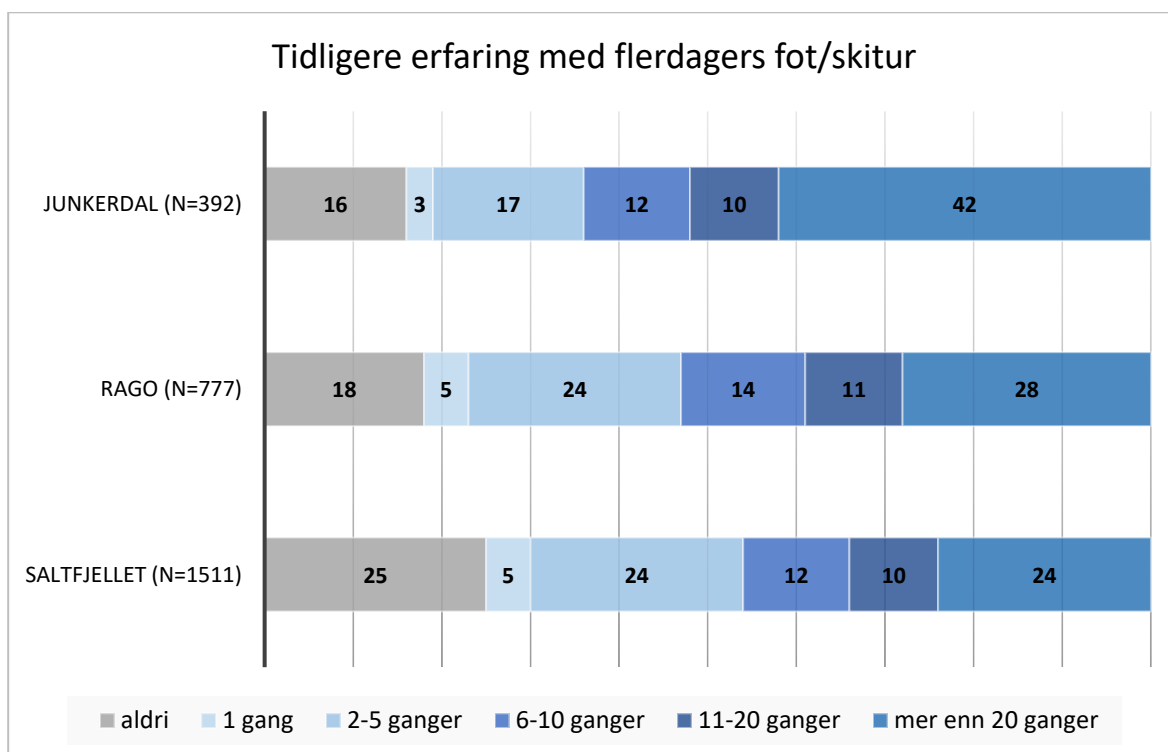
Figur 56 viser de besøkendes tilhørighet til de respektive verneområdene. Andelen hytteeiere er størst i Junkerdal med 34 %, mens den i Rago er nesten fraværende. I Rago utgjorde 88 % av de som besvarte etterundersøkelsen tilreisende (både norske og utenlandske), mens andelen var hhv. 44 og 49 i Saltfjellet og Junkerdal. Andelen lokalt bosatte er tilsvarende det som framkom i figuren over.

Figur 56 Prosentandeler for de besøkende som viser tilknytning for Rago, Junkerdal og Saltfjellet. Det var mulig å krysse av flere alternativ slik at den samlede prosentfordelingen kan overstige 100.

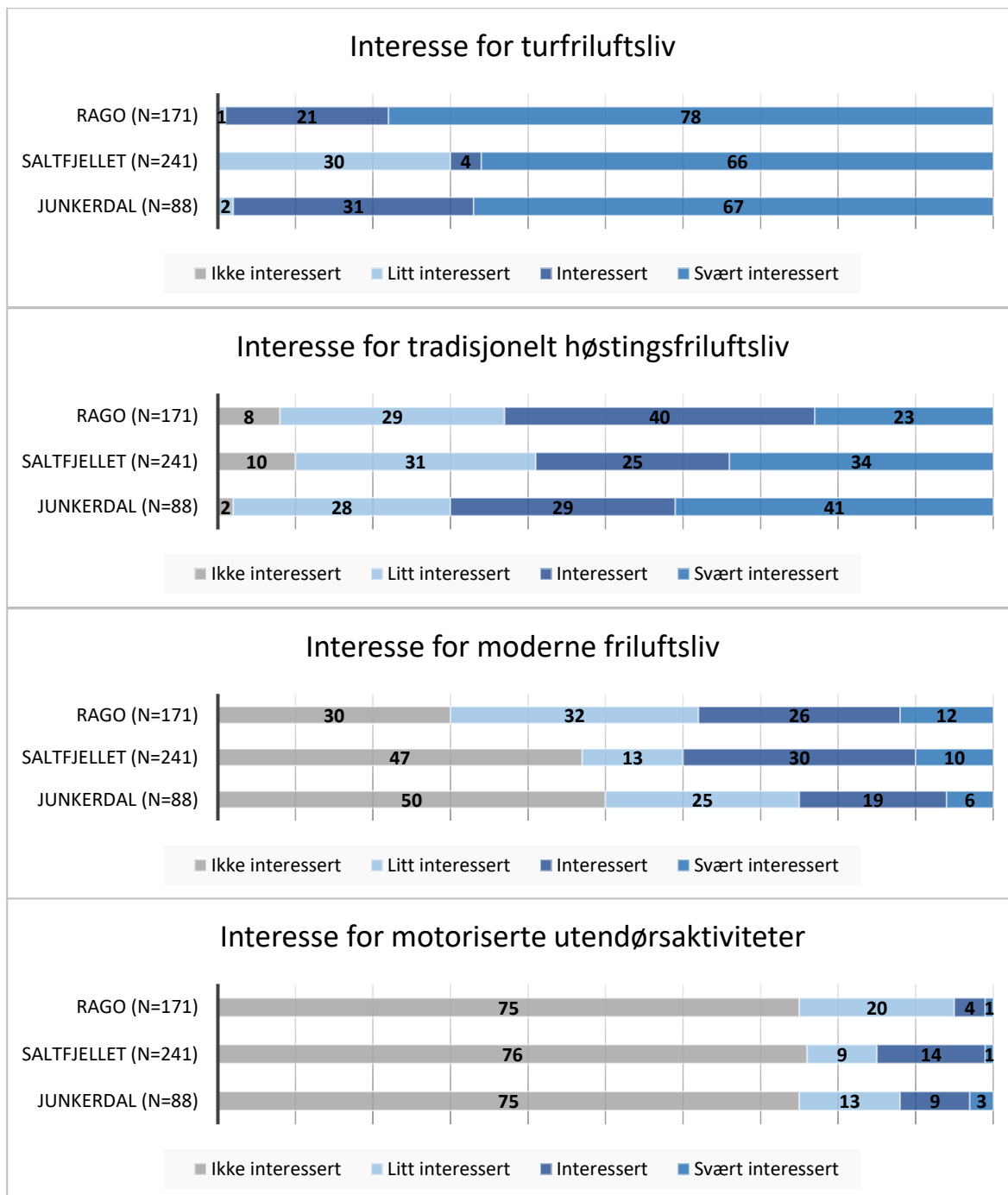
Brukere: Friluftslivsinteresse og friluftslivserfaring

Brukernes tidligere erfaring med langtur-friluftsliv er dels forskjellig i de tre parkene. I Junkerdal har over 40 % vært på en slik tur mer enn 20 ganger, mens andelene for Rago og Saltfjellet er en del lavere. I motsatt ende ser vi at en fjerdedel av brukerne i Saltfjellet aldri har vært på en slik tur, mens i Junkerdal og Rago er andelene hhv. 16 og 18 %. Andelene som har vært på langtur 1 gang og 6-20 ganger er relativt jevnstore i alle områdene.

Figur 57 Prosentandeler som viser de besøkendes tidligere erfaring med flerdagers fottur eller skitur (lengre, sammenhengende tur der man overnatter underveis), vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

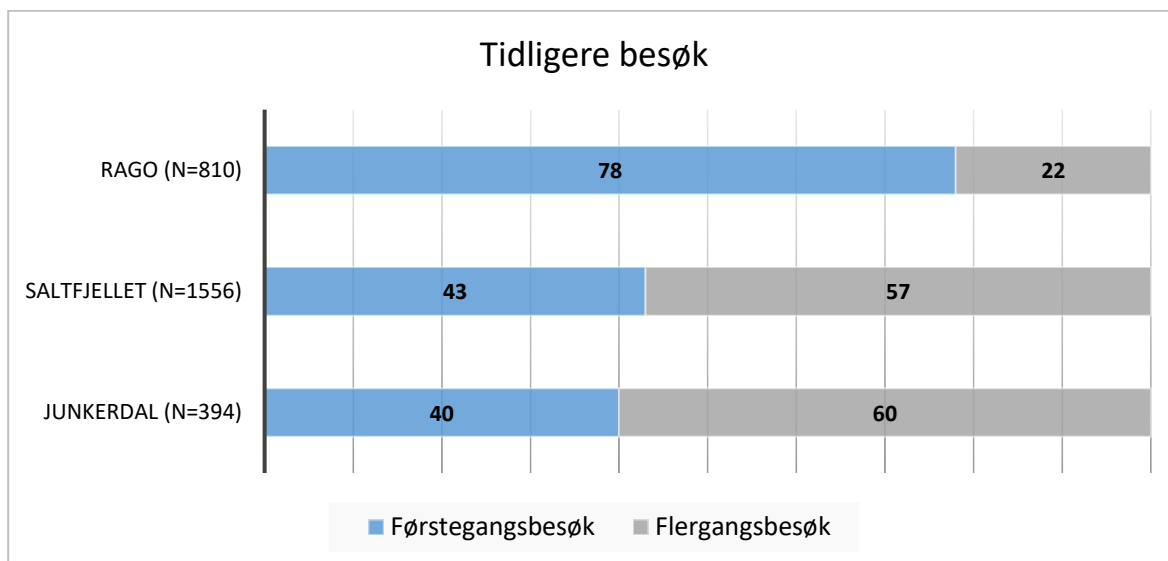
Figur 58 viser interessen for ulike former for friluftsliv blant brukerne i de tre parkene. For Rago og Junkerdal er nesten samtlige brukere interessert eller svært interessert i turfriluftsliv, mens i Saltfjellet er den tilsvarende andelen 70 – her oppga så mange som 30 % at de var litt interessert. Det er ganske stor interesse for tradisjonelt høstingsfriluftsliv i alle parkene. Interessen er noe større i Junkerdal, etterfulgt av Rago og til slutt Saltfjellet. Det er en viss interesse for moderne friluftsliv i alle parkene, hvis vi ser på andelen som ikke er interessert i det hele tatt er denne høyeste i Junkerdal og lavest i Rago. Det er langt mindre interesse for motoriserte utendørsaktiviteter, andelen som ikke er interessert i det hele tatt ligger på rundt 75. I Saltfjellet er andelen som er interessert eller svært interessert 15 % og dette er det høyeste blant de tre parkene.

Figur 58 Prosentandeler som viser besøkendes interesse for ulike former friluftsliv, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet. Spørsmålet hadde fire kategorier fra turfriluftsliv øverst i figuren til motoriserte utendørsaktiviteter nederst i figuren.

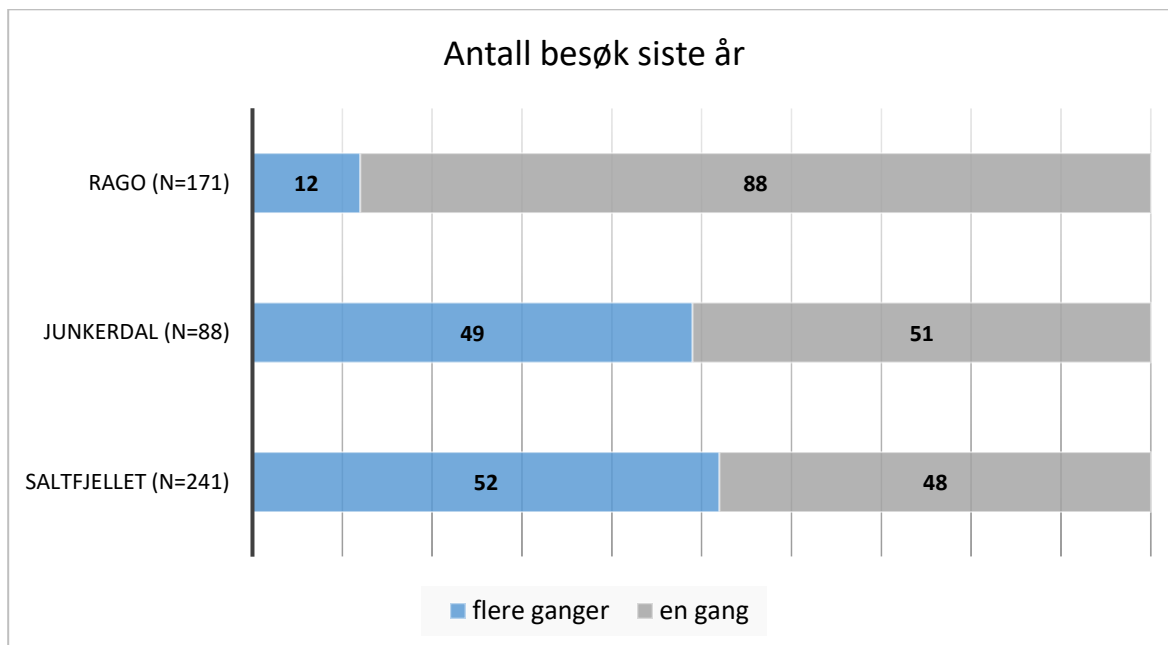
Bruk av området

Andelen førstegangsbesøkende er høyest i Rago med nesten 80 %, mens Junkerdal og Saltfjellet bare har rundt 40 % førstegangsbesøkende.

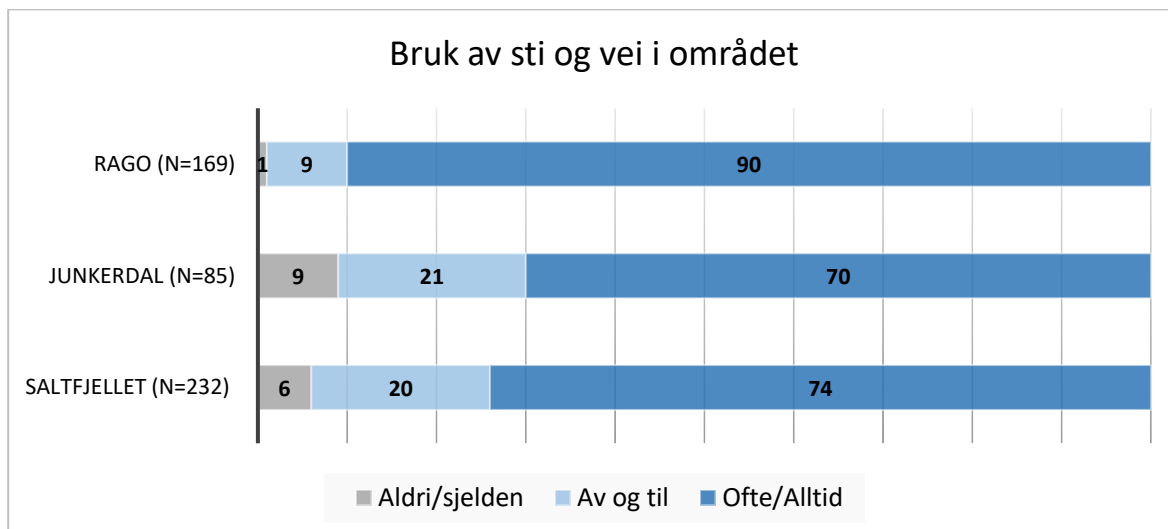
Figur 59 Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

De aller fleste av de besøkende til Rago besøkte nasjonalparken kun en gang i 2017. I både Junkerdal og Rago hadde omtrent halvparten besøkt respektive område en gang og halvparten flere ganger i 2017.

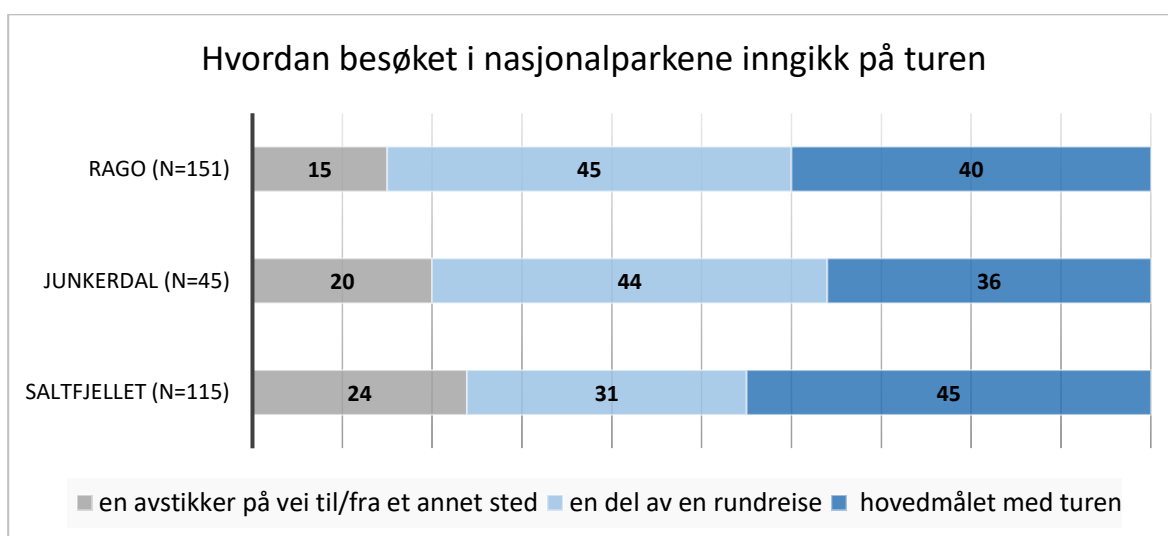
Figur 60 Prosentandeler som viser hvor mange som besøkte området en gang eller flere ganger siste år (2017), vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

Bruken av sti/vei var stor blant brukerne i alle de tre områdene. Junkerdal hadde den største andelen brukere som sjelden eller aldri benyttet sti eller vei, men den var lav også her med 9 %.

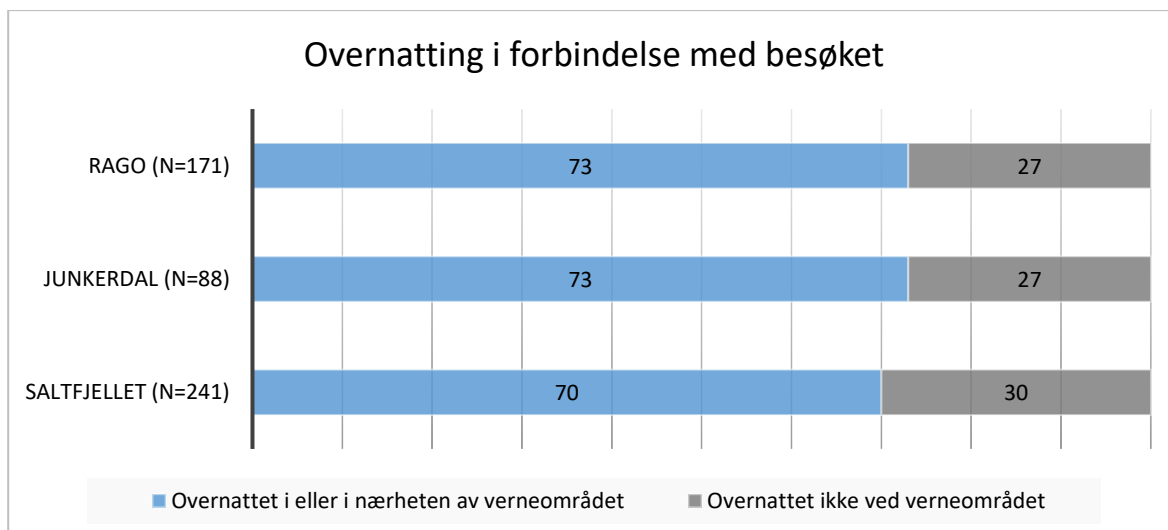
Figur 61 Prosentandeler som viser bruken av tydelige/merkede stier og veier når de besøkende gikk eller syklet i området, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet. Spørsmålet bestod egentlig av seks alternativer, men «aldri» og «sjelden» og «ofte» og «alltid» er slått sammen til to kategorier.

Blant de som hadde besøkt områdene en gang siste år hadde Saltfjellet den høyeste andelen som hadde besøket i parken som hovedformål med turen, men andelen som besøkte området som en avstikker på vei til/fra et annet sted var også høyest her. Rago og Junkerdal var i større grad en del av en rundreise – ca. 45 % av de besøkende til de to områdene oppga det.

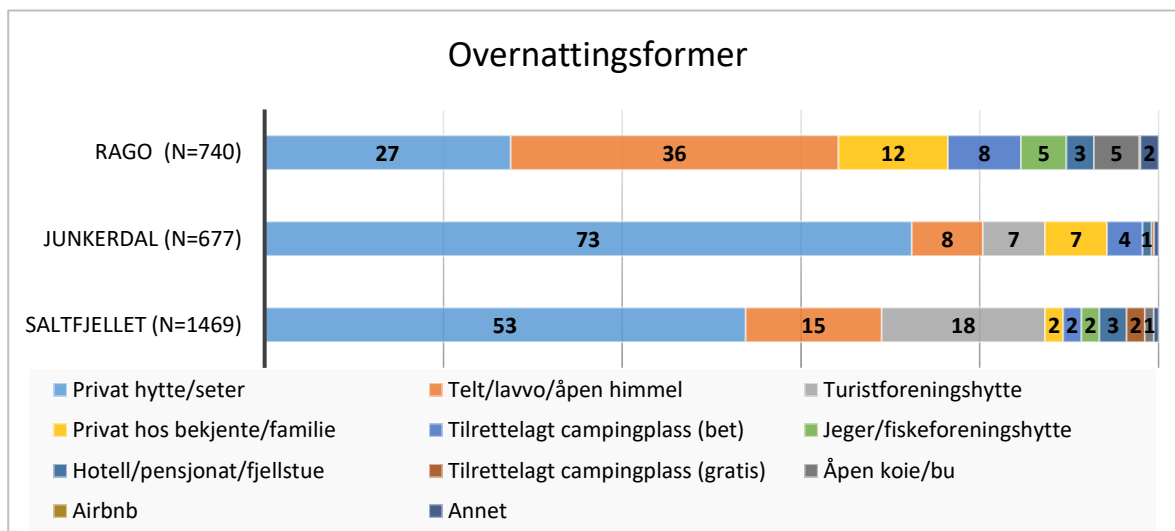
Figur 62 Prosentandeler som viser hvordan besøket inngikk på turen de besøkende var på, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet. Spørsmålet ble kun stilt til de som hadde besøkt områdene en gang siste år.

Andelene som overnattet i eller i nærheten av verneområdene i forbindelse med besøkene var jevnstore i alle de tre områdene: 70-73 % hadde overnattet.

Figur 63 Prosentandeler som viser om de besøkende overnattet i eller i nærheten av verneområdet i forbindelse med besøket, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

Figur 64 viser prosentfordelingen for overnattingsdøgnene fordelt på ulike overnattingsformer. Det er en del forskjeller mellom de tre områdene. I Junkerdal og Saltfjellet var det flest overnattingsdøgn på private hytter/setre, omtrent halvparten av alle overnattingsdøgnene i Saltfjellet og neste $\frac{3}{4}$ av overnattingsdøgnene i Junkerdal. I Rago var det flest overnattingsdøgn i telt/lavvo/åpen himmel med 36 %. Andelene for denne overnattingsformen var 15 % i Saltfjellet og bare 8 % i Rago. I Rago finnes ingen turistforeningshytter, men i Junkerdal var 7 % av overnattingsdøgnene på slik hytte og i Saltfjellet var den 18 %. For de øvrige overnattingsformene var andelene lave i alle tre områder, men noen forskjeller er det – se figuren for detaljer.

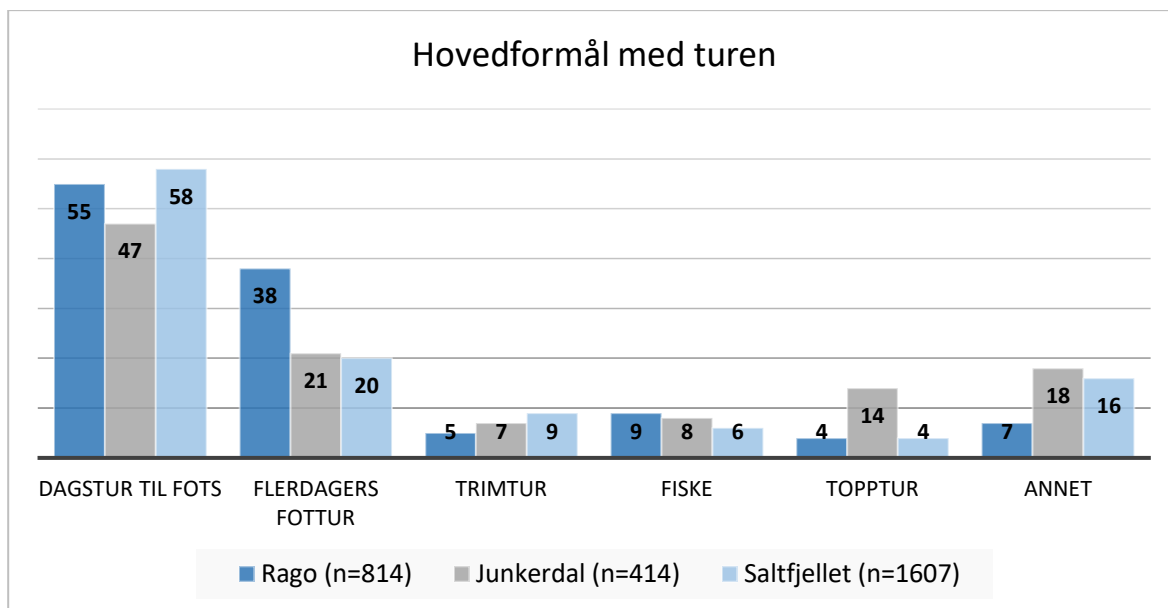

Figur 64 Prosentandeler som viser hvor de besøkende overnattet i eller i nærheten av verneområdet i forbindelse med besøket basert på antall overnattingsdøgn (n), vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

Hovedformål og type tur

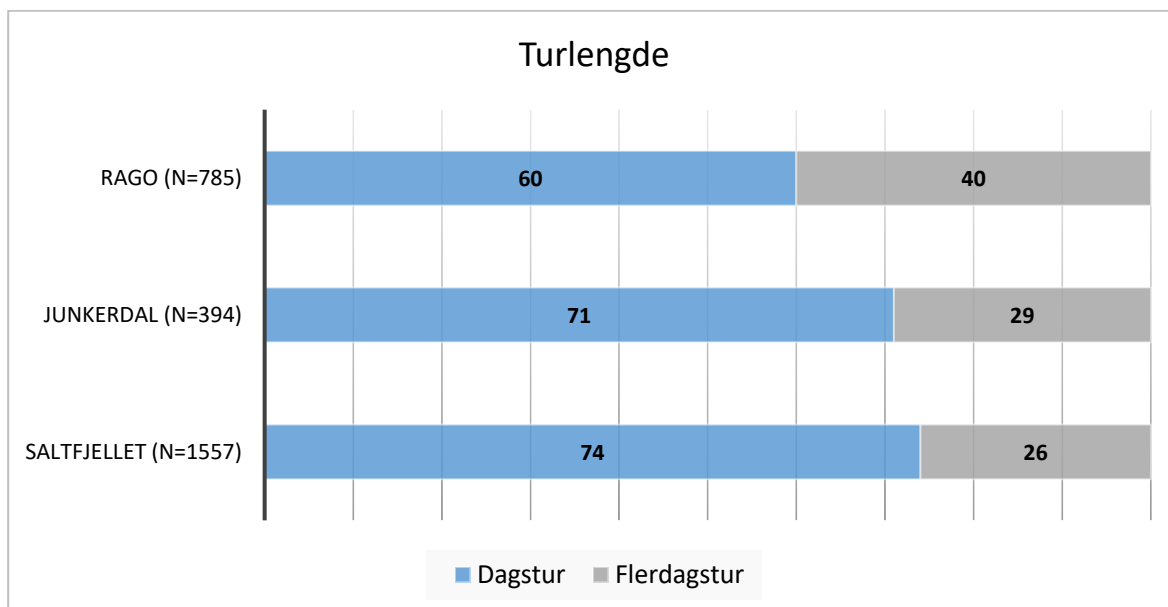
Hovedformålet med turen de besøkende var på vises i figuren under. Andelene som var på trimtur og fiske var jevnstore i de tre områdene. I Junkerdal var andelen som gikk på topptur større

enn i de to øvrige områdene. Dagstur til fots var hovedformålet for flest i alle områdene og andelen varierte fra 47 % i Junkerdal til 58% i Saltfjellet. Rago hadde den høyeste andelen som var på flerdagerstur til fots med 38%, for Saltfjellet og Junkerdal var denne på hhv. 20 % og 21 %.

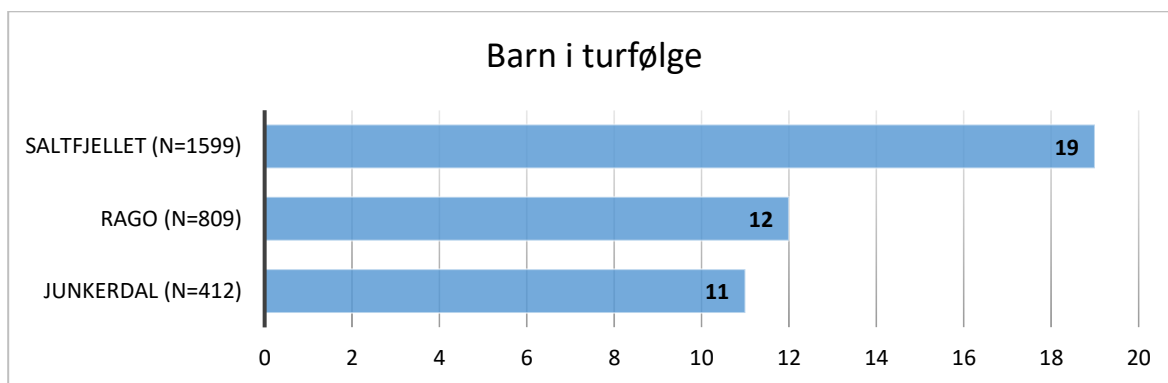
Figur 65 Prosentandeler som viser hovedformålet for turen de besøkende var på da de fylte inn kassekortet, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet. Totalprosent er over 100 fordi noen krysset av for flere alternativ.

Rago hadde den høyeste andelen som var på flerdagerstur med nesten 40 %, mens Junkerdal og Saltfjellet hadde relativt like andeler på litt i underkant av 30 %.

Figur 66 Prosentfordeling som viser dagstur og flerdagersbesøkende, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

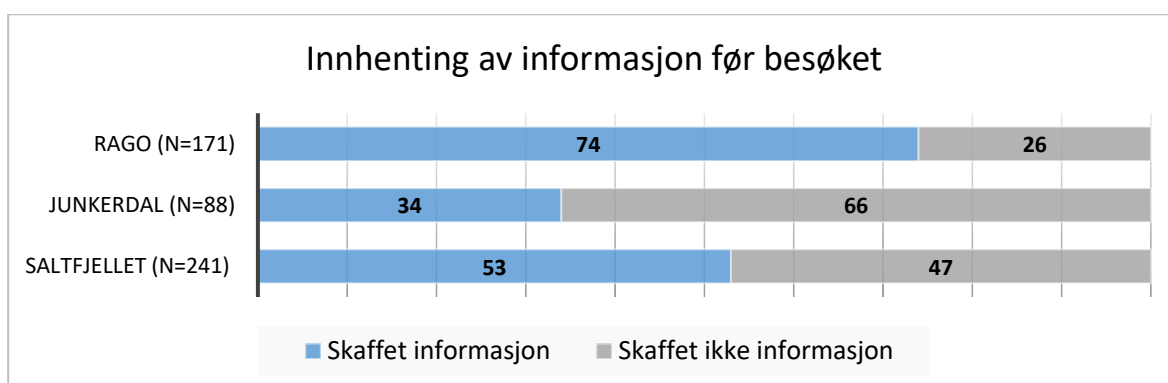
I Saltfjellet var andelen som hadde med barn i turfølget 19 %, mens i Rago og Junkerdalen var andelen så lave som hhv. 12 og 11%.

Figur 67 Prosentandel besøkende med barn i følget, vist for Rago, Junkerdal og Salfjellet.

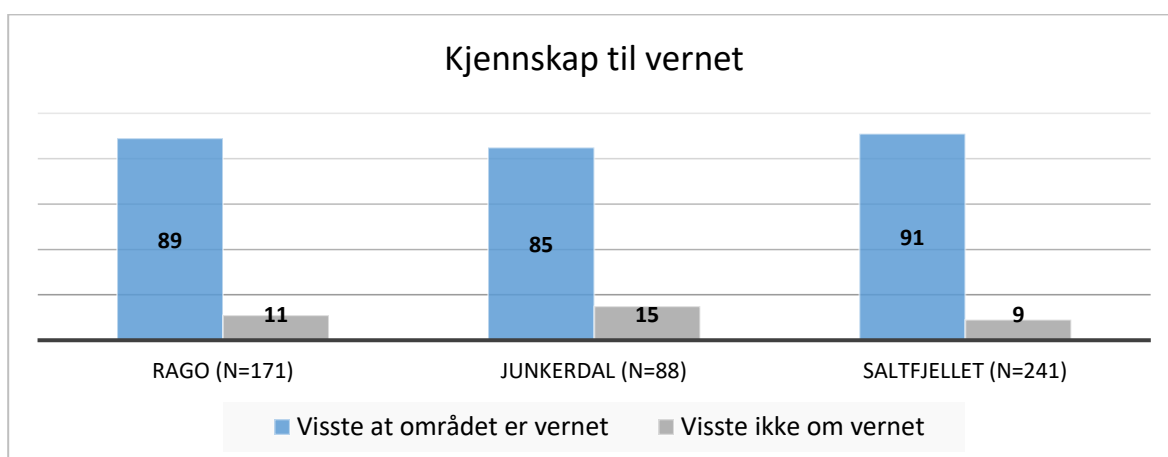
Informasjonsinnhenting og nasjonalparkstatus

Det var relativt store forskjeller mellom de tre parkene når det gjelder hvorvidt brukerne innhentet informasjon om respektive park i forkant av besøket. Om lag $\frac{3}{4}$ av brukerne i Rago gjorde det, litt over halvparten i Salfjellet og 34 % i Junkerdal.

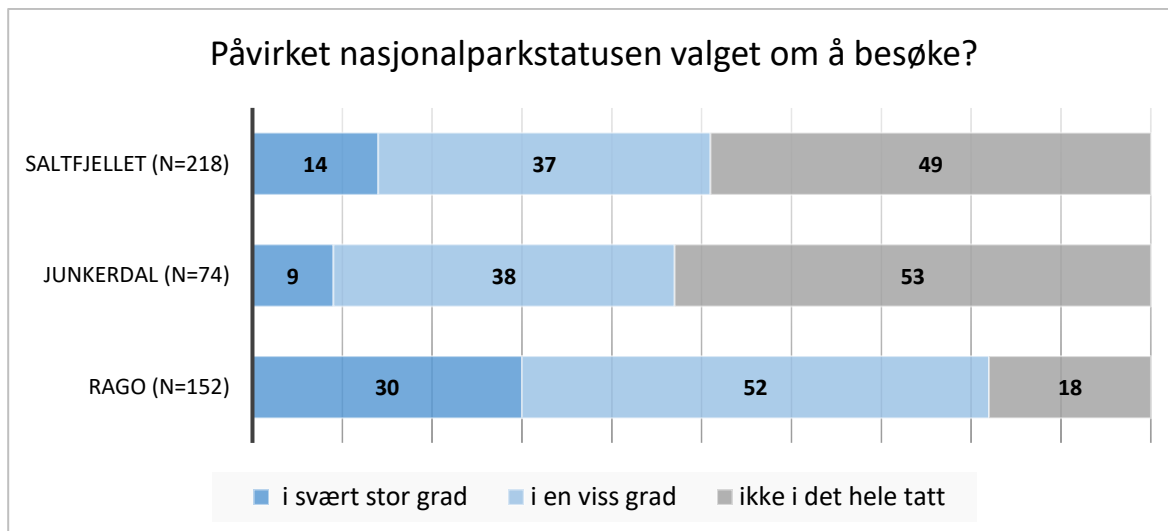
Figur 68 Prosentandeler som viser hvem som innhentet informasjon om området før sitt besøk til Rago, Junkerdal og Salfjellet sommeren 2017.

I alle tre parkene visste de fleste at områdene var vernet som nasjonalpark.

Figur 69 Prosentandeler som viser om de besøkende visste at området er nasjonalpark, vist for Rago, Junkerdal og Salfjellet.

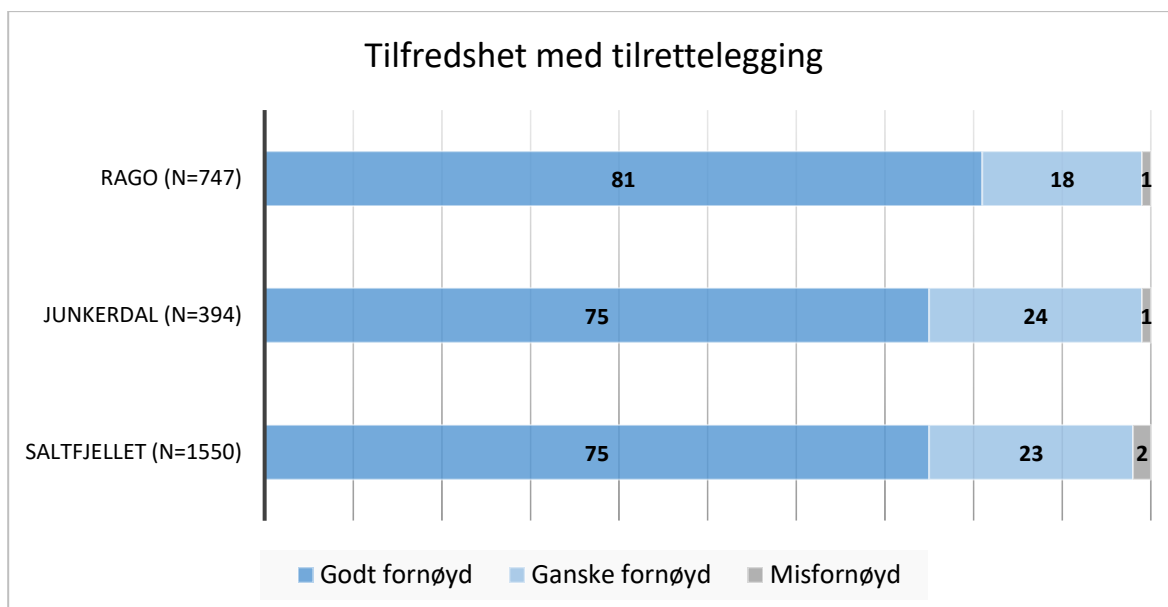
Det faktum at området er vernet som nasjonalpark hadde størst betydning for brukere i Rago, her oppga til sammen 82 % at det til en viss grad eller svært stor grad hadde betydning. Tilsvarende andeler for Saltfjellet og Junkerdal var hhv. 51 og 47 %.

Figur 70 Prosentandeler som viser hvor stor påvirkning nasjonalparkstatusen hadde på valget om å besøke området for de som visste om vernestatusen vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

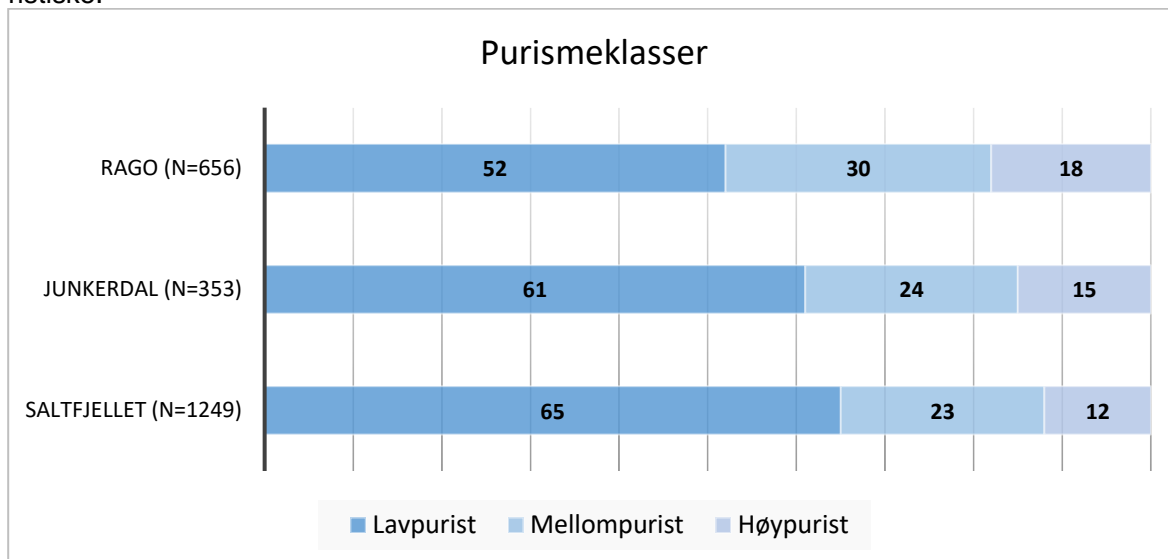
Tilfredshet med tilrettelegging og villmarksopplevelse

I alle tre områdene var brukerne fornøyde med tilretteleggingen for friluftsliv.

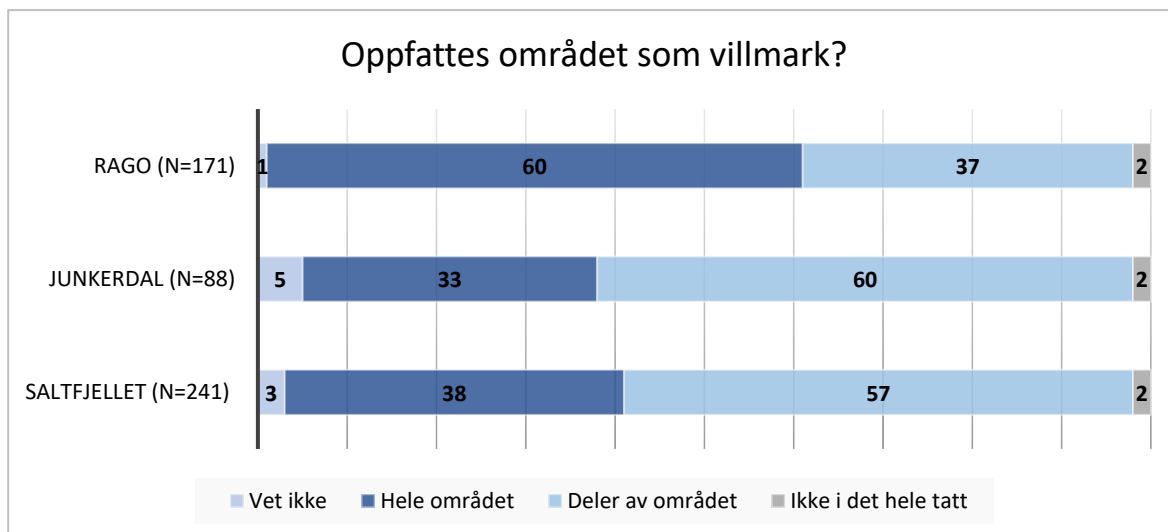
Figur 71 Prosentandeler som viser hvor fornøyd brukerne var med tilretteleggingen for friluftsliv i de respektive verneområdene, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

Det var noen forskjeller mellom de tre områdene når det gjelder purisme. Brukerne i Rago var mest puristiske, etterfulgt av Junkerdal og til slutt Saltfjellet der brukerne i større grad er lavpuristiske.

Figur 72 Prosentandeler for de ulike purismeklassene, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

Rago oppfattes i større grad som et villmarksområde enn de to andre parkene. I Rago er det en større andel som oppfatter hele området som villmark i motsetning til Junkerdal og Saltfjellet der større andeler mener at det kun er deler av områdene som er villmark.

Figur 73 Prosentandeler som viser om de besøkende opplevde området som villmark, vist for Rago, Junkerdal og Saltfjellet.

13 Diskusjon – om bruk og forvaltning

I dette kapitlet vil vi drøfte noen av funnene opp mot føringer i forvaltningsplanen for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark (Midtre Nordland nasjonalparkstyre 2014). Forrige vedtatte forvaltningsplan for området er fra 1991, men i 2014 ble det laget en skisse til ny forvaltningsplan. Den nye forvaltningsplanen er ikke vedtatt i påvente av ny forskrift for, og utvidelse av, Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. I diskusjonen som følger har vi tatt utgangspunkt i utkastet til forvaltningsplanen (2014), men det er viktig å være klar over at det kan, og mest sannsynlig vil, komme endringer på utkastet fra 2014 når ny forskrift trer i kraft. Videre ønsker vi å bemerke at denne diskusjonen blir mest tematisk og klarer i mindre grad å nyansere geografisk (f.eks. med fokus på ulike innfallsporter) siden vi (forfatterne) ikke kjenner verneområdene i Saltfjellet godt nok.

13.1 Representativitet

Vi kan direkte vurdere hvem som svarer på etterundersøkelsen i forhold til hvem som har fylt ut kasseskjema, fordi noen spørsmål er like i begge undersøkelsene. Vi har alt konstatert at det er et frafall av kvinner i etterundersøkelsen og noe av grunnen til dette kan være at det var en lavere andel kvinner enn menn som skrev ned e-postadressen sin i kasseskjemaet (44 % kvinner og 52 % menn). Det var også frafall av førstegangsbesøkende og uerfarne friluftsfolk (de som aldri hadde gått en flerdagerstur) i etterundersøkelsen. Sannsynligvis har dette bortfallet sammenheng med at disse besøkende har mindre motivasjon for bruke tid på en etterundersøkelse, både fordi de kanskje har mindre kjennskap til Saltfjellet og/eller at de har mindre interesse for temaet. Barmarksesongen var kortere enn normalt i 2017. Vi har ikke noen grunn til å mistenke at dette har påvirket representativiteten, men det er sannsynlig at barmarksbruken totalt var mindre enn i et «normalår». Men dette er bare en side ved representativiteten. Hvem som har/ikke har fylt ut kasseskjema er vanskeligere å kontrollere og dermed også hvor godt denne undersøkelsen dekker opp hele brukergruppen i verneområdene i Saltfjellet sommeren 2017. Vi har lite grunnlag i materialet for å svare på dette, og må heller oppfordre ulike lokalkjente (f.eks. forvaltningen, Statskog/Fjelltjenesten, mfl.) om å vurdere om det er brukergrupper, bruksmåter, innfallsporter som ikke er representerte og som kanskje burde ha vært det. Dette er særlig viktig i forhold til hvilke bruksformer og brukergrupper man vil vektlegge i den framtidige besøksstrategien, og hvor i området man eventuelt vil gjøre tiltak. Antall kasser som er brukt og hvor mange innfallsporter man vil kartlegge er viktig i denne sammenhengen. Eller sagt på en annen måte: Om man plasserer alle kassene ved de mest populære turistrutene, så er det en seleksjon som kan gi et skjevt utvalg av brukerne i området. Dette kan gjøre at man får data som er godt egnet til å utvikle besøksstrategier for de tilreisende og for utvikling av en viss type turisme. Men man kan risikere å miste en del av den lokale bruken i materialet. I forbindelse med dette nevner vi at vestsiden av området er vanskelig tilgjengelig og innfallsporene som finnes der er ikke dekt opp i undersøkelsen. Saltfjellet er så å si tilgjengelig langs hele E6 og det kan også være bruk der som heller ikke fanges opp i undersøkelsen.

13.2 Bruk og vern, tilrettelegging og informasjon

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har som et av sine formål at «*allmennheten skal kunne nytte området til naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging*». Brukerundersøkelsen viser at brukerne er interessert i det vi kan kalle det tradisjonelle friluftslivet – både interessen for og den faktiske bruken (aktiviteter) tilsier det. Dette er i godt samsvar med den bruken som skisseres i forvaltningsplanen. Samtidig ligger det en overordnet føring i alle store verneområder at dersom brukerinteresser og verneverdier kommer i konflikt så må bruken vike. I forvaltningsplanen for Saltfjellet-Svartisen slår man fast at det er utfordringer i å oppfylle verneformålet, spesielt fordi det er mange brukerinteresser involvert (ref. forvaltningsplanen). Verneområdene i Saltfjellet blir i dag brukt til mange ulike formål; reindrift, landbruk, forskning, vandring, jakt, fiske, brevandring/klatring, klatring, grotting og turisme (jamfør forvaltningsplanen).

Forvaltningsplanen viser også at dagens bruk og ønsket bruk i området ikke alltid er lett kompatibel og kan forringe verneverdiene i nasjonalparken. I forvaltningsplanen kommer det frem at det er en utfordring å styre ulike aktiviteter til områder som kan ivareta, og er tilpasset de ulike formålene. Det fremkommer også at det ikke er aktuelt å regulere ferdsel med forbud utover at det vurderes å regulere/forby ferdsel i noen spesifikke grotter. Svartisen er et av de viktigste friluftsområdene i regionen og vurderes i forvaltningsplanen å ha nasjonal betydning for flere typer friluftsliv.

Vi har konstatert at det var en relativt gjennomsnittlig andel utenlandske brukere og førstegangsbesøkende som fylte ut skjema i selvregistreringskassene. En stor andel av de besøkende er lokale. Det er nærliggende å anta at disse er godt kjent i området og en har tidligere funnet at de som har faste bruksmønstre er vanskeligere å styre til nye steder (Gundersen mfl. 2015). I forvaltningsplanen står det at det meste av ferdsel til fots skjer i tilknytning til t-merka stier, særlig i utkanten av nasjonalparken. Undersøkelsen viser også at en overveiende andel av den ferdselen og bruken som er kartlagt via kassene er knyttet til stiene. Dette gir noen klare fordeler i forhold til det å eventuelt kunne tilrettelegge for å kanalisere de besøkende til områder dersom ferdsel og bruk er i konflikt med andre verneverdier. Uansett er det slik at forvaltningen må ha kjennskap til hva som er attraktivt for brukerne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og spille på lag med brukerne, om man vil prøve å endre bruksmønsteret. Brukerne er ikke lettstyrte om forvaltningen vil hindre dem å besøke og oppleve det de har bestemt seg for å oppleve, spesielt ikke om de er godt kjent i området, noe som det virker som mange av brukerne i verneområdene i Saltfjellet er – spesielt siden andelen lokalt bosatte er såpass høy.

Brukerne var generelt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv i parken. Likevel oppga en relativt stor andel at det var områder de opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig. Områder rundt Marmorlottet ble nevnt hyppigst, men noen svarte også uten spesifikk stedsangivelse: at stier er dårlig merket og/eller at det er slitasje/gjørme på stiene. Klopplugging, brubygging og merking av stier som tåler mer bruk er tiltak som vil kunne ha en positiv effekt for både brukerne og med tanke på verneverdiene. Samtidig vil slike fysiske tiltak kunne stimulere til økt ferdsel og muligens komme i konflikt med blant annet reindrift eller brukere som ikke ønsker fysisk tilrettelegging for friluftsliv. Det kan også være en utfordring å tilpasse tilretteleggingstiltakene så de ikke kommer i konflikt med verneverdiene og naturkvalitetene i nasjonalparken. I denne sammenheng kan differensiert forvaltning av nasjonalparken være viktig for at både verneverdiene og brukeropplevelsene blir ivaretatt. Dette prinsippet utøves i parken i dag ved å ha en geografisk sonering av parken. Forvaltningsplanen fra 1991 la opp til at i hovedsak skulle områdene som ligger vest for Bjøllådalen forvaltes som et villmarksområde der det ikke skulle merkes turløyper eller etableres flere overnattingssteder. Disse områdene er i dag uten særlig tilrettelegging og deler av området er også sentralt for reindriften i kalvingstiden. I utkastet til ny forvaltningsplan er denne soneringen foreslått videreført fordi ferdselen i nasjonalparken anses å være såpass høy at det er hensiktsmessig med en slik differensiert forvaltning.» Det er foreslått at det meste av ferdselen ønskes kanalisert langs eksisterende merkede stier, og at de øvrige delene av nasjonalparken skal fremstå som villmarkspreget og lite tilrettelagt. Hoveddelen av ferdselen ønskes kanalisert langs eksisterende merkede løyper og at de øvrige delene av nasjonalparken skal framstå som lite tilrettelagt og villmarkspreget.

I brukerundersøkelsen fant vi at det er en overveiende andel som var på dagstur i Saltfjellet og mange av de besøkende har brukt flere av innfallsporene til området i 2017. En stor andel har også drevet med ulike høstingsaktiviteter i området (jakt, fiske og bærplukking). Elgjakt er populært i regionen og det foregår elgjakt i store deler av verneområdene. Fritidsfiske, og noe næringsfiske, foregår –særlig i Nordfjorden. I tillegg er det satt ut og røye og ørret i mange av vannene i nasjonalparken. At det bedrives mye høstingsaktiviteter gjenspeiles også i at det er flere jakt- og fiskehytter som ligger i området og i brukerundersøkelsen oppga 28 % at de hadde fisket, 24 % at de hadde plukket bær og 10 % at de hadde jaktet i Saltfjellet siste år. Alt dette stemmer godt overens med at det er en høy andel gjengangere og lokale brukere av nasjonalparken.

Det var en relativt lav andel som innhentet informasjon om Saltfjellet før de besøkte området i 2017. Det var en noe større andel av førstegangsbesøkende som innhentet informasjon, men det var fortsatt relativt lavt sammenlignet med andre større norske verneområder. De som innhentet informasjon fikk den i hovedsak fra internett eller bekjente, og de synes det var relativt lett å finne ønsket informasjon. Også når det gjelder foretrukne kanaler for informasjon var internett, i tillegg til app (som for så vidt er en forlengelse av internett), foretrukket. Internett og bekjente vil kunne være utfordrende kanaler for forvaltningen å håndtere, fordi de naturlig nok kun kan rå over den informasjonen de selv formidler. Hvordan denne utfordringen kan løses rent praktisk er ikke mandatet her, men å påpeke utfordringen mener vi er viktig. Om respondentene skulle motta mer informasjon ønsket de besøkende også å motta denne på parkeringsplasser/innfallsporter til området og her var informasjonstavler foretrukket.

Det er 35 informasjonstavler som er plassert i nasjonalparken og som fordeler seg på nesten like mange innfallsporter (Lium pers. med.). En god del av informasjonstavlene er fra tidlig 90-tall og inneholder kun et kart over verneområdet med henvisning til verneforskrift og kort om hva som er tillatt/ ikke tillatt innenfor verneområdet. På noen av tavlene er det litt mer informasjon om natur og dyreliv, samt fokus på breen (Lium pers. med.). Ved noen av innfallsportene er det også etablert offentlig parkeringsplass med tilhørende infrastruktur som toaletter og lignende. For eksempel har innfallsporten Semska- Namlausdalen spisebord og nødbu, i Tollådalen er det ett toalett og Storvollen er godt utviklet med mange fasiliteter. Lønsdal har også en del fasiliteter som følge av hoteldrift, kort vei til turisthytta Lønsstua og stasjonsbygningen og ved Tverrådalen er det kort vei til turisthytta Beiarstua. Det er laget en informasjonsbrosjyre om reindrifta i området som er tilgjengelig på relevante plasser. Det er også mye informasjon om verneområdene på Nordland nasjonalparksenter I forvaltningsplanen vektlegges naturlig nok å formidle og skape økt forståelse for verneverdiene, verneformål og passende bruk når det gjelder informering fra forvaltningens side. Å balansere den informasjonen som er ønsket blant flertallet av de besøkende med den kunnskapen som er viktig å formidle fra forvaltningens side er derfor en viktig faktor. Nesten halvparten av brukerne oppga at de ønsket informasjon om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt og en del av de besøkende visste ikke om ulike forhold knyttet til bruk var tillatt i nasjonalparken det kan dermed også være et informasjonsbehov om lovlig bruk i verneområdene i Saltfjellet. Informasjon om plante-/dyreliv og turforslag og kart var også ønsket av mange.

13.3 Fare for konflikter mellom ulike brukere?

Spørsmålet som omhandler konflikter mellom ulike bruksformer og aktiviteter er viktig siden det skal lages en besøksstrategi for Saltfjellet-Svartisen «for å øke betydningen av nasjonalparken for lokalt reiseliv uten at nasjonalparkens verneverdier blir berørt» (ref. utkast til forvaltningsplan). Der kan det være aktuelt å gjøre visse prioriteringer både geografisk og i forhold til bruk og brukergupper. Prioriteringer kan omhandle balansen mellom lokal/regional bruk og tilreisende sin bruk, eller mellom styrking av landbruks- og tradisjonelle høstingsinteresser eller av turismeutvikling og kanskje nye aktiviteter. I arbeidet med å prioritere hva en ønsker i en besøksstrategi bør man ha et bilde av hvilke konsekvenser prioriteringene kan ha for «de andre». Med bakgrunn i brukerundersøkelsen alene er dette spørsmålet vanskelig å svare på, men vi kan peke på noen områder hvor konflikter potensielt kan oppstå.

Ett spørsmål i undersøkelsen tar for seg opplevd miljøtilstand og preferanser for bruk i Saltfjellet og kan peke i retning av hvor tolerante de besøkende er i forhold til annen bruk og bruksformer. I dette spørsmålet ble det blant annet spurt om det burde være tillatt med bruksformer som sykling og ridning på noen stiene i området. I prinsippet er det jo nå åpnet for flere friluftaktiviteter i naturen, også innenfor nasjonalparkene, men her med mulighet til å regulere bruken. I gjennomsnitt havner de besøkende generelt rundt middelverdien når det kommer til at hovedstiene burde være forbeholdt fotturister og at noen stier burde kunne brukes av syklist eller til ridning. Det er lov med tradisjonell bruk av hest i Saltfjellet innenfor friluftslovens bestemmer, men det er

ikke kartfestet traseer for organisert bruk av hest. Bruk av hest og sykling er eksempler på ferdselsformer som kan virke forstyrrende på annen bruk (f.eks. pga. tempo) og gi uheldig markslitasje, undersøkelser indikerer imidlertid at hvor stor markslitasjen blir er vel så avhengig av den samlede belastningen (all bruk) (Hagen mfl. 2016). Forvaltningen antar at slike ferdselsformer også kan påvirke dyreliv som fjellrev (*Vulpes lagopus*), jaktfalk (*Falco rusticolus*), kongeørn (*Aquila chrysaetos*) og rein negativt fordi folk kommer lengre og raskere inn i terrenget. Siden det primært er hensynet til naturen (og eventuelt andre verneinteresser) som kan begrense sykling/ridning, så krever det et godt planarbeid fra forvaltningen for å både imøtekomme ulike interesser og dempe/forhindre konflikter. Forvaltningen har kjennskap til at det sporadisk sykles langs noen av de mest brukte stiene i nasjonalparken, men omfanget av ferdsel med hest og sykkel er i dag lite. Saltdal kommune har etablert en sykkelsti fra Nordland nasjonalparksenter/Storjord til Rognan som går i randområdene til nasjonalparken frem til Røklund. Slike sykkelstier i randområder kan trolig være med å avlaste sykkeltrafikk på stier inne i parken. De besøkende er generelt uenige i at det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder eller at det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken (Figur 38). Det foregår kun et slikt årlig idrettsarrangement i nasjonalparken; Reinhornrennet i Beiarn. Av andre årlige arrangement i området nevnes jaktprøver med hund (Saltfjellprøven), Saltdal JFF sin isfiske-konkurrans på Kjemåvatn og Polarlekene for funksjonshemmede fra Nordland som arrangeres ved Lønsdal i randsonen til verneområdet. Av andre ting som trekker folk har blant annet Bredek åpen sommerkafé og Statskog arrangerer Grannesdagen ved Granneset fjellgård. Hvis vi ser på gjennomsnittskårene i Figur 38 var de besøkende (i 2017) relativt uenige i at det er for mye folk i enkelte områder i høysesongen og de fleste besøkende er enige i at det er enkelt å finne områder hvor de kan være for seg selv.

Turfriluftsliv er absolutt mest populært blant dagens besøkende. Likevel sier 40 % at de er interessert eller svært interessert i moderne friluftsliv, samtidig er det en stor andel (47 %) som ikke er interesserte i det hele tatt – det at en har to relativt jevnstore grupper med ulik interesse kan kanskje potensielt være en utfordring framover. En stor andel er heller ikke interessert i motoriserte utendørsaktiviteter og motorferdselen i området er i dag hovedsakelig knyttet til reindrift, jakt og fiske og transport av materialer og varer til hytter. Forsvaret har også noe motorisert ferdsel i området, særlig lavflyging med jagerfly og beitenæringen benytter noe snøskuter i forbindelse med utkjøring av saltslikkesteiner. Kjøring med hundespann foregår også noe i nasjonalparken, hovedsakelig med utgangspunkt i Saltfjellet. Reindriften har ønsket at denne bruken begrenses av hensyn til rein, og har foreslått at kjøring med hundespann ikke skal være tillatt vest for Bjøllådalen (ref. forvaltningsplanen). Vi har ingen data fra brukerundersøkelsen som kan gi utfyllende informasjon omkring dette.

Reiselivet i nærområdet er også en næring som både kan utgjøre en ressurs, men også potensielt kan komme i konflikt med andre interesser i Saltfjellet. Det som finnes av reiseliv i dag er i all hovedsak knyttet til bygdene og randområdene rundt nasjonalparken med utgangspunkt i naturopplevelse, jakt og fiske og mye av virksomheten er småskala. Forvaltningen er kjent med at det er etablert noen opplevelsesleverandører i området de senere årene, men det er fortsatt få leverandører og begrenset etterspørsel. Mer generelle krav og rutiner som omhandler reiselivet tilknyttet verneområdet vil bli jobbet med og utvikles i besøksstrategiarbeidet (Lium pers.med).

I forvaltningsplanen fremgår det at ulike interessenter/brukergrupper har dels ulike og motstridende ønsker om tilrettelegging for friluftsliv i Saltfjellet. Det er for eksempel noen som ønsker å beholde en restriktiv forvaltningspraksis i de vestre delen av parken, mens andre ønsker mer tilrettelegging her. Noen av de tiltakene som er etterspurt av enkelte er etablerte bålplasser, utedoer, bruer, flere åpne hytter og sikringshytter. Brukerundersøkelsen differensierer ikke på ulike områder i parken, men vi finner at de fleste tiltakene som er ønsket av noen interessenter (jmfør forvaltningsplanen) oppfattes som mer viktig enn uviktig av brukerne samlet sett (jmfør Figur 43). De besøkende i verneområdene i Saltfjellet viste seg også å ha relativt ulik erfaring med turfriluftsliv. En relativt stor andel, spesielt utenlandske, hadde aldri vært på flerdays fot-

eller skitur. Dette kan gjøre at besøkende mangler turerfaring og turutstyr og risikoen for personskader kan øke.

Alt dette er relevante data å ta med seg i diskusjonen om besøksstrategi og framtidig forvaltning av brukerinteresser. Man bør ikke ha som utgangspunkt at ulike bruksformer skaper konflikter med hverandre; friluftsløven slår fast at alle som bruker ferdselsretten i utmark er pliktige til å vise hensyn til de andre brukere (og grunneierne og naturen). Man bør likevel være forberedt på at ulik bruk kan føre til spenninger mellom besøkende, dette er ikke bare knyttet til aktiviteter, men også måten en aktivitet blir utøvd på.

13.4 Videre utvikling

Brukerundersøkelsene som er gjennomført sommeren 2017 vil være et viktig referansegrunnlag for å vurdere den framtidige utviklingen i området. Utfordringen i ulike verneområder ligger ofte i å nå en rekke forskjellige vernemål som ikke alltid er lett kompatible. For Saltfjellet sin del kan det forvaltningsmessig være noen utfordringer knyttet til forskjellige preferanser blant de besøkende og ulik bruksformer i området. Forvaltningen ser at det er noen forskjeller i ønskene for tilrettelegging i deler av verneområdene og brukerundersøkelsen viser også at det er en del som er interessert i moderne friluftsliv, samtidig som mange ikke er interessert i dette hele tatt. I forvaltningsplanen fremkommer det at det er en økt bruk av området til blant annet kiting og det foregår også en del hundekjøring, og reindriftnæringen ser utfordringer både knyttet til dette og annen bruk i verneområdet. Selv om Saltfjellet har noe variasjon i ønsker og brukspreferanser ser de besøkende i hovedsak ut til å være fornøyd med området som rekreasjonsarena og brukerundersøkelsen gir ikke inntrykk av store uenigheter. Den kunnskapen som er oppsummert her vil, sammen kunnskap om blant annet sårbarhet, kulturminner, vegetasjon og reindrift være et godt utgangspunkt for å utvikle en besøks- og forvaltningsstrategi der ulike hensyn ivaretas og balanseres på en god måte.

14 Referanser

- Andersen, O. & Gundersen, V. (2010). Ferdsel og bruk av Rondane. Etterundersøkelse blant besøkende sommeren 2009 - NINA Rapport 599. Norsk institutt for naturforskning.
- Andersen, O. & Gundersen, V. (2016). Brukerundersøkelse i Hallingskarvet. – resultater fra en spørreundersøkelse. NINA Kortrapport 17. Norsk institutt for naturforskning.
- Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. (2010). Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010 - Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser. NINA Rapport 703. Norsk institutt for naturforskning.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage publications.
- Fredman, P., Romlid U., Emmelin L. & Yuan M (2009). Who are the non-compliance? An analysis of non-compliance with on-site monitoring methodology at Fulufjället National Park. Forskningsprogrammet firluftsliv I förändring. Rapport nr. 9.
- Gundersen, V., Andersen, O., Wold, L. C., Nerhoel, I., Fangel, K., Vistad, O. I. & Båtstad, K. R. (2013). Ferdsel i Snøhettaområdet – Del 1. Dokumentasjonsrapport fra 12 spørreundersøkelser. NINA Rapport 933. Norsk institutt for naturforskning.
- Gundersen, V., Mehmetoglu, M., Vistad, O. I., & Andersen, O. (2015). Linking visitor motivation with attitude towards management restrictions on use in a national park. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 9, 77-86.
- Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O., Wold, L.C., Rybråten, S., Dokk, J.G., Vistad, O.I. og S.K. Selvaag (2017). Ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde. NINA Rapport 1331. Norsk institutt for naturforskning.
- Hagen, D., Evju, M., Olsen, S.L., Andersen, O. og Vistad, O.I. (2016). Effekt av sykling og ridning på vegetasjon langs stier. Resultater fra en feltstudie. - NINA Rapport 1288. 50 s.
- Kaxrud Wilberg, K.A. (2010). Bortfallsstudie i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. En test av selvregistreingskasser som metode for registrering av ferdsel i naturområder. Masteroppgave. Ås: INA-UMB. 39. S + vedlegg.
- Midtre Nordland Nasjonalparkstyre 2014. Forvaltningsplan for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Samt Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet landskapsvernområde, Storlia naturreservat og Semska-Stødi naturreservat. Utkast.
- Miljødirektoratet (2018). Veileder M-930. Brukerundersøkelser som verktøy for forvaltning av verneområder. Vorkinn, M., Boe, R. & Larsen, L-K.
- Selvaag, S.K., Wold, L.C. & Vistad, O.I. (2017a). Brukerundersøkelse i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Sytan landskapsvernområde sommeren 2016. NINA Rapport 1377. Norsk institutt for naturforskning.
- Selvaag, S. K., Gundersen, V., Danielsen, G. & L. C. Wold (2017b). Brukerundersøkelse Ånderdalen nasjonalpark sommeren 2016. NINA Rapport 1371. Norsk institutt for naturforskning.
- Selvaag S.K. & Wold L.C (2018 a). Brukerundersøkelse i Rago nasjonalpark. NINA Rapport 1470. Norsk institutt for naturforskning.
- Selvaag S.K. & Wold L.C (2018 b). Brukerundersøkelse i Junkerdal nasjonalpark. NINA Rapport 1471. Norsk institutt for naturforskning.
- Vistad, O.I. (1995). I skogen og I skolten – ein analyse av friluftsliv, miljøoppleving, påverknad og forvaltning I Femundsmarka, med jamføringer til Rogen og Långfjället. Dr. Grads-avhandling i geografi, Universitetet i Trondheim.
- Vistad, O.I. & Vorkinn, M. (2012). The wilderness purism construct – experiences for Norway with a simplified version of the purism scale. *Forest Policy and Economics* s9/39-47.
- Vistad, O.I., Gundersen, V. & Wold, L.C. (2014). Brukerundersøkelser i Hallingskarvet og Va-rang-erhalvøya nasjonalparker, sommeren 2014. NINA Rapport 1109. Norsk institutt for naturforskning.

- Vistad, O.I., Selvaag, S.K. & Wold, L.C. (2017). Bruken og brukarane av Breheimen 2017. Kasse- og etterundersøking. NINA Rapport 1349. Norsk institutt for naturforskning.
- Vistad, O.I., Selvaag, S.K. & Wold, L.C. 2018. Bruken og brukarane av Jostedalsbreen nasjonalpark 2017. Kasse- og etterundersøking. NINA Rapport 1490. Norsk institutt for naturforskning.
- Vorkinn, M (2016). Bruk og brukere i Femundsmarka og Gutulia sommeren 2015. Rapport, fylkesmannen i Hedmark.
- Vorkinn M. & Andersen O. (2010) Besøkende i Rondane og Dovre nasjonalparker – sommeren 2009. Resultater fra selvregistreringskasser og automatiske ferdselstellere. NINA Lillehammer.
- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017a). Brukerundersøkelse i Sølen landskapsvernområde sommeren 2016. NINA rapport 1332. Norsk institutt for naturforskning.
- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017b). Brukerundersøkelse i Fulufjellet nasjonalpark sommeren 2016. NINA rapport 1333. Norsk institutt for naturforskning.
- Wold L.C, Selvaag S.K. & Vistad O.I. (2017). Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder. NINA Rapport 1360. Norsk institutt for naturforskning.
- Wold, L.C., Gundersen V. og Fangel, K. (2014). Å, nå telte han deg også – er det noen vits da? Tidsskriftet utmark nr. 1&2 2014. www.utmark.org
- Wold, L. C., Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O. Panzacchi, M., Dokk, J. G. & O. Andersen. (2012). Friluftsliv og turisme i Nordfjella villreinområde - NINA Rapport 850. Norsk institutt for naturforskning.

15 Vedlegg

Vedlegg 1: Kassekort (selvregistrering)

Standard skjema som skal brukes i alle nasjonalparker/verneområder under rammeavtalen. XX byttes ut med verneområdenavnet for hvert enkelt område.

XX 2017

1) Dato: Døgn Mnd

2a) Hvor er du bosatt?
 Nordmenn (Postnr. og sted)
 Utlendinger (Land)

2b) Kjønnalder: Kvinne: år Mann: år

3a) Hva er hovedformålet med denne turen i XX ?
 Dagsstur til fots Fiske Topptur
 Flerdagers fottur Trimtur Annet, hva?

3b) Varighet på denne turen i XX :

Dagsstur: timer Flerdagersstur: dager

4a) Hvor mange er du sammen med på denne turen (inkl. deg selv)? personer

4b) Er turen en "organisert" tur? (Skoleklasse, speidergruppe, turlag ell.)
 Nei Ja, hva slags gruppe?

4c) Er det barn under 15 år med i turtølgat?
 Nei Ja, alderen på det yngste barnet er: år

5) Hvor mange somrevintre har du vært i XX tidligere?
 Ingen 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 a) Ingen Noen Mange Veldig mange

6) Er du fornøyd med tilretteleggingen for fritidsaktivitetene i XX ?
 Godt fornøyd Ganske fornøyd Misfornøyd

/Snu arkett!

- 7) Har du tidligere vært på flerdaggers fottur eller skitur? (Uansett område)
- Nei, aldri 1 gang 2-5 ganger
 6-10 ganger 11-20 ganger Mer enn 20 ganger

8) Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik DU helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Ville det være positivt eller negativt for deg at: (merk av ett tall for hver linje)

	Svært negativt	Nøytral	Svært positivt
... det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål søppeldunker	1	2	3
... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3
... det finnes merkede stier i området	1	2	3
... det er god skilting ved stislett og stikkryss i området	1	2	3
... det er lagt ned treskottet til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3
... det finnes bytter med matservicing og oppredde senger i området	1	2	3
... du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	1	2	3
... du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3

9) For deg som kjenner XX fra før, eller er i ferd med å avslutte turen: Hvordan samsvaret XX med ditt «idealområde», jfr. over?

Ikke i det hele tatt 1 2 3 4 5 Fullstendig samsvart 9 Vet ikke

10) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?
 På tur inn i området På tur ut av området

11) Til høsten ønsker vi å sende ut et spørreskjema til noen av de som har besøkt XX i sommer. Dersom du/dere kunne tenke deg å gi ytterligere innspill til framtidig forvaltning av XX, vennligst oppgi mail-adresse(n) til de som har svart på dette kortet.

E-mail (vennligst skriv tydelig!)

TAKK FOR HJELP!

Vedlegg 2: Etterundersøkelse

Vises i en utskriftvennlig versjon som avviker fra layouten i web-løsningen. Alle respondentene fikk ikke alle spørsmålene som er vist, noen spørsmål ble kun gitt for spesifikke svar (routing).

SALTFJELLET-SVARTISEN NASJONALPARK

Velkommen til undersøkelse om Verneområdene i Saltfjellet

I sommer besvarte du et kortfattet spørreskjema da du besøkte et av verneområdene i og rundt Saltfjellet og du sa deg villig til å svare på flere spørsmål om bruken av disse områdene - her kommer del!

Dine svar er viktige for den framtidige forvaltningen og bruken av området. Vi håper du vil ta deg tid til å besvare hele undersøkelsen og er veldig takknemlig for ditt bidrag!

1) BESØK I SALTFJELLET

2) * Bor du i nærheten av Saltfjellet eller har du tilgang til hytte i området?

- Jeg bor i nærheten av Saltfjellet (dvs. innenfor kommunene Rana, Rødøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål eller Bodø)
- Jeg eier/har tilgang til hytte/seter i nærheten av Saltfjellet (dvs. innenfor kommunene Rana, Rødøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål eller Bodø)
- Ingen av delene

3) * Har du besøkt Saltfjellet før 2017?

- Nei, aldri
- Ja

4) Hvor mange somre har du besøkt Saltfjellet før 2017?

Velg...

5) Hvor mange vintre har du besøkt Saltfjellet før 2017?

Velg...

6) * Besøkte du Saltfjellet en eller flere ganger i løpet av siste år?

- En gang
- Flere ganger

7) * Hvordan inngikk besøket i Saltfjellet i den turen du var på?

- Saltfjellet var hovedmålet med turen
- Saltfjellet var en del av en rundreise
- Saltfjellet var en avstikker på vei til/fra et annet sted

8) * Når bestemte du deg for å besøke Saltfjellet?

- Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra
- 1-3 måneder før jeg dro hjemmefra
- Mindre enn en måned før jeg dro hjemmefra
- Underveis på turen

9) Hvor mange dager var du i Saltfjellet i løpet av det siste året....

...i vintersesongen: jul-påske?

...i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)?

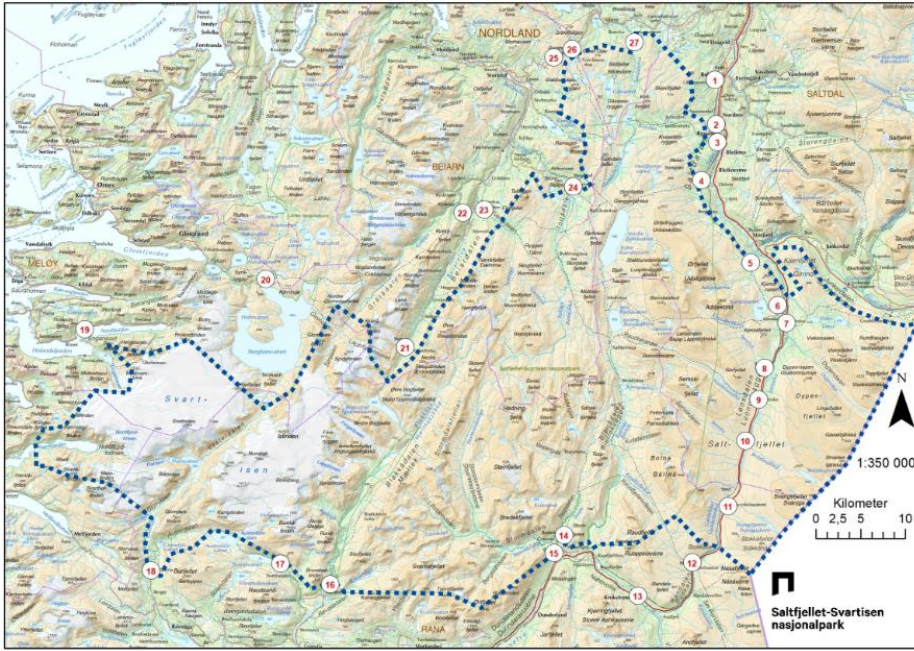
...i sommer/høstsesongen: juni-september?

...senhøstes: oktober-jul?

10) * Hvis du var i Saltfjellet sammenhengende i flere dager for å gå tur til fots, hva slags tur(er) gikk du?

- Gikk en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder
- Overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet
- Tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål
- Ikke relevant. Jeg var ikke på flerdagstur i Saltfjellet.

11) Hvilke turmål har du besøkt i Saltfjellet?

12) *Det er mange ulike innfallsporter til Saltfjellet. Hvilke av disse brukte du i 2017?

- 1. Røkland
- 2. Russånes
- 3. Inner-Russånes
- 4. Trettnes
- 5. Storjord/Kjemåga stasjon
- 6. Lønsdal
- 7. Dypen
- 8. Sørelva
- 9. Namnlausdalen
- 10. Semskdalen
- 11. Polarsirkelsenteret
- 12. Bolna
- 13. Krokstrand
- 14. Tespdalen
- 15. Bredek
- 16. Blakkådalen
- 17. Svartisvatnet
- 18. Fisktjøna
- 19. Holandsfjorden
- 20. Storglomvatnet
- 21. Beiardalen
- 22. Gråttådalen
- 23. Tverrådalen
- 24. Tollådalen
- 25. Beiarfjell, Reinhornheia (ved tunellen)
- 26. Beiarfjell (turistforeningssti mot Tverrbrennstua)
- 27. Sördalen

13) Skriv eventuelt inn andre innfallsporter du har benyttet siste år:

14) * Overnattet du i eller i nærheten av Saltfjellet i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året ?

- Ja
- Nei

15) Hvordan overnattet du, og hvor mange netter?

	Antall netter	Hvor?
Hotell/pensjonat/fjellstue		
Turistforeningshytte (der du betaler for å overnatte)		
Jeger-/fiskeriforeningshytte e.l. der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du ikke betaler for å overnatte		
Telt/lavo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass		
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hytte/seter (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)		
Airbnb		
Annet		

16) FRILUFTSLIV I SALTJELLET SISTE ÅR

17) * Hvilke friluftslivsaktiviteter utøvde du i Saltfjellet siste år? (Flere svar er mulig)

- Fottur
- Klatring
- Topptur til fots
- Sykkel på vei
- Sykkel på sti/utenom vei
- Fiske
- Jakt
- Skitur
- Bærplukking
- Grotting
- Andre aktiviteter (eks. padling, båttur, ridning, bærplukking, løpetur, hundekjøring, kiting, geocaching, fotografering o.a.),

18) * Gikk du langs Telegrafruta eller Nordlandsruta siste år?

- Nei, gikk ikke langs noen av dem
- Gikk hele Telegrafruta
- Gikk deler av Telegrafruta
- Gikk hele Nordlandsruta
- Gikk deler av Nordlandsruta
- Vet ikke

19) *Hva slags sykkel benyttet du da du syklet på vei i Saltfjellet siste år? (Flere svar er mulig)

- El-sykkel
- Vanlig sykkel
- Stisykkel/fatbike

20) * Hva slags sykkel benyttet du da du syklet på sti/utenom vei i Saltfjellet siste år? (Flere svar er mulig)

- Elsykkel
- Vanlig sykkel
- Stisykkel/fatbike

21) *Hvordan type jakt har du utøvd i Saltfjellet siste år? (Flere svar er mulig)

- Jakt på småvilt
- Jakt på storvilt

22) * Hva slags type skitur har du vært på i Saltfjellet siste år? (Flere svar er mulig)

- Med fjellski/turski
- Langrennski
- Med topturustyr (randonee, telemark, e.l.)

23) * Du har svart at du drev med andre aktiviteter i Saltfjellet siste år, hvilke aktiviteter var dette?

24) BRUK AV STI/VEI

25) * Hvor mye av tida brukte du merkede/tydelige stier og veier når du gikk eller syklet i Saltfjellet siste år?

- Alltid
- Ofte
- Av og til
- Sjelden
- Aldri
- Ikke relevant

26) INFORMASJON OG BRUK AV SOSIALE MEDIA

27) * Skaffet du deg informasjon om Saltfjellet før du kom til området i 2017?

- Ja
- Nei

28) * Hvor hentet du informasjon fra? (Kryss av for alle aktuelle alternativer)

- Fra venner/slektninger/bekjente
- Fra blogg/facebook/sosiale medier
- Fra internett ellers
- Fra reisehåndbok
- Fra brosjyre
- Fra besøkssenter Nasjonalpark (Nordland nasjonalparksenter)
- Fra et turistkontor/informasjonscenter
- Fra en turapp
- På en annen måte

29) Hvilke nettsider fikk du informasjon fra?

30) På hvilken annen måte skaffet du deg informasjon om Saltfjellet?**31) *Hvor lett var det å finne den informasjon du ønsket?**

- 1 svært vanskelig
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 Svært lett

32) Hvilken informasjon var det vanskelig å finne?**33) * Dersom forvaltningsmyndigheten for Saltfjellet skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen? (Flere svar er mulig)**

- Før avreise hjemmefra
- Underveis fra bostedet til Saltfjellet
- På parkeringsplasser/innfallsporter til Saltfjellet
- Inne i selve området

34) * Hvordan ville du helst hatt informasjon om Saltfjellet før avreise hjemmefra? (Flere svar er mulig)

- Reisehåndbøker
- Internett
- Via mobil (app)
- Annet

35) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon før avreise?

36) *Hvordan ville du helst hatt mer informasjon om Saltfjellet ved parkeringsplasser/innfallsporter til Saltfjellet? (Flere svar er mulig)

- Muntlig informasjon fra naturoppsyn
- Informasjonstavler
- Via mobiltelefon (app)
- Brosjyrer i selvbetjeningsautomater
- Informasjonssenter
- Ansatte nasjonalparkguider/naturveiledere
- Annet

37) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til Saltfjellet.

38) *Hvordan ville du helst hatt informasjon om Saltfjellet inne i verneområdet? (Flere svar er mulig)

- Muntlig informasjon fra naturoppsyn du treffer på ute i fjellet
- Via mobiltelefon (app)
- Gjennom aktivitetsfirmaer/overnattingsbedrifter
- Brosjyrer på turisthyttene i området
- Guida turer med nasjonalparkguide/naturveileder
- Annet

39) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon om Saltfjellet inne i verneområdet?

40) Hva slags informasjon er interessant for deg å innhente om Saltfjellet?

- Turforslag
- Tilbud om guidede/tilrettelagte turer/aktiviteter
- Overnattingsmuligheter/tilbud
- Plante- og dyreliv
- Geologi
- Svartisen
- Fysiske kulturminner
- Kulturhistorie
- Samisk kultur
- Om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet
- Kart
- Jeg er ikke interessert i noen form for informasjon

41) * Delte du dine opplevelser i Saltfjellet via sosiale medier?

- Nei
- Ja

42) * Hvor mange ganger (ca) delte du dine opplevelser via sosiale medier?

Velg...

43) * Hvilke sosiale medier brukte du? (Flere svar er mulig)

- Facebook
- Twitter
- Instagram
- Andre

44) Utover Facebook, Twitter eller Instagram, hvilke andre sosiale medier brukte du til å dele dine opplevelser i Saltfjellet?

45) DINE OPPLEVELSER I SALTJELLET

46) *Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Saltfjellet i 2017?

	Ingen betydning						Svært stor betydning	
	1	2	3	4	5	6	7	VET IKKE
Å oppleve en helt spesiell natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å se dyr/fugler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er mange fjelltopper å gå på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Området er godt tilrettelagt med stier og turisthytter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
En treffer få andre i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Terrenget er krevende og utfordrende og ferdes i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode fiskemuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode jaktmuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Store forekomster av bær	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til å se/besøke Svartisen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å oppleve samisk kultur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

47) *I hvilken grad opplevde du følgende under ditt besøk/dine besøk i Saltfjellet i 2017?

	Ikke i det hele tatt	Bare minimalt	Til en viss grad	Det meste av tiden	Hele tiden	IKKE RELEVANT
	1	2	3	4	5	
Stillhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Natur uten menneskelig påvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ren natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lite forstyrrelser fra andre besøkende (utenom eget turfølge)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturopplevelser utenom det vanlige	☐	☐	☐	☐	☐	☐

48) * Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder Saltfjellet?

	Helt Uenig 1	2	3	Verken enig eller uenig 4	5	6	Helt enig 7	Vet ikke
Det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes av sykklister	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes til ridning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hovedstiene i Saltfjellet bør være forbeholdt fotturister	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg selv	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det burde være tillatt å bruk helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparkene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

49) * Møtte du andre besøkende du reagerte negativt på?

- Nei
- Ja

50) Hva var det du reagerte negativt på i situasjonen(e)?

51) TILRETTELEGGING

52) * Først vil vi gjerne vite hvor viktige ulike tiltak er/var for deg når du ferdes i Saltfjellet?

	Ikke viktig i det hele tatt						Svært viktig 7	VET IKKE
	1	2	3	4	5	6		
Skilt ved stikryss som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tydelig merking av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nødbuer på lange ruter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser utenom turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser ved turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten for å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
At det finnes korte, godt tilrettelagte stier til attraksjoner som utkikkspunkt eller fosser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilgang til turistforeningshytter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilrettelagte bålplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toalett ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Søppeldunker ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

53) * Så vil vi gjerne vite hvordan du opplevde kvaliteten på forekomsten av de samme tiltakene i Saltfjellet?

	Svært dårlig/mangefullt		Verken dårlig eller bra				Svært bra 7	VET IKKE
	1	2	3	4	5	6		
Skilt ved stikryss som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tydelig merking av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nødbuer på lange ruter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser utenom turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser ved turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mulighetene for å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
At det finnes korte, godt tilrettelagte stier til attraksjoner som utkikkspunkt eller fosser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

54) Var det noe sted i Saltfjellet du opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig?

55) SALTFJELLET NASJONALPARK

56) * Visste du at Saltfjellet var vernet som nasjonalpark før du besøkte området siste år?

- Ja
- Nei

57) * Det at Saltfjellet er nasjonalpark, påvirket det valget om å komme hit?

- Ikke i det hele tatt
- I en viss grad
- I svært stor grad

58) * Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2017?

- Nei
- Ja, i Norge
- Ja, i utlandet

59) * Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet tidligere (før 2017)?

- Nei
- Ja, i Norge
- Ja, i utlandet

60) Hvilke andre nasjonalparker i Norge har du besøkt i 2017?

61) * Vet du om følgende tiltak/aktiviteter er tillatt i nasjonalparken?

	Ja	Nei	Vet ikke
Er det tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, i den perioden bålbrekking er tillatt?	☐	☐	☐
Er jakt, fangst og fiske tillatt?	☐	☐	☐
Kan alle som vil kjøre snøscooter?	☐	☐	☐
Kan du gå hvor du vil?	☐	☐	☐
Kan alle som vil kjøre ATV/firehjuling?	☐	☐	☐

62) * Oppfatter du Saltfjellet som et villmarksområde?

- Nei, ikke i det hele tatt
- Ja, deler av området
- Ja, hele området
- Vet ikke

63) Hvilke deler av Saltfjellet oppfatter du ikke som et villmarksområde?**64) Visste du at det drives aktiv reindrift i Saltfjellet?**

- Ja, visste om det før jeg besøkte området i 2017.
- Ble klar over det under reisen/besøket mitt i 2017
- Nei, visste ikke om det.

65) Da du besøkte Saltfjellet i 2017, hadde det noen betydning for deg å vite at det finnes rein i Saltfjellet?

- 1 Svært negativ betydning
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 Svært positiv betydning

66) Så du rein da du besøkte Saltfjellet i 2017?

- Ja
- Nei

67) Hvordan syns det det var å se rein i Saltfjellet i 2017?

- 1 Helt uinteressant
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 Svært interessant

68) Syns du reinen/reindriften i større grad burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Saltfjellet?

- 1 Nei ikke i det hele tatt
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 Ja, i mye større grad

69) OM DEG

70) *Hvor sterkt knyttet føler du deg til Saltfjellet

- 1 Ingen spesiell tilknytning
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 Svært sterkt knyttet til

71) *Hvor mange ganger har du vært på en flerdagers fottur eller skitur? (med flerdagers mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis)

- Aldri
- 1 gang
- 2-5 ganger
- 6-10 ganger
- 11-20 ganger
- Mer enn 20 ganger

72) *Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)	☐	☐	☐	☐
Turfriluftsliv (turer til fots og/eller på ski)	☐	☐	☐	☐
Moderne friluftsliv (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee)	☐	☐	☐	☐
Motoriserte utendørsaktiviteter (eks. båtsport, snøscooterkjøring)	☐	☐	☐	☐

73) *Er du?

- Kvinne
- Mann

74) *Hvor gammel er du?

Velg...

75) *Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole
 - Videregående skole
 - Høyskole/universitet 1-3 år
 - Høyskole/universitet 4 år eller mer
-

76) *Hvor er du bosatt?

- Norge
- Sverige
- Danmark
- Tyskland
- Nederland
- Annet land

77) *Vennligst oppgi ditt postnummer:

78) Hvilket land er du bosatt i?

Vedlegg 3: Turmål og innfallsporter

Hvilke turmål de som tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål i Saltfjellet besøkte:

alle BOT hytter

Alle turistforeningshyttene, en god del Statskraft hytter og flere turmål. Telegrafruten, Blakkådalen, Glomdalen, Vesterdalen, Austerdalen, Svartisen, Stormdalen, Tollådalen, Navnlausdalen, osv..

Beiarfjellet

Beiarfjellet/Beiarn er ikke innunder Saltfjellet - men tar det med som innfallsport. Har gått og sprunget fra Beiarfjellet via Stabburdalsryggen, Sankt Olav, Gåsvassryggen og Djupdalsryggen - eller på stien rundt Øveroksvatnet til Kvitbergvatnet - via Kvitberget og Skjevlfjellet til Vestermo/Austerheim/Beiarfjellet. Eller fortsatt via Jarbrudalen ned til Russånes. Mange varianter på Ramsgjeltinden og Tellingen og fra Tollå til Bjellåvasstua, også via Søre Bjellåvatnet, Saltfjellstua og Bukkhaugbua. Lønsdal Stasjon - Addjektind. Sørfjellet ved Semska. Hytta ved Krokfjellet og Øvre Staupåtind. Neverneshytta. De fleste av fjellene som fortsetter nordvest for Skjelåtind. Svartisen fra nordvest og sørøst.

Bjellåvatnet Nasa

bjellåvatn, tverrdalen, tverrbrennstua, lurfjell, semska, gråttådalen, jarbru, ørfjell

Bolna, Bjellådalen, Stormdalen, Blakkådalen, Virvatnet, Semska, Lønsdal, Tespdalen, Beiardalen, Tollådalen, Svartisen øst og vest. Glomdalen/Pikhågen, Tåkeheimen, Fykan, Raufjellet, Saratuva, osv.

Bredek var den ene, ellers ingen spesifikke mål.

bredek, glomdalsvatnet,pikhåjen

Bredek, nasa, ulike vann og topper

Gjelder spørsmålet siste år. I så fall er det nærområdene med E 6 langs strekningen Storjord - Polarsirkelen jeg har besøkt. Gjelder det tidligere år så har jeg besøkt det meste av de sentrale delene av Saltfjellet som f.eks. N og S Bjellåvann, Riebbevagge, Bukkhågen, T espdalen, Gila mfl.

Glomdal, Jarbrudal, Storglomvatn

Glomvatnet, Marmorslottet og Nasafjellet

Har hytte på sørsiden av Saltfjellet. Går en rekke dagsturer i området. Toppturer, skiturer, jakt og fiske.

I de senere år har det blitt mange turer til Grannes og Bredek , og også Stormdalen. Tidligere Rypejakt på saltfjellet. Har også for ca 20 år siden gått fra Beiarn og til Bjellånes , med overnatting i hyttene på den strekningen. Et flott område som jeg stadig anbefaler til andre.

I don't remember the names of all the places. We've been hiking from Storvoll to Austre Bredek (a round of about 9km) and Grannes. And another day, we did a tour around Sorjord Close to the E6.

Jobbturer

Jordbruytta - overnattet Tåkeheimen - overnattet Blakkådalshytta - overnattet

Kjemåfjellet Kjemåvatnet, Sørrelva, Wiskis, Dypendalen, Semska, Wiskisområdet,
 Kjemåvatn Viskisvatn Bjellåvatten Hessjehompen Semska fjell Jarbruffjell Kvitbergvatn
 Lønsdal og Store Gåsvannet som oftest. Nordre Bjellåvann fra Beiarn. Rana til lønsdal,
 Lønsdal, bjøllåvatn, midtistua, tollådal,

Marmorslottet og Granneset-Bredek i Rana. Samt Tollådalen siste år. Tidligere år har jeg om
 vinteren gått fra Beiarnstua til lønsdal og fra Lønsdal via Stormdalen til Stovollen og besøkt
 Saltfjellstua, Midtistua, Tollådalen Bokkhåghytta og området rundt Gåsvatnan. Sommerstid
 har jeg vandret mye fra Ranasiden mens jeg bodde der og fra Saltensiden etter at jeg flyttet
 dit i 1977.

Melfjordbotn, Marmorslottet, Blakkådalshytta, Svartisen, Grønligrotta

Midtistua Bjøllåvann Smågåsvannene

Området rundt Bjøllåvatn, fra Beiarnfjell innover, fra Øvre Tollådal oppover,

Stabbursdalen, Ramsgjel, Tollådalen, Tellingen

Svartisen and Marmorslottet.

Svartisen,, Polarsenteret,,,,kaffebekken,,marmorslottet

Søre Bjøllåvatn, Kjemåvatn

Tausafjellet (Junkerdal); Semska fjellet ; Austerdalsen area

Tollådalen, Nordre Bjellåvann - Søndre Bjellåvann, Stallogropa/Riebbivagge - Tollådalen
 Bredek, Granneset Bolna

virvatnet, kjemåvatnet, blereken, bolnafjell, nasafjell, randalen, tromberget, raudfjell, sa-
 ratuva,

Andre innfallsporter som ble benyttet siste år:

Beiarnfjellet , Evenesdal

Brundalen

Fra turisthytte på Bolna

Kann mich nicht erinnern

Kjørt over Saltfjellet mange ganger hele livet. Aldri bare Saltfjellet som mål.

Parking zwischen Fykantunnelen und Svartisentunnelen

På Glomfjellet Corbels Canyon og rundt vannene.

Stormdalshei

Stormdalsheia

Storvoll

Vinter. Start før beiartunnelen Sommer start fra fykan

Vedlegg 4: Informasjon

Hvilke nettsider de besøkende fikk informasjon fra:

Beyondlimits.no wikipedia.com miljodirektoratet.no

Bjff.no

Blogger

bot.no

Dnt

DNT

DNT for info om hytter

DNT. Sider om nasjonalparken .Yr . Saltfjellet hotell. Fjelltjenesten

Facebook fra folk som bor i området. Statskog.

Facebook, inatur/Statskog,ut.no/DNT

Finn.no kart

Forum / Foren

Google

Google Visitnorway

google Maps; Wikipedia; tripadvisor

Googlesuche nach Marmorslottet

helgeland.no

Hovedsakelig UT.no

<https://www.ut.no/kart/?lat=66.7792576&lng=14.289768&zoom=15&ao=3.1352> <http://visit-helgeland.com/en/Tourist-information-Centres> <https://www.inatur.no/fiske/51111895e4b039803a95fc40/statskogs-norgeskort-for-innlandsfiske> - <https://www.inatur.no/handlekurv/norgeskort> etc

I can't remember any more.

inatur

Inatur turistforeninga

Kontaktet Statsskog via Facebook.

Lommekjent for å legge inn gps posisjon. Ut.no for å finne ruter å legge inn på gps vintertid.

Turkart. Å selvplanleging

Nordland nasjonalparksenter

Nordland nasjonalparksenter, ut.no, dnt.no

Norges Nationalparker

norgeskart.no

Norgeskart.no, Ut.no

rana museum på facebook

Saltfjellet_NP_N_net

Statskog fjelltjenestens is øg snømelding. Inatur.no for fiskekort.

Turistforeningen Rana

Turistforeningen, og noen andre nettsider som ikke husker.

Ut på Tur

ut.no

Ut.no

UT.no

Ut.no +NRK

ut.no blogger

ut.no div google søk..... Blogger og andre turbeskrivelser kartverket.no

ut.no diverse blogger

Ut.no DNT.no

UT.no framför allt

ut.no hiking-site.nl hiking.be www.dnt.no nsb.no

ut.no outdoorseiten.net

Ut.no. Bot.no

Visit Norway

Visithelgeland.com Wikipedia Outdoorseiten. Net

visitnorway, wikipedia, svartisen.no, nordnorge.com

visitnorway.de svartisen.no

www.outdoorseiten.net

Youtube ***, Inatur, Statskog

Hvilke informasjon som var vanskelig å finne:

Food and cabins available in the Park. Whether to expect

Furnitures in the cabins and footpaths accesses

Hiking maps for the park

How to find paths

hvor langt, hvor kjører man for å komme frem til inngangsport/merket sti, hvor lang tid turen evt tok, kart over sti etc..

I dont really know, my friend put a lot of effort into arranging the trip. I think travel arrangements were tricky to sort out, we came by train .

Informationen zu kleineren Hütten (besonders Torfhütten) und Anzahl der Schlafplätze; Informationen zu Zustand und Schwierigkeit der Wege; Informationen darüber ob zu der Jahreszeit mit größeren Schneefeldern zu rechnen ist / ob Steigeisen & Eisäxte nötig sind; Wie tief sind die Flüsse zu einer bestimmten Jahreszeit, lassen sie sich leicht überqueren?

Jag hittade internet länken via finska nationalparker sidorna.

Kommer ikke på noe konkret

konkrete avstander mellom hyttene, detaljerte kilometer mål fra a-b

Merking / skilting er helt elendi

Snøforhold.

Tidsbruk kilometer

Tilgjengelige rundturer og innfallsporter. Om det er mulig å komme til parken uten bil.

Wanderruten, Karten

Where to get the DNT key, maps from the internet

Wie man von Lonsdal zurück zum Parkplatz kommt. Wo man genau das Auto parkt. Ob mit Hund

Vedlegg 5: Deler av Saltfjellet som ikke oppleves som villmark

Alle deler av saltfjellet som er perforert med crosser og ATV-spor. Ikkje bra

Allt for mange kraftlinjer som ser dårlig ut når man skal ta naturbilder

Begynner å merkes en del Atv kjøring spesielt Namlausdalen og rundt Søndre Bjellåvatn.

Beiarfjellet

Beiarfjellet.

Bredek. Glomdalsgården. Svartisgården. Holandsfjorden. Dvs områder i utkanten og kultur minner.

Da wo Häuser stehen und Zäune gezogen sind.

De delene av området som er lettest tilgjengelig

De deler som er nærmest veier og konsentrasjoner av hytter.

De mest lättillgängliga delarna, ex nära infarterna

De som ligger nære innfallsveiene

Der det er tillat bruk av motoriserte kjøretøy på bar mark (samer) og lav flyvning med jetjagere.

Der hvor det går høyspentledninger

Der hyttene er

Die Bereiche, die die Hütten umgeben

Direkt an den Hütten. Diese sind jedoch gerne genutzt.

Dort wo Infrastruktur existiert ist es keine unberührte Natur mehr.

E 6

Gebiet in der Nähe von Loensdal

Hütten

I området rundt Kjemåvatnet. Der er det private hytter , i tillegg går Telegraf-ruten tvers gjennom Nasjonalparken. Her kan man tydelig se menneskelig inngrep.

I starten av stien fra Semska.

Ingen

Inngangsområdene fra flere sider, der det er beiter og litt hytter

Jag vet inte.

langs E6

Langs E6

Langs E6'en :-)

Langs tilrettelagt sti mm. Telgrafruta.

Langs vei, jernbane og hyttebebyggelse

Lønsdal

Lønsdal, Viskis, Dypen, Kjemåfjell, Sørrelva, Semska

man må et godt stykke inn i områdene, ca 5-10km, før de oppfattes som villmark

nahe der E6

Naja, die Wege und Hütten sind keine unberührte Natur - aber ich freue mich, dass es sie gibt ;-)

Nedre deler

Nesten hele

nærmest innfallsporten

Nært hyttene og stiene. Spor etter firhjulinger i myra trekker ned inntrykket radikalt.

Nært turisthytter, nært vei

Nært veien

Områdene langs de merkede løypene og andre ferdselsveier

Områdene langs E6 og i Saltdal/Beiarn med en stor andel hytter

Områdene nærmest toglinjer og begyggelse

Områdene nært vei og innfallsportene. Disse har ofte for høy bruk og for mye slitasje til at jeg oppfatter dem som villmarksområder

Områdene som er tilrettelagt for ferdsel gjennom sti- og hyttenett.

Områder i umiddelbar nærhet til tydelig merket sti, turistforeningshytter, private hytter og ellers områder tilgrensende menneskeskapt infrastruktur. Områder tilgrensende "telegrafruta" for eksempel.

Områder med samiske kulturminner

Områder nært e6

Områder nært veier og hvor det er tilrettelagt for ferdsel.

Områder som ligger nær innfallsporter f.eks Beiarfjellet

Områder som ligger nært opp til nasjonalparkgrensene og innfallsportene. Områder med stier og merking. Områder med slitasje etter motorisert ferdsel knyttet til reindrift.

Området rundt veien over saltfjellet og løsdal

Polarsenteret

Polarsirkel sentret og vestover.

På de merkede rutene og ved hytter som er tilgjengelig for alle.

På nord og sørsiden ved E6

Rebbivagge

Rundt fjellgårdene i Rana (Granneset, Inner/Yttre Bredek)

Rundt hyttene

Semska, Sjørdalen

Stort sett alle områder hvor det ikke er vei eller stier

Sjørdalen

Telegrafruta og spesielt området rundt Søndre Bjøllåvann/Saltfjellstua hvor det er betydelige spor etter motorkjøretøy og nærmest ATV-vei. I tillegg ble motorbåt bruk på Søndre Bj.vann.

The Area surrounding the E6...

The first few kilometers into the park but that's totally fine:)

the one where human traces/activities are visible...

The parts that are marked and where huts are built. But we do not mind, in fact we love to camp close to huts and stay as day guests for a warm and dry gathering with our small group of friends.

The parts where the human intervention has changed the landscape in the (distant) past

There was a short track of very many huts and places for shelter resulting in a relatively populated area

Tja områdene nærmest noen av hyttene. Villmark for meg er egentlig totalt uberørt natur.

Tja, innfallsportene, områder langs E6 :-)

Tollådalen nærmest bebyggelsen

Trekking from cabin to cabin is a beautiful experience of nature but not really wilderness.

vanskelig spørsmål ! det meste...

Ved parkeringsplassen og litt innover.

Veinære områder

Vest for Kjemåfjellet

Wegausbau Was meiner Meinung nach aber vorhanden sein soll :)

Weiß nicht

Where the cycle tracks are

überall wo zu viele Menschen hingehen können

Vedlegg 6: Andre nasjonalparker i Norge som ble besøkt av respondentene i 2017

Bjørgefjellet , bekknesholmen

Borgfjäll nationalpark

Breheimen, Dovre, Lahko, weitere

Børgefjell

Børgefjell og Rago

Børgefjell og Visten

Dividalen

Dovre

Dovre Fjäll

Dovre, Jotunheimen og Junkerdalen

Dovre, Jotunheimen, Rago, Sjunkhatten, Junkerdal, Lahko

Dovre, Sjunkhatten

Dovre. Hardanger. Rago

Dovrefjell

dovrefjell, jotunheimen, hallingsskarvet,hardangervidda

Dovrefjell, Lahko, Hardangervidda, Jotunheimen

Dovrefjell, Reinheimen, Jostedalsbreen, Jotunheimen

Dovrefjell/Sundalsfjella, Jotunheimen, Junkerdal, Rago, Rondane

Femundsmarka Børgefjell

Femundsmarka Jotunheimen Breheimen Folgefonna Moysalen

Færder nasjonalpark,

Gutulia og Femundsmarka , sondalsfjella , Hardangervidda

Hardangervidda och Fulufjellet

Hardangervidda Rago Børgefjell

Hardangervidda, Jotunheimen, Moysalen

Hardangervidda; Folgefonna; Geiranger Herdalen landskapsvernområde; Møysalen

Hardangervidda.

Huldreheimen Svartisen

Husker ikke. Ligg ved Tverlandet

indre troms

ingen

Jostedalsbreen Hardangervidda Folgefonna Dovrefjell Blåfjella

jotunheimen

Jotunheimen, Hardangervidda

Jotunheimen, Hardangervidda, Dovrefjell, Langsua

Jotunheimen. Junkerdal. Seiland.

Junkerdal

Junkerdal Lomsdal

Junkerdal og Sjunghatten

junkerdal sjunghatten

Junkerdal Something else I don't quite remember around Narvik.

Junkerdal, Lahko, Sjunghatten

Junkerdal; Dovrefjell-Sunndalsfjella

Junkerdalen Lahko Sjunghatten Rohkunborri Øver Dividalen

Junkerdalen NP, Nordenskjold Land NP on Svalbard

Junkerdalnasjonalpark? Sjunghatten

Lacho, Junkerdaal, Rago, Visten og flere

Lahko

Lahko i Meløy

Lahko Nasjonalpark

Láhko nasjonalpark

Lahku - Rondane- sjunghatten

Lakho, Junkerdal

Langsua og Lahki

Lierne BØRGEFJELL Dovrefjell Hardanger

lofoten

Lofoten

Lomsdal-visten

Lomsdal-visten, Børgefjell, Rondane

manny

Møysalen National Park

Møysalen, Lomsdal-Visten

Nigardsbreen, Jotunheimen, Nordkappinsel, Rondane

Ovre Dividal, Lomsdal Visten,

rago

Rago

Rago Jotunheimen

Rago Sjunghatten Jotunheimen

Rago nasjonalpark Jotunheimen

Rago Nasjonalpark.

Rago sjunghatten

Rago, Femundsmarka

rago, sjunkan, jotunheimen

Reisa- Nationalpark Troms

Reisadalen, Varangerhalvøya

Rondane

Rondane Dovrefjell Hardangervidda Nordkapp unter anderem ...

Rondane nasjonalpark, Møysalen nasjonalpark og Øvre Dividalen nasjonalpark

Rondane og Dovrefjell og Trollheimen Okstindan

Rondane, dovre/sunndalsfjella

Rondane, Hardangervidda

Rondane, Jotunheimen, Trollheimen, Lakko m.m.

Rorås

Sjukhatten.

Sjunkan Nasjonalpark

Sjunkhatten

Sjunkhatten Junkerdalen

Sjunkhatten nasjonalpark

Sjunkhatten, Junkerdal

Sjunkhatten, Junkerdalen

Skanden, Jotunheimen

Stabbursdalen, Forrollhogna, Rondane. Dovre, Børgefjell, anarjohka, junkerdalen.

Sør-Spitsbergen nasjonalpark Sjunkhatten nasjonalpark

Varangerhalvøya, Dovre

weis ich leider nicht mehr

Änderdalen Nationalpark Senja

Øvre Pasvik, Varangerhalvøya og Dovre

Vedlegg 7: Steder i Saltfjellet hvor tilretteleggingen ble opplevd som spesielt dårlig

After Saltfjellstua, before entering the Steindalen, there was no easy or facilitated way of crossing the roaring stream descending towards Sondre Bjallavatnet. We had to make a 40 minute detour by the lake and cross the river in a shallower part, which was still a bit deep.

Auf dem Weg zum Marmorslottet

Auf dem Weg zwischen Blakkerdalshytta und Stornes sind wir häufig vom Weg abgekommen, weil die Markierung nicht sehr gut war. Entfernungsangaben wären auch hilfreich gewesen. War aber auch OK so, hat Spaß gemacht und war etwas abenteuerlicher ;-)

Beitedyr gjør stien i Tespdalen lite attraktiv

Between Midstua and the train (north east of Midstua), I would not say it was very poor but that probably was the poorest of our trip

Bruker ruta fra Lønsdal stasjon til Kjemåvatnet mye. Denne preges av stor slitasje i myrområdene fra den bratte bakken etter svabergene ved Lønsdal, og til man kommer på høyden før vannet. Klopping ville gjort det lettere å gå ruta og ville begrenset slitasjen langs stien.

Det burde vært flere klopper, spesielt Tespdalen. Det er langt fra Krukki til parkering Storvoll. Det burde vært ei Turisthytte i Gila.

Det burde vært turisthytte i Tespdalen for overnatting

Det bør legges tilrette for toalett ved Fisktjønnna i innfallsporten til marmorslottet. Det ser ikke ut i skogen rundt parkeringa! Det har vært brukt som toalett for turister i alt for mange år!!! Uhygienisk og særdeles smittefarlig!!!! Når Statsskog og turistnæringa reklamerer for området slik som de gjør, så bør man faktisk ta forbehold om at alle de tusen som kommer dit bør få toalett fasiliteter. Det er definitivt ikke grunneieren på stedet som bør få ansvaret, men det er grunneier som blir sittende med problemet!

Det bør settes opp gapahuk ved nedre Viskisvannet, Kjemågavannet, Navnløsdalen og i Steindalen.

Det med plank i våte områder er jo ikkje så en'elt ift våre ulike våte eller tørre somre. Noe bløttparti like før du bikker over høyden inn mot smågåsvatn fra tverrbrennstua.

Det var ingen merking til Marmorslottet fra parkeringsplassen til tross for at det var skiltet langs bilveien. Dog var det ikke mulig å gå feil :-)

Dårlig brøytet parkering på Beiarfjellet hele vinteren, ble bedre mot påske.

Dårlig brøyting av parkeringsplasser vinterstid gjør det svært vanskelig å parkere en bil. Brua på nordlandsruta ved bolna turisthytte er for kort så når det er flom i elva er de ikke mulig å krysse over her.

Dårlig mulighet for å kvitte seg med søppel ved parkeringsplass. Dette bør bedres, lå søppel rundt parkeringsplassen å fløyt

Fußweg ab Bootsanleger zum Swartisen Gletscher aufgeweicht und sehr schlechte Kennzeichnung. Sehr schwer erkennbar wo der Weg beginnt.

Ingen toalett eller søppelbokser ved parkeringsplassen.

Kjempe godt arbeid av stalige organer. Og frivillige. Sommer tid er det nesten bare å hive kart siden det er meget gode stier. Men vinterstid burde det være kanskje mere skilt for å vise normal rutene å avstand til hytter. Det burde være muligheter for å lade strøm mobil på hyttene. Vis det er sånn vær mann må være der hele tiden .

Krysset fra Bjellåvannet til Russånes , der var det skiltet Russånes men nerkinga førte til Trettnes., burde vært merket via Hessihompen !

Langer sumpfiger Abschnitt zwischen Belnovatnet und Bukkhaugbua

Long stretches of watery and muddy ground.

marmorslottet

Marmorslottet

Nej, vi gick medvetet utanför leder och då väntade vi oss inte några faciliteter. Men enkla toaletter/dass vid infartsparkeringar uppskattas alltid, speciellt av mig som kvinna.

Parkering vinterstid ved Bil nå,samt parkering ved Stormdalsheia,for adkomst Stormdalen.

Skiltingen og kloppingen til Marmorslottet er ødeleggende for lokaliteten. Når en sti blir oppbløtt, må man begrense trafikken så den får hvile og regenerere, ikke øke ferdselen igjennom klopping. Det øker presset på målområdet.

Skulle ønske at det var staket skiløyper vinterstid, så at selv vi som ikke er veldig kjent vinterstid kan ha mer nytte og glede av vinterfjellet. Tenker da (ettersom jeg er bosatt i nærhet av Beiarfjell) spesielt på Telegraf rute, de mye brukte rutene fra P-plass på Beiarfjellet- Bjøllåvatn-Midtistua-Saltfjellstua- Lønsdal. Og gjerne også fra øvre Tollådal opp. Fra to år siden var det i påske hyttevert på Midtistua og jeg skulle veldig gjerne ha tatt meg en tur ditt, men stoler ikke nok på meg selv å gå selv, men med kvistede løype skulle jeg har gått. Savner dette tilbudet!

Some paths were poorly marked while others were very good.

Stien mellom Krukki og Bolna - Behov for klopping og spesielt over bekk/elv vestfor Raufjelkkoja.

Stikryss Harondalen - Reinhornskaret/Bjøllåvasstua. Har varslet Rutetilsyn i BOT.

Storvoll skole og med avkjørsel fra E6. EN SKAM FOR EN NASJONALPARK SOM HA EKSISTERT I OVER 30 ÅR. Å gjøre innfallsporten til en belastning for lokalbefolkningen, er ikke greit.

Tespdalen. klopper

The marker on the board indicating the current position where we entered was missing

There was almost no signs of paths and the entry was hard to find, we came from Heman/Tärnaby in Sweden and we thought it would be as good signs and markings as there, but it was really bad.

Vanskelig å finne stien til Glomdalshytta nede ved Glomåga. Går man feil kommer man til vanskelig terreng.

Var ikke så mange steder i år, så blir litt feil og utdype så mye. De få stedene jeg var, var merking og informasjon bra. Frister dog til gjentakelse.

Veldig stor slitasje i nedre tespdalen av kyr (kuer/kveg) langs løypa. Veldig mye gjørme. Ikke noe problem for meg å gå i , men veldig stor slitasje på terrenget. Mistet mye av sjarmen med å gå der pga av gjørma. Bør kloppes..... Lange distanser ! En enkel DNT hytte på Gila ville gjort denne distansen tilgjengelig for flere

viel Sumpf und kaum Stege zwischen Gamme und Krukistua

We stayed at the Sami hut in Kvitsteindalen which was a nice experience, but the hut could use some renovation. Contrary to the other DNT huts, the hygiene was lacking (e.g. dirty mattresses, dishes, ...)

Wenn man von Lönsdal Richtung Midtisstua auf dem Sommerweg unterwegs ist, steht nicht weit nach der Überquerung der Bahntrasse ein Schild Richtung Midtistua, dieses Schild weist zu weit nach rechts. Folgt man diesem, kommt man am Ostufer des Sees bei den Jägerhütten an.

Ønsker klopping lønsdal-kjemåvatn og løns-viskis. Stedvis stor slitasje på myrområder

Vedlegg 8: hva besøkende reagerte negativt på i møte med andre

Annen person med urolig hund mye rop/kjefting på hunden. Heldigvis var hun ikke der så lenge.
At hundeeiere tar med hund inn på DNT hyttene!!!!
Bare dårlig vær til Nasa.
Full turist som sto avkledd og ville ta bilde av andre/gjennomreisende på stedet
Jegere som ikke overholder kvoter
Lokale reiseiere på offroadmotorsykkkel som skulle sjekke forholdene i nasjonalparken
løse hunder som eierne ikke hadde tilstrekkelig kontroll på
Mehrere in Zelten übernachtende Wanderer in der Nähe unseres Übernachtungsplatzes.
Møtte turister sørfra som var sure fordi de ikke hadde fått opplyst at det var stor vannføring i elver
Nichts

Norsk institutt for naturforskning, NINA, er en uavhengig stiftelse som forsker på natur og samspillet natur–samfunn.

NINA ble etablert i 1988. Hovedkontoret er i Trondheim, med avdelingskontorer i Tromsø, Lillehammer, Bergen og Oslo. I tillegg driver NINA Sæterfjellet avlsstasjon for fjellrev på Oppdal, og forskningsstasjonen for vill laksefisk på lms i Rogaland.

NINAs virksomhet omfatter både forskning og utredning, miljøovervåking, rådgivning og evaluering. NINA har stor bredde i kompetanse og erfaring med både naturvitere og samfunnsvitere i staben. Vi har kunnskap om artene, naturtypene, samfunnets bruk av naturen og sammenhenger med de store drivkreftene i naturen.

ISSN: 1504-3312
ISBN: 978-82-426-3250-0

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøks-/leveringsadresse: Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

